

การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา

Development of Extra-Curriculum Activities on the Topic
of Weapon Use of Sepha Dance Dramas

ชนิดา ฤๅษะมูล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา
คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์

เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา

ชนิดา ฤๅละมูล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา

คณะศิลปกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ปีการศึกษา 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นงานวิจัยที่เกิดจากการค้นคว้าและวิจัย ขณะที่ข้าพเจ้าศึกษาอยู่ในคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ดังนั้นงานวิจัยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถือเป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และข้อความต่างๆ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ข้าพเจ้าขอรับรองว่าไม่มีการคัดลอกหรือนำงานวิจัยของผู้อื่นมานำเสนอในชื่อของข้าพเจ้า

This thesis consists of research materials conducted at Faculty of Fine and Applied Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi and hence the copyright owner. I hereby certify that the thesis does not contain any forms of plagiarism.

.....
(นางสาวชนิดา ภูละมูล)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา
Development of Extra-Curriculum Activities on the Topic of
Weapon Use of Sepha Dance Dramas

ชื่อ - นามสกุล นางสาวชนิตา ภูละมูล

สาขาวิชา นาฏศิลป์ศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์รจนา สุนทรานนท์, ศศ.ด.

ปีการศึกษา 2566

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์โกศล มีคุณ, กศ.ด.)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์รจนา สุนทรานนท์, ศศ.ด.)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุทธิพร บุญส่ง, ศษ.ด.)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์คำรณ สุนทรานนท์, ศศ.ม.)

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี อนุมัติวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์มานิช บุญทองเล็ก, ประ.ด.)

วันที่ 18 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2566

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา
ชื่อ - นามสกุล	นางสาวชนิดา ภูละมูล
สาขาวิชา	นาฏศิลป์ศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์รจนา สุนทรานนท์, ศศ.ด.
ปีการศึกษา	2566

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร ระหว่างก่อนและหลังเรียน 3) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ด้านความรู้ ของนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี 4) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ด้านทักษะปฏิบัติของนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี 5) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 พัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ได้แก่ นักศึกษาสาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา เอกละคร จำนวน 20 คน หัวหน้าภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์และคณะกรรมการบริหารหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา) จำนวน 6 คน รวมทั้งสิ้น 26 คน ระยะที่ 2 ศึกษาผลการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่องการใช้อาวุธในละครเสภา ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา เอกละคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 18 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Group Sampling) โดยนำกิจกรรมไปจัดการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาตามแผนการจัดการเรียนรู้ 6 แผน แบ่งออกเป็นด้านความรู้ 1 แผน และด้านทักษะปฏิบัติ 5 แผน ใช้เวลาในการศึกษา 18 ชั่วโมง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละและ t-test dependent

ผลการศึกษาพบว่า 1) การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง การใช้อาวุธ พบว่า มีความเหมาะสม ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 2) นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมเสริม

หลักสูตร เรื่อง การใช้อาวุธ ด้านความรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างน้อยสำคัญที่ระดับ .01 3)
นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง การใช้อาวุธ ด้านความรู้ ในระดับดีมาก
4) นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง การใช้อาวุธ ด้านทักษะปฏิบัติ
โดยรวมในระดับดีมาก 5) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง การใช้อาวุธ
โดยรวมในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.89

คำสำคัญ: การพัฒนา กิจกรรมเสริมหลักสูตร การใช้อาวุธในละครเสภา

Thesis Title	Development of Extra-Curricular Activities on the Topic of Weapon Use of Sepha Dance Dramas
Name – Surname	Miss Khanita Pulamool
Program	Performing Art Education
Thesis Advisor	Associate Professor Ronjana Suntharanont, Ph.D.
Academic Year	2023

ABSTRACT

The objectives of this research were to: 1) develop and evaluate the appropriateness of the extra-curricular activities on the topic of weapon use of Sepha dance dramas of the 3rd-year bachelor's degree students, Thai Dancing Arts program, Faculty of Fine and Applied Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi, 2) compare the learning achievements of the 3rd-year undergraduate students before and after the use of the extra-curricular activities on the topic of weapon use before and after the course, 3) study the learning achievement in terms of knowledge of the 3rd-year undergraduate students after the course, 4) study the learning achievement of the students in terms of practical skills after the course, and 5) study the satisfaction of the 3rd-year undergraduate students with the extra-curricular activities on the topic of weapon use of Sepha dance dramas.

The samples used in this research were divided into two groups according to the two phases. Phase 1: for the development of extra-curricular activities on the topic of weapon use, 20 students majoring in Thai Drama Studies, six program committee members (Thai Drama Studies program), and the head of the Department of Dramatic Arts, making a total of 26 participants. Phase 2: for the study results of using extra-curricular activities on weapon use for the 3rd-year undergraduate students in the field of Thai Drama Studies, majoring in Drama in Semester 2, Academic Year 2022. Eighteen people participating in this study were derived from the group sampling method. Six lesson plans were used to teach the samples, which were divided into one knowledge plan and five practical skills plans, taking 18 hours to study. Statistics used in data analysis were mean, standard deviation, percentage, and dependent samples t-test.

The results of the study showed that: 1) the development of extra-curricular activities on the topic of weapon use was found to be appropriate at the highest level, with a mean score of 4.72, 2) the learning achievements of the students, who were taught by the extra-curricular activities on the topic of weapon use in terms of knowledge, after the course, were higher than before the course at the statistical significance level of .01, 3) the students' learning achievements using the extra-curricular activities on the topic of weapon use in terms of knowledge are at a high level, 4) the students' learning achievements using the extra-curricular activities on the topic of weapon use in terms of practical skills are at the highest level, and 5) the students were overall satisfied with the extra-curricular activities on the topic of weapon use at the highest.

Keywords: curriculum development, extra-curriculum, activities weapons use Sepha

Dance Dramas

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความอนุเคราะห์ของ รองศาสตราจารย์ ดร. รจนา สุนทรานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ คำ รณ สุนทรานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และรองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพรบุญส่งที่ได้ กรุณาเสียสละเวลาให้คำปรึกษาแนะนำและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆจน สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้ทำการศึกษาวิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. โกศล มีคุณ ประธานกรรมการสอบ และกรรมการสอบ รองศาสตราจารย์ ดร. สุทธิพร บุญส่ง ที่ได้ให้ความกรุณาในการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆของงานวิจัย รวมทั้งเสียสละเวลาในการเป็นกรรมการสอบในครั้งนี้ และขอขอบคุณ ผู้บริหาร คณะกรรมการบริหาร หลักสูตรสาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา และนักศึกษาสาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา ที่ได้เสียสละเวลาในการตอบ แบบสอบถาม ขอขอบพระคุณ ดร.พัชรา บัวทอง นาฏศิลป์ปณิธาน กรมศิลปากร ที่ท่านได้ถ่ายทอดวิชาความรู้ กระจบจนท่ารำอันมีคุณค่ายิ่งให้แก่ผู้วิจัย อีกทั้งอาจารย์บุญสืบ เรืองนนท์ อาจารย์ประจำสาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา ที่ได้เสียสละเวลามาช่วยให้ความรู้ในเรื่องของจังหวะหน้าทับเพลงสระระหม่า ช่วงทำนอง เพลงโยนและช่วงทำนองเพลงแปลงให้เข้าใจ

ขอขอบพระคุณและมอบความดีทั้งหมดนี้ให้แก่ คุณบิดา มารดา ทั้งครู - อาจารย์ ที่ประสิทธิ์ ประสาทวิชาความรู้ให้ ขอขอบคุณบุคคลรอบกายทุกคน รวมถึงคณะพี่ๆเพื่อนๆร่วมงาน ที่เป็นกำลังใจ พร้อมให้การสนับสนุนผู้วิจัยเสมอมา

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจ หากการ ค้นคว้าวิจัยในครั้งนี้ขาดตกบกพร่องประการใดผู้วิจัยขออภัยมา ณ โอกาสนี้ด้วย

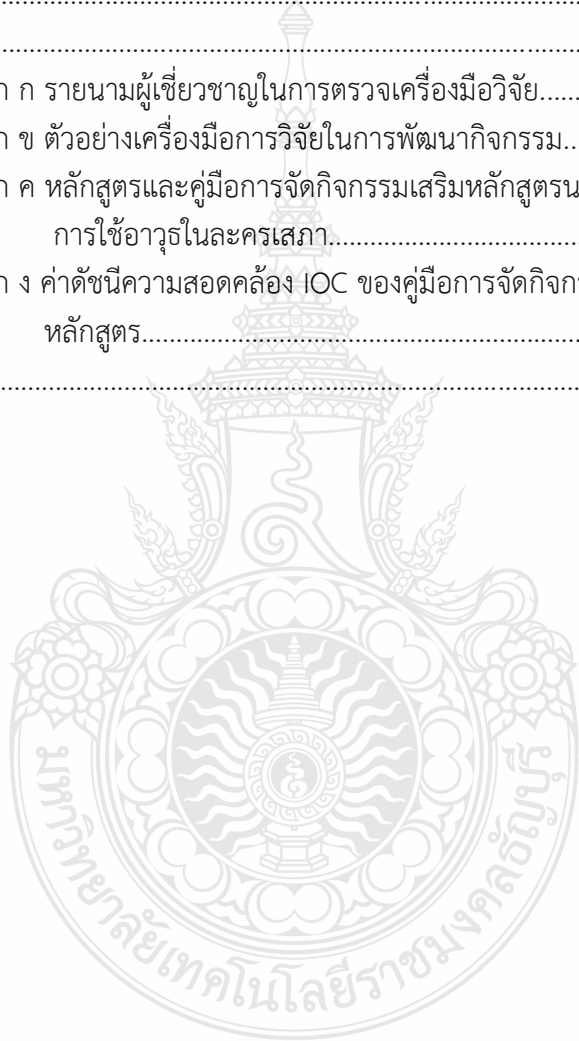
ขนิตา ภูละมูล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(4)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(6)
กิตติกรรมประกาศ.....	(8)
สารบัญ.....	(9)
สารบัญตาราง.....	(11)
สารบัญภาพ.....	(12)
บทที่ 1 บทนำ.....	13
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	13
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	15
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	16
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	16
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	18
1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	19
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	19
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	20
2.1 หลักการพัฒนาหลักสูตร.....	21
2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	37
2.3 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์.....	44
2.4 การประเมินกิจกรรมเสริมหลักสูตร.....	56
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	59
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	76
3.1 ระยะเวลาที่ 1 การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์.....	76
3.2 ระยะเวลาที่ 2 ผลการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์.....	82
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
4.1 สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์.....	87
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	88
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	95
5.1 วิธีกรวิจัย.....	96
5.2 สรุปผลการวิจัย.....	97

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.3 อภิปรายผล.....	99
5.4 ข้อเสนอแนะ.....	106
บรรณานุกรม.....	108
ภาคผนวก.....	113
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัย.....	114
ภาคผนวก ข ตัวอย่างเครื่องมือการวิจัยในการพัฒนากิจกรรม.....	121
ภาคผนวก ค หลักสูตรและคู่มือการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา.....	127
ภาคผนวก ง ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของคู่มือการจัดกิจกรรมเสริม หลักสูตร.....	201
ประวัติผู้เขียน.....	218

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จาก หลักสูตรสู่รายวิชา.....	35
ตารางที่ 4.1 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักศึกษา.....	88
ตารางที่ 4.2 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการของหัวหน้าภาควิชา ภาควิชา และคณะกรรมการบริหารหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต.....	89
ตารางที่ 4.3 แสดงผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของกิจกรรมเสริมหลักสูตรของ หัวหน้าภาควิชา ภาควิชา และคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ศึกษาศาสตรบัณฑิต.....	90
ตารางที่ 4.4 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ระหว่างก่อนและหลังเรียน.....	92
ตารางที่ 4.5 แสดงผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ด้านความรู้ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัว ออกศึก ฉากรบ เทียบกับเกณฑ์.....	93
ตารางที่ 4.6 แสดงผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านทักษะปฏิบัติ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลาย บัวออกศึก ฉากรบ.....	93
ตารางที่ 4.7 แสดงผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลธัญบุรี ที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธ ในละครเสภา.....	94

สารบัญญภาพ

ภาพที่ 1.1	กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	หน้า 19
------------	----------------------------	------------

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศิลปวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีคุณค่าสำหรับชาติ เป็นแบบฉบับของการแสดงออกทางด้านความรู้สึกนึกคิด เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความเจริญทั้งทางด้านวัฒนธรรม ด้านจิตใจ สติปัญญา และจินตนาการ ทั้งยังเป็นเครื่องแสดงเอกลักษณ์ของชาติ เป็นมรดกทางสังคม วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนรุ่นหนึ่งไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ประเทศไทยมีศิลปวัฒนธรรมมาอย่างยาวนาน ศิลปะที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของไทยนั้นมีหลายแขนง ไม่ว่าจะเป็น ประติมากรรม จิตรกรรม ดนตรี นาฏศิลป์ และวรรณคดีที่เป็นการบันทึกเรื่องราวของมนุษย์และสังคม ทำให้ชนรุ่นหลังได้ศึกษาและสามารถรับรู้เรื่องราวจากอดีตผ่านศิลปะและวรรณกรรมต่าง ๆ จึงนับได้ว่าศิลปวัฒนธรรมเป็นมรดกที่มีคุณค่าต่อประเทศชาติอย่างยิ่ง

ชาติไทย เป็นชาติที่มีศิลปะการแสดงหลากหลาย ทั้งในระดับราชสำนัก และระดับสังคมชาวบ้าน ศิลปะการแสดงเหล่านี้แสดงถึงวัฒนธรรมที่มีคุณค่าสูงส่ง และความเป็นอารยชาติ ศิลปะการแสดงนาฏศิลป์ไทย จึงเป็นศิลปะที่แฝงไว้ซึ่งภูมิปัญญาที่มีใช้ความงามเพียงแต่อย่างเดียว แต่เป็นศิลปะที่ชนทั่วโลกควรจะได้สัมผัสและรับรู้ (กรมศิลปากร, 2551, น. 2)

นาฏศิลป์และการละครมีการพัฒนาปรับปรุงและปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย ทั้งแบบดั้งเดิมและงานสร้างสรรค์ที่เพิ่มขึ้นตามยุคสมัย มีการอนุรักษ์รูปแบบเดิมและเพิ่มเติมรูปแบบใหม่เกิดขึ้น ทั้งนี้หมายถึงรวมถึงการถ่ายทอดนาฏศิลป์ไทย เริ่มเข้าสู่ระบบการศึกษา มีการอนุรักษ์สืบทอด สร้างสรรค์ จากหลักฐานที่ปรากฏได้พบว่า ได้มีการก่อตั้งโรงเรียนนาฏดุริยางคศาสตร์ขึ้น ในปีพ.ศ. 2477 (ธนิต อยุธยา, 2516, น. 89) ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนนาฏศิลป์ ระบบการศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการอนุรักษ์ สืบทอด สร้างสรรค์ ทำให้ในระยะต่อมาได้เกิดระบบการศึกษาศาสตร์ทางด้านนาฏศิลป์ไทยอย่างเป็นรูปธรรม เพื่ออนุรักษ์สืบทอดขึ้น วิชาการทางนาฏศิลป์ไทยได้มีผู้สนใจอย่างกว้างขวาง มีการขยายวิชานาฏศิลป์เข้าสู่ระดับอุดมศึกษามากขึ้น เริ่มจากวิทยาลัยครูสวนสุนันทา (ปัจจุบันคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (ปัจจุบันคือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ วิทยาลัยและมหาวิทยาลัยเอกชนอีกหลายแห่ง (สุภาวดี โพธิ์เวชกุล, 2552, น. 2) โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี คณะศิลปกรรมศาสตร์ ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์

สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา ได้พัฒนาหลักสูตรสำหรับวิชาชีพครูโดยเฉพาะ คือ หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.)

หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา (4 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มุ่งเน้นการผลิตครูนักปฏิบัติการมืออาชีพที่มีความเป็นเลิศทางด้านความรู้ ทักษะ และความชำนาญทางด้านนาฏศิลป์ไทย ในการอนุรักษ์ ประยุกต์ และสร้างสรรค์ผลงานการแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยบูรณาการวิชานาฏศิลป์ไทยกับหลักวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเผยแพร่สู่สังคม และมีคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยมีวัตถุประสงค์คือ เพื่อผลิตบัณฑิตครูวิชาชีพนาฏศิลป์ไทยที่มีทักษะในการบริหารจัดการแสดงนาฏศิลป์ไทยเพื่อบริการและเผยแพร่นาฏศิลป์ไทยสู่สังคม ทั้งมีทักษะในการอนุรักษ์สืบทอดนาฏศิลป์พื้นบ้าน นาฏศิลป์ไทยมาตรฐาน ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย เพื่อเผยแพร่สู่สังคม (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี คณะศิลปกรรมศาสตร์, 2562, น. 5)

การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา (4 ปี) ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้แบ่งนักศึกษาเป็นสาขาวิชาเอกดังนี้ คือ นาฏศิลป์ไทยเอกโขน (นักศึกษาชาย) นาฏศิลป์ไทยเอกละคร (นักศึกษาหญิง) ในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา มีรายวิชาราคู ซึ่งมีสาระเกี่ยวกับการรำคู่ ประเภทศิลปะการรำมาตรฐานและรำคู่ที่อยู่ในการแสดงเป็นชุดเป็นตอน เช่น ศิลปะการรำในเชิงต่อสู้ ศิลปะการต่อสู้ มีอาวุธชนิดต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการรำมากมาย เช่น ศร พระขรรค์ กระบอง ดี่ ฯลฯ ซึ่งผู้เรียนสามารถต่อยอดงานสร้างสรรค์ในเรื่องของการใช้อาวุธได้ ศิลปะการต่อสู้ดังกล่าว เป็นภูมิปัญญาของนาฏศิลป์ขั้นสูง ที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นโดยนำกระบวนการในตำราพิชัยสงครามมาเป็นพื้นฐาน กล่าวได้ว่าเป็นการอนุรักษ์รูปแบบการต่อสู้ที่เป็นแบบแผนแต่โบราณที่มีคุณค่ามาบันทึกไว้ในรูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ไทย และจากการสำรวจความต้องการจากนักศึกษาสาขานาฏศิลป์ไทยเอกละครจำนวน 20 คน ได้ผลสรุปว่า นักศึกษามีความต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอนกระบวนท่ารำในเชิงต่อสู้ เรื่องการใช้อาวุธในละครเสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ โดยรวมในระดับมาก (\bar{X} เท่ากับ 4.30) เห็นว่าควรเรียนรู้กระบวนท่ารำในเชิงต่อสู้ เรื่องการใช้อาวุธ ในรายวิชาราคู และจากการสำรวจความต้องการของ หัวหน้าภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ และคณะกรรมการบริหารหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา) รวมทั้งหมดจำนวน 6 คน ได้พบว่า หัวหน้าภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ และคณะกรรมการ มีความต้องการ ให้มีการจัดการเรียนการสอนกระบวนท่ารำในเชิงต่อสู้ เรื่องการใช้อาวุธในละครเสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ โดยรวมในระดับมาก (\bar{X} เท่ากับ 4.23) เนื่องจากในหลักสูตรไม่ปรากฏการรำคู่ที่เป็นศิลปะการใช้อาวุธ ซึ่งผู้เรียนในสาขาวิชาศึกษานาฏศิลป์จำเป็นต้องเรียนรู้และมีทักษะเพื่อนำไปใช้ในการถ่ายทอดและจัดการแสดงในสถาบันการศึกษา ดังนั้น จึงมีความจำเป็น

พัฒนาหลักสูตรและบรรจุ หรือ จัดพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรศิลปะการใช้อาวุธ ในรายวิชา รำเดี่ยว-รำคู่

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงปัญหาของการจัดการเรียนการสอนในเรื่องของศิลปะการรำในเชิงต่อสู้ แก่นักศึกษานาฏศิลป์ไทยสาขาวิชาเอกละคร จำเป็นต้องมีชุดกิจกรรม เพื่อพัฒนาเนื้อหาวิชาให้สมบูรณ์สอดคล้องตามหลักสูตร จึงมีความต้องการที่จะศึกษาเรื่อง การพัฒนา กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา โดยศึกษากระบวนการรำในเชิงต่อสู้ ในละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ เนื่องจากมีการใช้อาวุธในการแสดงด้วยกัน 2 ประเภท คือ อาวุธยาว และอาวุธสั้น อันได้แก่ ทวนและดาบ แต่ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งเน้นเฉพาะตัวละครหลัก คือ พลายยงรบพลายบัว อันได้แก่การใช้อาวุธสั้น คือ ดาบ ในรูปแบบของการแสดงละครและการแสดงเป็นชุดเอกเทศ โดยยึดจารีตของศิลปะการต่อสู้ที่มีการสืบทอดกันมา ทั้งเป็นการเพิ่มศักยภาพของความเป็นครูมืออาชีพในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อพัฒนาและหาความเหมาะสมของกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร ระหว่างก่อนและหลังเรียน

1.2.3 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ด้านความรู้ของนักศึกษา ระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

1.2.4 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ด้านทักษะปฏิบัติ ของนักศึกษา ระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

1.2.5 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1.3.1 กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มีความเหมาะสม ไม่ต่ำกว่าระดับมาก

1.3.2 นักศึกษา ระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

1.3.3 นักศึกษา ระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความรู้ ไม่ต่ำกว่าระดับดี

1.3.4 นักศึกษา ระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง การใช้อาวุธ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านทักษะปฏิบัติ ไม่ต่ำกว่าระดับดี

1.3.5 นักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ไม่ต่ำกว่าระดับมาก

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้งานวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดการดำเนินการวิจัยและขอบเขตการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา

ขอบเขตประชากร

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูล

1) นางพัชรา บัวทอง นามุศิลปิน กรมศิลปากร เพื่อศึกษากระบวนการทำรำและ
รับการถ่ายทอดทำรำบาทหลายยงและหลายบัว

2) กลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ หัวหน้าภาควิชาานาฏดุริยางคศิลป์และคณะ
กรรมการบริหารหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา) ภาควิชาานาฏดุริยางคศิลป์
คณะศิลปกรรม-ศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จำนวน 6 คน เพื่อสอบถามความ
ต้องการในการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตร และความเหมาะสมของกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์
เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรหลายบัวออกศึก ฉากรบ

2. ประชากร

กลุ่มนักศึกษา ได้แก่ นักศึกษาสาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา เอกละคร
ภาควิชาานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จำนวน
20 คน เพื่อสอบถามความต้องการในการเรียนศิลปะการต่อสู้ ในละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน
พลายเพชรหลายบัวออกศึก ฉากรบ

ระยะที่ 2 ผลการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา

ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา
เอกละคร ภาควิชาานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3 ห้อง รวมทั้งหมดจำนวน 60 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา
เอกละคร ภาควิชาานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ห้องที่ 2 จำนวน 18 คน

ขอบเขตเนื้อหา

กิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง การใช้อาวุธ ในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชร
หลายบัวออกศึก ฉากรบ ในกระบวนการรับด้วยตาบ โดยศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากการสัมภาษณ์
และถอดองค์ความรู้ และกระบวนการทำรำจากนามุศิลปิน กรมศิลปากร ได้แก่ นางพัชรา บัวทอง

ขอบเขตระยะเวลา

ใช้ระยะเวลาในการสอน 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 6 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 18 ชั่วโมง จำนวน 6 แผน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.5.1 กิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างเพิ่มเติมขึ้นในรายวิชาส่วนตัว-รำคู่ โดยใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของไทเลอร์ มีสาระด้านความรู้ ศิลปะการรำคู่ในเชิงการต่อสู้ ซึ่งเป็นกระบวนการรำอาวุธ ระหว่างปลายงับปลายบัว ในละครเสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน ปลายเพชรปลายบัวออกศึก ฉากรบ โดยถอดองค์ความรู้จากผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ นาฏศิลป์ งามศิลป์ นางพสุธา บัวทอง เพื่อมาปรับใช้ และพัฒนาการเรียนการสอนมาถ่ายทอดให้นักศึกษาอย่างเป็นระบบ

1.5.2 การใช้อาวุธ หมายถึง กระบวนท่ารำที่ใช้ในการรำอาวุธของตัวละคร ในละครเสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน ปลายเพชรปลายบัวออกศึก ฉากรบ ตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนท่ารบของการแสดงของเหตุการณ์นั้นหรือของชุดการแสดงนั้น

1.5.3 ละครเสภา หมายถึง ละครที่มีลักษณะคล้ายละครนอก ดำเนินเรื่องโดยการร้องเพลงตามแบบละครนอกเป็นหลักและมีการขับเสภาแทรก ในงานวิจัยนี้ หมายถึงละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนเท่านั้น

1.5.4 นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่ศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา ในงานวิจัยนี้หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา เอกละคร ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เท่านั้น

1.5.5 หลักสูตรนาฏศิลป์ หมายถึง การเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์ไทยในระดับอุดมศึกษา ซึ่งมุ่งเน้นการผลิตครูนักปฏิบัติการณ์มืออาชีพ ในงานวิจัยนี้หมายถึง หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา (4 ปี) ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เท่านั้น

1.5.6 ฉากรบ หมายถึง การต่อสู้ ในงานวิจัยนี้หมายถึง การรำรำตามแบบกระบวนการรบระหว่างปลายงับกับปลายบัว โดยมีอาวุธสั้นเป็นองค์ประกอบในการแสดง

1.5.7 อารูสสัน หมายถึง อารูสที่มีลักษณะความยาวไม่เกิน 1 เมตร ในการวิจัยนี้หมายถึง “ดาบ” เท่านั้น

1.5.8 ชุดกิจกรรม หมายถึง สื่อ/แผน ที่ผู้สอนสร้างขึ้นเพื่อใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

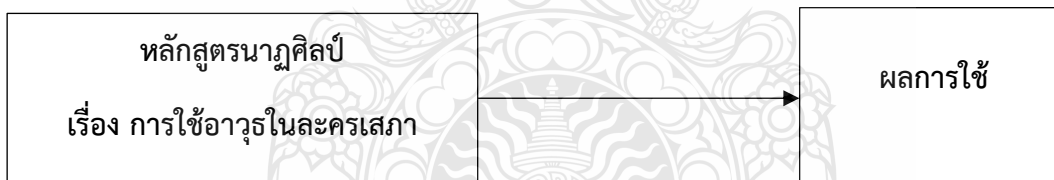
1.5.9 แผนเสริมการเรียนรู้ หมายถึง ชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นโดยยึดเนื้อหาสาระจากหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระยะที่ 1

ระยะที่ 2

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ได้กิจกรรมเสริมหลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ไทย เรื่อง การใช้อารูสในละครเสภา

1.7.2 เป็นแนวทางในการจัดการศึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรให้กับสถานศึกษา และสำหรับผู้ที่สนใจในสาขานาฏศิลป์ไทยต่อไป

1.7.3 เป็นการอนุรักษ์ศิลปะการต่อสู้ด้วยดาบ ของตัวละครในละครเสภาขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้า ความหมาย ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาอ้างอิงและรวบรวมข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

2.1 หลักการพัฒนาหลักสูตร

2.1.1 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

2.1.2 หลักสูตรนาฏศิลป์ไทยศึกษา ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.2.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้

2.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมหลักสูตร

2.3 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์

2.3.1 ลำดับขั้นการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา

2.3.2 การจัดกิจกรรมเสริมความรู้เกี่ยวกับละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

2.4 การประเมินกิจกรรมเสริมหลักสูตร

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 หลักการพัฒนาหลักสูตร

2.1.1 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็รูปแบบใด จะต้องมืองค์ประกอบที่สำคัญเสมอ และองค์ประกอบของหลักสูตร ก็เป็สิ่งจำเป็นอย่งยง ดังที่นักวิชาการศึกษาได้กล่าวไว้ ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ ได้ศึกษาข้อมูลจากนักการศึกษา ราชภัฏ ด้บเบ็ลยู. ไทเลอร์ ได้วางองค์ประกอบของหลักสูตรโดยให้มีลักษณะสำคัญ 4 ประการ ดังนี้ (อ้างถึงใน บุญเลี้ยง ทุมทอง, 2553)

1) จุดมุ่งหมาย เป็ตัวกำหนดควบคุมการเลือกและจัดประสพการณ์การเรียน ดังนั้น การกำหนดจุดมุ่งหมายจึงมี 2 ขั้นตอน คือ (1) จุดมุ่งหมายชั่วคราว (2) จุดมุ่งหมายที่แท้จริง

2) การเลือกและจัดประสพการณ์การเรียนที่คาดหวังจะให้ผู้เรียนมีประสพการณ์การจ้ดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปเพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

3) การจัดประสพการณ์การเรียนรู้อาจต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ในด้านเวลาต่อเวลา และเนื้อหาต่อเนื้อหา

4) การประเมินผล เพื่อตรวจสอบว่าการจัดการเรียนการสอนได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้หรือไม่ และควรมีการปรับแก้ในส่วนใดบ้าง

โจน สตาร์ค และ ลิซ่า ลาสตุกา (Joan S.Stark & Lisa R. Lattuca, 1997 อ้างถึงใน อภิภา ปรัชญพฤทธิ, 2555) ว่า องค์ประกอบของหลักสูตรนั้นสามารถจำแนกได้เป็ 8 ประการ ดังนี้

ประการที่ 1 จุดมุ่งหมาย(purposes) คือเป้าหมายทั่วไปที่กำหนดว่าผู้เรียนควรมีความรู้และ ซึ่งผลลัพธ์คือ การเรียนรู้ที่คาดหวัง (intended learning outcomes)

ประการที่ 2 เนื้อหาสาระ(content) ครอบคลุมทั้งเนื้อหาทางวิชาการของแต่ละสาขา และทักษะที่จำเป็น ผู้สอนควรคัดเลือกเนื้อหาและประสพการณ์เรียนรู้ให้สอดคล้องกับปรัชญาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ประการที่ 3 การจัดลำดับสาระการเรียนรู้อ (sequence) สามารถทำได้หลายแบบ เช่น จัดลำดับตามประเด็นหัวข้อ (theme) จัดตามความซับซ้อนของเนื้อหา จัดลำดับจากภาคทฤษฎีสู่ปฏิบัติ

หรือจากภาคปฏิบัติสู่ภาคทฤษฎี เป็นต้น ไม่ว่าจะจัดลำดับเนื้อหาสาระอย่างไร สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงเสมอคือเหตุผลในการจัดลำดับแบบใดแบบหนึ่ง

ประการที่ 4 ผู้เรียน (student) คือ ข้อมูลของผู้เรียนเกี่ยวกับเป้าหมายและความต้องการในการเรียน พื้นฐานความรู้ความสามารถหรือความพร้อมทางวิชาการความพยายามและการมีส่วนร่วม

ประการที่ 5 กระบวนการเรียนการสอน (instructional processes) หรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่เลือกสรรสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหาและลักษณะของผู้เรียน

ประการที่ 6 ทรัพยากรทางการเรียนการสอน (instructional resources) ครอบคลุม ตำรา สื่อการเรียนการสอน ห้องเรียน ห้องทดลอง และรวมถึงสถานที่ฝึกงาน ในปัจจุบันองค์ประกอบนี้ได้รับความสนใจมากขึ้น เนื่องจากการปฏิวัติทางเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเหล่านี้มาใช้ในการเรียนการสอนมากขึ้น เช่น e-learning เป็นต้น

ประการที่ 7 และประการที่ 8 การวัดและประเมินผล (evaluation) และการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตร (adjustment) การวางแผนการประเมินผลเป็นสิ่งที่ควรดำเนินการตั้งแต่เริ่มต้นวางแผนหลักสูตรควบคู่กับการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร นอกจากนี้ควรมีการวางแผนการนำข้อมูลย้อนกลับที่ได้จากผลการประเมินหลักสูตรเพื่อนำไปใช้พัฒนาหลักสูตรต่อไป

ฮิลดา ทาบา ได้ศึกษา (อ้างถึงใน สุนีย์ ภูพันธ์, 2546) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรที่ควรมี ไว้ดังนี้คือ วัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะวิชา เนื้อหาวิชา และจำนวนชั่วโมงสำหรับการสอนแต่ละวิชา กระบวนการเรียนการสอน การนำหลักสูตรไปใช้ และโครงการประเมินผลหลักสูตร

ธำรง บัวศรี (2545, น. 8) กล่าวว่าหลักสูตรมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 6 อย่างคือ 1) จุดหมายของหลักสูตร หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่เรียนจบหลักสูตรไปแล้ว 2) จุดประสงค์ของการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน หลังจากเรียนจบเนื้อหาสาระในวิชาที่กำหนดไว้ 3) เนื้อหาสาระ และประสบการณ์ หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ หรือประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ 4) ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการ และวิธีการในการจัดการเรียน การสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางความรู้และอื่น ๆ ตามจุดประสงค์และจุดหมายที่กำหนดไว้ 5) วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน หมายถึง เครื่องมือเครื่องใช้และวัสดุต่าง ๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา และอื่น ๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน 6) การประเมินผล หมายถึง การประเมินผลหลักสูตรและประเมินผลการเรียนการสอน

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553, น. 14) จำแนกองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ 4 ข้อด้วยกัน คือ 1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึงความตั้งใจหรือความคาดหวังในตัวผู้เรียนที่จะดำเนินไปตามทิศทางของหลักสูตรที่กำหนดตลอดจนผ่านกระบวนการของหลักสูตรนั้นๆ 2) เนื้อหา (Content) คือการเลือกหาประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆที่คาดว่าจะช่วยพัฒนาผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ 3) การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) เป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติจริง 4) การประเมินหลักสูตร (Evaluation) คือการหาผลสรุปว่าหลักสูตรที่ได้ทำการใช้ไปแล้วนั้น มีผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้หรือไม่

สิทธิพล อาจอินทร์ (2563, น. 11) กล่าวว่า หลักสูตรต้องประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญอย่างน้อย 4 องค์ประกอบ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันดังนี้ 1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร คือ ความคาดหวังว่าผู้เรียนจบหลักสูตรนั้นๆจะมีคุณสมบัติตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ 2) เนื้อหาสาระ คือการกำหนดเนื้อหาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) แนวการจัดการเรียนการสอน ส่วนนี้ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญ เพราะเป็นการนำหลักสูตรไปใช้และปฏิบัติจริงเพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ 4) การประเมินผลการเรียนรู้ คือการตัดสินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนว่า บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดหรือไม่ และถ้าหากไม่เป็นไปตามจุดประสงค์ ผลการตัดสินหรือการประเมินนี้จะป็นข้อมูลสำคัญเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขในทุกๆองค์ประกอบของหลักสูตรต่อไป

ชวลิต ชูกำแหง (2559, น. 4) กล่าวว่า หลักสูตรนั้นมีหลายองค์ประกอบ ขึ้นอยู่กับลักษณะของหลักสูตรที่สร้างขึ้น โดยมีองค์ประกอบสำคัญที่หลักสูตรทุกหลักสูตรจะต้องมี ได้แก่ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร การจัดประสบการณ์ หรือ กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตรที่ควรมีนั้น จะต้องเริ่มจากการตั้งวัตถุประสงค์หรือจุดประสงค์ของหลักสูตรในลำดับแรก และตั้งจุดประสงค์ของการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระวิชาที่ต้องการสอน โดยลำดับแรกให้กำหนดจุดประสงค์/จุดมุ่งหมายชั่วคราว เพื่อกลั่นกรอบให้ได้มาซึ่งจุดประสงค์/จุดมุ่งหมายที่แท้จริงของหลักสูตร รวมถึงคิดกระบวนการเรียนการสอน จัดทำสื่อและอุปกรณ์ มีการการวัดและประเมินผล จากนั้นจึงนำผลที่ได้จากการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงต่อไป

กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) ไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

ฮิลดา ทาบา ได้ศึกษา (อ้างถึงใน สุนีย์ ภูพันธ์, 2546) แนวคิดในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร แบ่งออกเป็น 7 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์ความต้องการ (Diagnosis of Needs) สสำรวจสภาพปัญหาความต้องการและความจำเป็นต่างๆของสังคมและผู้เรียน

ขั้นที่ 2 กำหนดจุดมุ่งหมาย (Formulation of objective) กำหนดจุดประสงค์ให้ชัดเจนหลังจากที่ได้ศึกษาวิเคราะห์ความต้องการแล้ว

ขั้นที่ 3 เลือกเนื้อหาสาระ (Selection of Content) จุดมุ่งหมายที่กำหนดแล้ว จะมีส่วนช่วยในการเลือกเนื้อหาสาระ ซึ่งนอกจากจะต้องให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและความสามารถของผู้เรียนแล้ว ยังต้องมีความเชื่อถือได้และมีความสำคัญต่อการเรียนรู้

ขั้นที่ 4 จัดรวบรวมเนื้อหาสาระ (Organization of Content) เนื้อหาสาระที่เลือกได้ ควรนำมาจัดลำดับ โดยคำนึงถึงความต่อเนื่องและความยากง่ายของเนื้อหา วุฒิภาวะความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน

ขั้นที่ 5 คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (Selection of Learning Experiences) ครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง จะต้องคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ขั้นที่ 6 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ (Organization of Learning Experiences) เปิดประสบการณ์การเรียนรู้ ควรจัดโดยคำนึงถึงเนื้อหาสาระและความต่อเนื่อง

ขั้นที่ 7 กำหนดสิ่งที่จะประเมินและวิธีการประเมินผล (Determination of What to Evaluate and of the Ways and Means of Doing it) เป็นการตัดสินใจว่าจะต้องประเมินอะไรเพื่อตรวจสอบว่าบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ และกำหนดด้วยว่าจะใช้วิธีประเมินผลอย่างไร

ราล์ฟ ดับเบิลยู ไทเลอร์ (Ralph W. Tyler, 1974 อ้างถึงใน สุนีย์ ภูพันธ์, 2546) ให้แนวคิดว่า ควรเริ่มพัฒนาปรับปรุงตามลำดับดังนี้

1) การกำหนดจุดมุ่งหมาย ต้องอาศัยข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ จาก 3 แหล่งหลักได้แก่ แหล่งของสังคม ได้แก่ ค่านิยมความเชื่อ และการปฏิบัติในการดำรงชีวิตในสังคม โครงสร้างที่สำคัญทางสังคม และความมุ่งหวังทางสังคม ชุมชน แหล่งเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ได้แก่ ความต้องการความสนใจ ความสามารถ และคุณลักษณะที่ประเทศชาติต้องการ แหล่งที่ 3 ได้แก่ คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ สาขาวิชาการต่าง ๆ

2) การเลือกและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยพิจารณาเลือกประสบการณ์ ให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกปฏิบัติการ มีกิจกรรมที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกศึกษา

3) การประเมินผล เป็นการตรวจสอบว่า การจัดการเรียนการสอนบรรลุตาม จุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ สมควรจะมีการปรับปรุงในส่วนใดบ้าง ได้แก่ การกำหนดจุดประสงค์ที่ วัด และพฤติกรรมที่ระบุไว้ในจุดประสงค์สอดคล้องกันหรือไม่ เครื่องมือที่ใช้วัดเหมาะสมหรือไม่ เครื่องมือมีคุณภาพด้านความเป็นปรนัย ความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรงหรือไม่ อย่างไร

เซย์เลอร์ และ อเล็กซานเดอร์ ได้ศึกษา(Sylor & Alexander, 1974 อ้างถึงใน สุณีย์ ภูพันธ์, 2546) แนวคิดและรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์และทาบา และนำมาปรับขยายให้มีความ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคลมากขึ้น โดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดเป้าหมาย จุดมุ่งหมาย และขอบเขต นักพัฒนาหลักสูตรต้องคำนึงถึง เป้าหมาย และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นสิ่งแรก ก่อนจะพิจารณาถึงขอบเขต

ขั้นที่ 2 การออกแบบหลักสูตร ตัดสินใจเลือกและจัดเนื้อหาสาระโดยให้สอดคล้องกับ เป้าหมาย และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียน และลักษณะทางสังคม

ขั้นที่ 3 การใช้หลักสูตร หลังจากได้ตัดสินใจเลือกรูปแบบของหลักสูตร จะเป็นขั้นตอน การนำไปใช้ โดยผู้สอนต้องวางแผน และจัดทำแผนการสอนในรูปแบบต่างๆ เลือกวิธีการสอนและวัสดุ สื่อการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

ขั้นที่ 4 การประเมินผลหลักสูตร เป็นขั้นตอนสุดท้าย คือการตรวจสอบความสำเร็จ ของหลักสูตร ว่าสำเร็จตามเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

โอลิวา (Oliva, 2009; อ้างถึงใน มาร์ต พัฒผล, 2562) มมองประกอบ 3 ส่วนหลักๆ ได้แก่

1) ระบบการวางแผนและออกแบบหลักสูตร คือการให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและสังคม สังเคราะห์ร่วมกันแล้วกำหนดเป็นเป้าหมายของการศึกษา ที่สะท้อนปรัชญาการศึกษา แล้วนำข้อมูลที่ได้รับมำกำหนดความต้องการของผู้เรียน สังคม และเนื้อหา แล้วสังเคราะห์เป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2) ระบบการใช้หลักสูตร เป็นระบบการจัดการเรียนการสอน (เป็นระบบย่อยอยู่ภายในระบบการวางแผนและออกแบบหลักสูตร) ประกอบด้วย การกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน การกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน การคัดเลือกยุทธศาสตร์การเรียนการสอน การคัดเลือก แนวทางการประเมินผล การจัดการเรียนการสอน การคัดเลือกเทคนิคการประเมินผล การประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน

3) ระบบการประเมินหลักสูตร เป็นการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นระบบ เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงเป้าประสงค์ของหลักสูตรซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงวัตถุประสงค์ของหลักสูตร รูปแบบของหลักสูตร จุดมุ่งหมายการเรียนการสอน วัตถุประสงค์การเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบต่อไป

สุนีย์ ภูพันธ์ (2546, น. 174) ได้สรุปแนวคิดของนักการพัฒนาหลักสูตร สรุปการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสอดคล้องกัน โดยแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นที่ 1 การกำหนดจุดหมายของหลักสูตร
- ขั้นที่ 2 การจัดเนื้อหาของหลักสูตร
- ขั้นที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้
- ขั้นที่ 4 การประเมินผลหลักสูตร
- ขั้นที่ 5 การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553, น. 221) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของชาติ ในการพัฒนาหลักสูตรจะต้องมีการวางแผน ศึกษาหลักเกณฑ์และขั้นตอนให้เหมาะสม กำหนดจุดมุ่งหมาย จัดเนื้อหาสาระ การนำไปใช้ และการประเมินผลหลักสูตร รวมถึงการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร หรือพัฒนาหลักสูตรเฉพาะส่วนที่ต้องการปรับปรุงแก้ไข

วิชัย วงษ์ใหญ่ (อ้างถึงใน มารุต พัฒนา, 2562) ได้สรุปแนวคิดและขั้นตอนกระบวนการพัฒนาหลักสูตรดังนี้

1) คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรกำหนดจุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้าง และการออกแบบหลักสูตรขึ้นมา โดยอาศัยข้อมูลจากสภาพปัญหาและความต้องการของสังคมปัจจุบันโดยปรึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาวิชาอย่างสม่ำเสมอ

2) ยกร่างเนื้อหาสาระแต่ละกลุ่มประสบการณ์ แต่ละหน่วยการเรียนรู้ และแต่ละรายวิชา โดยปรึกษาหารือจากผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาวิชา คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาวิชา เป็นผู้กำหนดผลการเรียนรู้ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม หรือจุดประสงค์การเรียนรู้ วางแผนการสอน ทำบันทึกการสอน ผลิตสื่อการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกลุ่ม หรือรายบุคคล

3) นำหลักสูตรที่พัฒนาได้แล้วไปทดลองใช้ในสถานศึกษานำร่อง (สถานศึกษาทดลองใช้หลักสูตรใหม่) โดยคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรกำหนดไว้ ถ้ามีข้อบกพร่องก็ทำการแก้ไข ปรับปรุง โดยปรึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาอยู่ตลอดเวลา

4) อบรมผู้สอน ผู้บริหารทุกระดับ และบุคลากรทางการศึกษาให้เข้าใจหลักสูตรใหม่ เพื่อจะได้ใช้หลักสูตรใหม่ให้ถูกต้องเหมาะสม ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร รวมทั้งการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

5) นำหลักสูตรไปปฏิบัติการสอนที่สถานศึกษา ก่อนประเมินการใช้หลักสูตร สนับสนุนให้ผู้บริหารและผู้สอนนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ในสถานศึกษาต่อไป โดยกิจกรรมการใช้หลักสูตรใหม่ มี 4 ประการด้วยกัน คือ

(1) การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน คือ จัดทำวัสดุหลักสูตร ได้แก่ เอกสารหลักสูตรสื่อ และอุปกรณ์การสอนที่จำเป็นที่จะต้องใช้ในการประกอบการเรียนการสอน

(2) ผู้บริหารจัดเตรียมสิ่งต่าง ๆ เช่น บุคลากร วัสดุหลักสูตร และบริการต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่อบรมผู้สอน และบุคลากรฝ่ายสนับสนุน การใช้หลักสูตร จัดห้องสมุด ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการสอนทุกชนิด รวมทั้งจัดงบประมาณสนับสนุนการบริหารหลักสูตร

(3) การสอน เป็นหน้าที่ของผู้สอนประจำการทั่วไป ที่จะต้องดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

(4) การประเมินผล เพื่อให้ทราบข้อบกพร่องของหลักสูตร แล้วดำเนินการแก้ไขปรับปรุงต่อไป การประเมินผลมี 2 ประเภท คือ การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และการประเมินผลหลักสูตร

สรุปได้ว่าการพัฒนาหลักสูตร จะต้องมีส่วนประกอบที่สำคัญดังนี้

- 1) ศึกษาวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน หรือ สังคม
- 2) ออกแบบและกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
- 3) การนำหลักสูตรไปใช้จริง
- 4) การประเมินผลหลักสูตร
- 5) การปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

ชวลิต ชูกำแหง (2559, น. 4) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องมาจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดยมีผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มากำหนดร่างหลักสูตร ซึ่งมองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ความมุ่งหมาย เนื้อหา การจัดประสบการณ์ การวัดและประเมินผล จากนั้นนำร่างหลักสูตรสู่กระบวนการวิจัยเชิงประเมิน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องขององค์ประกอบในหลักสูตร โดยมีวิธีการที่นิยม 2 วิธี ได้แก่ การประเมินโดยใช้กรอบเหตุผลสัมพันธ์ และการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ ก่อนจะนำไปสู่การวิจัย และพัฒนาหลักสูตรในขั้นต่อไป

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2561, น. 25) ได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรว่ามีประเด็นสำคัญอยู่ 7 ประเด็น ดังนี้

1) การเตรียมความพร้อม (Prepare) ผู้พัฒนาหลักสูตรจะต้องตระหนักถึงความมุ่งมั่นสำนึก และตั้งใจจริงที่จะทำให้หลักสูตรมีคุณค่ากับการศึกษา พร้อมทั้งมีความรู้ความเข้าใจด้านหลักสูตร รู้ถึงข้อมูลและกระบวนการ มีบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจ พร้อมทั้งจะร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตร อีกทั้งมีการจัดระบบ วางแผนงานที่ชัดเจน มีเครือข่ายความร่วมมือที่พร้อมสนับสนุนงานในทุกด้าน

2) กระบวนการหลักในการพัฒนาหลักสูตร (Process) การพัฒนาหลักสูตรทุกระดับมีกระบวนการหลัก 4 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดวัตถุประสงค์ 2) กำหนดเนื้อหาสาระ โดยพิจารณาจากสาระที่จัดให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ 3) กำหนดระเบียบวิธีการสอน โดยเนื้อหาจะต้องมีความสอดคล้อง กับข้อมูลทั้ง 3 หัวข้อข้างต้น 4) กำหนดแนวการประเมิน (Evaluation) ให้เห็นถึงความสัมพันธ์สอดคล้องกัน

3) การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objectives) จัดแสดงคุณลักษณะที่เป็นเป้าหมายของบุคคลที่พึงประสงค์ไว้ให้ชัดเจน โดยการกำหนดแนวคิด ความเชื่อ ที่สามารถสะท้อนให้เห็นสิ่งที่ดีขึ้นกว่าเดิม เป็นจริงได้ และมีขั้นตอนการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม สะท้อนเอกลักษณ์เฉพาะของหลักสูตรนั้น

4) สารของหลักสูตร (Contents) สารต้องสอดคล้องกับเป้าหมาย คุณลักษณะ วิสัยทัศน์ และให้ในสิ่งที่ผู้เรียนสนใจและต้องการอย่างเหมาะสม โดยจัดให้สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน มีสาระตรงตามหลักเกณฑ์ ของแต่ละวิชา

5) กระบวนการจัดการเรียนการสอน (Methodologies) การเลือกวิธีการจัดการเรียนการสอนเป็นบทบาทหลักร่วมกันของครูและผู้เรียน โดยมีครูเป็นผู้จัดการหลักในห้องเรียน ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องพร้อมที่จะจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมกับธรรมชาติและวัตถุประสงค์ของรายวิชา มีความสอดคล้องกับสภาพการณ์ต่างๆ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ต่อผู้เรียนอย่างดีที่สุด

6) การบูรณาการ (Integration) ในการจัดทำหลักสูตรควรมีแนวคิดเรื่องของการบูรณาการเสมอ

7) การสร้างรูปแบบในการศึกษา (Models) ในวงการการศึกษา การพัฒนาความคิดในเรื่องต่างๆ สามารถสร้างรูปแบบ (Model) ได้มาก ในการสร้างรูปแบบ เราอาจเชื่อมโยงเรื่องต่างๆให้มาสัมพันธ์กัน หรือหาความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องต่างๆ ซึ่งอาจกำหนดเป็นมาตรวัด (Scale) ในระดับต่างๆได้

สิทธิพล อัจฉรินทร์ (2563, น. 67) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับปรุงหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือจะเป็นการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานอยู่ก่อน อีกทั้งยังเห็นได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “การสร้างหลักสูตร (Curriculum Construction)” แต่มีผู้นิยมใช้คำว่า “การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development)” มากกว่า เนื่องจากการสร้างหลักสูตรนั้นหมายถึง การสร้างขึ้นมาใหม่ แต่คำว่า การพัฒนาหลักสูตร จะมีความหมายที่กว้างกว่า คือ เป็นการจัดทำหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือเป็นการจัดทำหลักสูตรใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมอยู่ก่อน

จากข้อมูลการพัฒนาหลักสูตรข้างต้น อาจกล่าวสรุปได้ว่า สิ่งที่นักพัฒนาหลักสูตรไม่ควรมองข้ามประเด็นดังต่อไปนี้ นั่นก็คือ การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อที่จะนำมาต่อยอดในการตั้งเป้าหมาย วางจุดประสงค์หรือวัตถุประสงค์ของหลักสูตร จากนั้นจัดหาเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อความต้องการและสภาพสังคมปัจจุบัน จากนั้นนำไปทดลองใช้ แล้วประเมินผล จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาข้อดีข้อเสีย สิ่งที่ควรแก้ไข แล้วนำมาปรับปรุงพัฒนาให้หลักสูตรมีประสิทธิภาพ

แนวทางการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์

ชวลิต ชูกำแหง ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ (Ralph W. Tyler) พบว่า หลักการและเหตุผลในการพัฒนาหลักสูตร (Tyler rational) จะต้องตอบคำถามพื้นฐาน 4 ประการ คือ (ชวลิต ชูกำแหง, 2559, น.23) 1) มีความมุ่งหมายของการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรแสวงหา 2) มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อช่วยให้บรรลุความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ 3) จัดประสบการณ์ทางการศึกษาอย่างไรให้มีประสิทธิภาพ และ 4) ทราบได้อย่างไรว่าความมุ่งหมายที่กำหนดไว้บรรลุผลแล้ว

หลักการและเหตุผล 4 ประการนี้จะต้องตอบคำถามเรียงกันตามลำดับ ดังนั้นความมุ่งหมายจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะกำหนดรายละเอียดในข้ออื่นๆตามมารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์มีลำดับขั้นดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเริ่มจากการกำหนดจุดมุ่งหมายชั่วคราวโดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาสังคมผู้เรียนและความคิดเห็นของนักวิชาการจากนั้นจึงเลือกเป็นจุดมุ่งหมายถาวร โดยผ่านการกลั่นกรองเพื่อคัดเอาเฉพาะสิ่งที่สำคัญด้วยการพิจารณาจากจิตวิทยาการเรียนรู้ปรัชญาการศึกษาและปรัชญาสังคมเพื่อเป็นจุดมุ่งหมายขั้นสุดท้ายหรือจุดมุ่งหมายถาวรที่นำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

ขั้นที่ 2 การเลือกประสบการณ์ในการเรียนรู้มีสิ่งที่จะต้องพิจารณาได้แก่ 1 ผู้เรียนคุ้นเคยฝึกกิจกรรมและเรียนรู้เนื้อหาตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย 2 กิจกรรมและประสบการณ์ควรจะทำให้ผู้เรียนพอใจที่จะปฏิบัติตามพฤติกรรมที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย 3 กิจกรรมและประสบการณ์อยู่ในขอบข่ายที่ปฏิบัติได้ 4 กิจกรรมและประสบการณ์หลายๆด้านอาจนำไปสู่จุดมุ่งหมายเพียงข้อเดียวหรือกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้เพียง 1 อย่าง อาจตอบสนองจุดมุ่งหมายหลายๆข้อได้

ขั้นที่ 3 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ในการจัดประสบการณ์ให้เป็นหน่วยต้องมีการสำรวจความสัมพันธ์ทางด้านเวลาและเนื้อหา โดยมีเกณฑ์ในการจัดอย่างมีประสิทธิภาพคือความต่อเนื่อง (continuity) การเรียงลำดับขั้นตอน (sequence) และการบูรณาการ (integration)

ขั้นที่ 4 การประเมินเป็นขั้นตอนที่พิจารณาว่าประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้นบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่การประเมินผลจะต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

สิทธิพล อาจอินทร์ ได้ศึกษาแนวคิดของไทเลอร์ พบว่า Tyler (1949) ได้เสนอแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน (Basic Principles of Curriculum and Instruction) หรือที่เรียกว่า หลักการและเหตุผลของไทเลอร์ (Tyler's Rationale) ซึ่งได้กำหนดปัญหาพื้นฐานในการ

พัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน 4 ข้อ ในการพัฒนาหลักสูตรจะต้องตอบคำถามโดยเรียงลำดับข้อ 1 ถึงข้อ 4 ดังนี้ (สิทธิพล อาจอินทร์, น.69)

- 1) มีจุดมุ่งหมายทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนจะต้องให้ผู้เรียนได้รับ
- 2) มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายทางการศึกษาเหล่านั้น
- 3) จะจัดประสบการณ์ทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร
- 4) จะพิจารณาได้อย่างไรว่าจุดมุ่งหมายทางการศึกษาเหล่านั้นได้บรรลุแล้ว

เมื่อพิจารณาคำถามทั้ง 4 ข้อของไทเลอร์แล้ว สามารถพิจารณาได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบทั้ง 4 ของหลักสูตรนั่นเอง กล่าวคือการตอบคำถามข้อที่ 1 เป็นการพิจารณาถึงการกำหนดจุดประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตรคำถามข้อที่ 2 เป็นการกำหนดขอบข่ายของเนื้อหาสาระของหลักสูตรคำถามข้อที่ 3 เป็นการกำหนดแนวการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนและคำถามในข้อที่ 4 เป็นการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

การพัฒนาหลักสูตรตามรูปแบบของไทเลอร์ (1949) มีลักษณะสำคัญ ดังนี้

- 1) การกำหนดจุดประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

การกำหนดจุดประสงค์ ไทเลอร์ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ต่างๆ โดยเขาเสนอว่านักพัฒนาหลักสูตรควรกำหนดจุดประสงค์ทั่วไป (General Objectives) โดยศึกษาจากข้อมูล 3 แหล่งคือ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน ข้อมูลเกี่ยวกับสังคม และข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาจากผู้เชี่ยวชาญ จุดประสงค์ทั่วไปนี้เป็นจุดประสงค์ชั่วคราว (Tentative Objectives) จากนั้นจุดประสงค์ชั่วคราวจะได้รับการกลั่นกรองจากข้อมูลด้านปรัชญาการศึกษาและด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ซึ่งจะต้องทอนจุดประสงค์ที่ไม่จำเป็นออกและทำให้จุดประสงค์มีความชัดเจนขึ้น จุดประสงค์ที่ได้นี้จะเป็นจุดประสงค์ที่แท้จริงในการพัฒนาหลักสูตร จากนั้นจึงเลือกและจัดโครงสร้างเนื้อหาสาระหรือประสบการณ์เรียนรู้ กำหนดแนวการจัดการเรียนการสอน หรือประสบการณ์เรียนรู้สำหรับผู้เรียน และกำหนดวิธีประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ไทเลอร์เสนอแนะว่า นักพัฒนาหลักสูตรควรเริ่มต้นค้นหาจุดมุ่งหมายทางการศึกษา โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจาก 3 แหล่ง ดังนี้

1.1) แหล่งข้อมูลนักเรียน (Student) นักพัฒนาหลักสูตรควรเริ่มต้นค้นหาจุดมุ่งหมายทางการศึกษาโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการและผลประโยชน์ของผู้เรียน ไทเลอร์แนะนำวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตของครู การสัมภาษณ์นักเรียน สัมภาษณ์ผู้ปกครอง การใช้แบบสอบถามและเทคนิคอื่นๆเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียน ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านี้ นักพัฒนาหลักสูตรจะสามารถกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรขึ้นมาชุดหนึ่ง

1.2) แหล่งข้อมูลสังคม (Society) การวิเคราะห์สภาพชุมชนทั้งในระดับท้องถิ่นและบริบทของสังคม โดยนักพัฒนาหลักสูตรต้องแบ่งแ่งมุมการศึกษาออกไปหลายด้าน เช่น ด้านสุขภาพ ครอบครัว การพักผ่อนหย่อนใจ อาชีพ ศาสนา การบริโภค และบทบาทหน้าที่ของพลเมืองดีด้านต่างๆ จากความต้องการของสังคมจะทำให้ได้วัตถุประสงค์ที่มีจำนวนมาก ซึ่งนักพัฒนาหลักสูตรต้องใช้ความสามารถในเชิงสังคมวิทยาอย่างชาญฉลาด เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านสังคมเพื่อนำไปกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรต่อไป

1.3) แหล่งข้อมูลจากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา (Subject) นักพัฒนาหลักสูตรควรพิจารณาที่ตัวศาสตร์หรือเนื้อหาวิชาที่มีหลักสูตรเกิดขึ้นมากมายตั้งแต่ปีค.ศ. 1950 จนถึงปัจจุบัน ดังนั้นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นๆเป็นหลักว่าจุดประสงค์ไหนสำคัญ จากแหล่งข้อมูลทั้ง 3 ที่กล่าวมาแล้ว นักพัฒนาหลักสูตรจะได้ข้อมูลสำคัญเพื่อนำมากำหนดขอบเขตของจุดประสงค์ทั่วไป

จากแหล่งข้อมูลทั้ง 3 แหล่งจะได้วัตถุประสงค์จำนวนมากซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ชั่วคราวดังนั้นจะต้องผ่านการกลั่นกรองอีกครั้งหนึ่งโดยใช้ปรัชญาการศึกษาและจิตวิทยาการเรียนรู้ดังนี้

การกลั่นกรองโดยใช้ปรัชญาการศึกษา

ไทเลอร์ได้แนะนำว่าแต่ละโรงเรียนควรจะร่วมกันกำหนดปรัชญาการศึกษาของโรงเรียนและของสังคม มีการกำหนดค่านิยมที่แสดงออกถึงความสำคัญ ดังนี้

- (1) ตระหนักถึงความสำคัญของมนุษย์ทุกคนโดยไม่เลือกเชื้อชาติ สัญชาติ สังคม และสถานะทางเศรษฐกิจ
- (2) ให้โอกาสแก่คนทุกกลุ่มได้ร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทุกกิจกรรม
- (3) กระตุ้นให้เกิดความหลากหลายในการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน
- (4) ให้ความเชื่อมั่นในสติปัญญาของมนุษย์ในการแก้ปัญหาต่างๆและให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

การกลั่นกรองโดยใช้จิตวิทยาการเรียนรู้

การกลั่นกรองทางจิตวิทยาการดำเนินการในขั้นตอนนี้ครูต้องมีความชัดเจนว่าทฤษฎีการเรียนรู้ที่เชื่ออันคืออะไร ไทเลอร์อธิบายความสำคัญของการกลั่นกรองทางจิตวิทยา ดังนี้

- (1) สามารถช่วยให้เราจำแนกการเปลี่ยนแปลงของมนุษย์ที่คาดหวังได้ว่าเป็นผลมาจากกระบวนการเรียนรู้หรือจากการเปลี่ยนแปลงที่ไม่ได้เป็นผลมาจากกระบวนการเรียนรู้ได้

(2) สามารถช่วยให้เราจำแนกเป้าหมายที่เป็นไปได้ ออกจากเป้าหมายที่ไม่สามารถบรรลุผลได้สำหรับผู้เรียนในวัยนั้น

(3) ให้แนวคิดบางอย่างแก่เราเกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้ในการบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ หลังจากผ่านการกลั่นกรองครั้งที่ 2 แล้ว จุดประสงค์ทั่วไปที่กำหนดไว้ก็จะถูกลดทอนลงเหลือเพียงจุดประสงค์ที่สำคัญและเป็นไปได้ ซึ่งมักจะเขียนในรูปจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งจะเปลี่ยนเป็นจุดประสงค์ที่ถูกต้องเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนต่อไป

2) การเลือกและจัดโครงสร้างประสบการณ์การเรียนรู้

การเลือกและจัดโครงสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่คาดหวังว่าจะให้ผู้เรียนมีประสบการณ์การจัดกิจกรรมทั้งในการเรียนการสอนและส่วนเสริมหลักสูตรนั้นมีอะไรทั้งนี้เพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปเพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เสนอเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกเนื้อหาสาระหรือประสบการณ์เรียนรู้ไว้ดังนี้

2.1) ผู้เรียนควรมีโอกาสฝึกพฤติกรรมและเรียนรู้เนื้อหาตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2.2) กิจกรรมและประสบการณ์นั้นควรจะทำให้ผู้เรียนพึงพอใจที่จะปฏิบัติตามพฤติกรรมที่ได้ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2.3) กิจกรรมและประสบการณ์นั้นควรจะอยู่ในขอบข่ายความพอใจที่พึงปฏิบัติได้

2.4) กิจกรรมและประสบการณ์หลายๆด้านของการเรียนรู้อาจนำไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้เพียงข้อเดียวก็ได้

2.5) กิจกรรมและประสบการณ์เรียนรู้เพียงหนึ่งอย่างอาจตอบสนองจุดมุ่งหมายหลายๆ ข้อได้

3) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ในด้านเวลาต่อเวลาและเนื้อหาต่อเนื้อหาเรียกว่าเป็นความสัมพันธ์แบบแนวตั้ง (Vertical) กับแนวนอน (Horizontal) ซึ่งมีเกณฑ์ในการจัดดังนี้

3.1) ความต่อเนื่อง (Continuity) หมายถึงความสัมพันธ์ในแนวตั้งของ ส่วนองค์ประกอบหลักของหลักสูตรจากระดับหนึ่งไปยังอีกระดับหนึ่งที่สูงขึ้นไปในวิชาทักษะต้องเปิดโอกาสให้มีการฝึกทักษะในกิจกรรมและประสบการณ์บ่อยๆและต่อเนื่องกัน

3.2) การจัดช่วงลำดับ (Sequence) หมายถึง ความสัมพันธ์แนวตั้ง (Vertical) ของ ส่วนประกอบหลักของตัวหลักสูตรจากสิ่งที่เกิดขึ้นก่อนไปสู่สิ่งที่เกิดขึ้นภายหลังหรือจากสิ่งที่มีความง่าย ไปสู่สิ่งที่มีความยาก ดังนั้น การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ให้มีการเรียงลำดับก่อนหลังเพื่อให้ได้เรียน เนื้อหาที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

3.3) การบูรณาการ (Integration) หมายถึงความสัมพันธ์กันในแนวนอน (Horizontal) ขององค์ประกอบหลักของตัวหลักสูตร จากหัวข้อเนื้อหาหนึ่งไปยังอีกหัวข้อหนึ่งของรายวิชา หรือจาก รายวิชาหนึ่งไปอีกรายวิชาอื่นๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกัน การจัดประสบการณ์จึงควรเป็นในลักษณะที่ช่วย ให้ผู้เรียนได้เพิ่มพูนความคิดเห็นและได้แสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกัน เนื้อหาที่เรียนเป็นการเพิ่ม ความสามารถทั้งหมดของผู้เรียนที่จะได้ใช้ประสบการณ์ได้ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ประสบการณ์การ เรียนรู้จึงเป็นแบบแผนของการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างผู้เรียนกับสถานการณ์ที่แวดล้อม

4) การประเมินผล

การประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่าการจัดการเรียนการสอนได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ควรมีการปรับแก้ในส่วนใดบ้างพิจารณาจากสิ่งต่อไปนี้

- 4.1) กำหนดจุดมุ่งหมายที่จะวัดและพฤติกรรมที่คาดหวัง
- 4.2) วัดและวิเคราะห์สถานการณ์ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเหล่านั้น
- 4.3) ศึกษาสำรวจข้อมูลเพื่อสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมเหล่านั้นได้อย่างเหมาะสม
- 4.4) ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้
 - (1) ความตรง (Validity)
 - (2) ความถูกต้อง (Accuracy)
 - (3) ความเป็นปรนัย (Objectivity)
 - (4) ความเชื่อมั่น (Reliability)

4.5) การพิจารณาผลการประเมินให้เป็นประโยชน์เพื่ออธิบายผลการเรียนรู้เป็น รายบุคคลหรือเป็นกลุ่มการอธิบายถึงส่วนดีของหลักสูตรหรือสิ่งที่จะต้องปรับแก้เพื่อเป็นแนวทางในการ ปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

2.1.2 หลักสูตรนาฏศิลป์ไทยศึกษา ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โดยศึกษาในประเด็นต่างๆ ดังนี้

2.1.2.1 ปรัชญา ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ปรัชญา

หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา (4 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2562) มุ่งเน้นการผลิตครูนักปฏิบัติการมืออาชีพที่มีความเป็นเลิศทางด้านความรู้ ทักษะ และความชำนาญทางด้านนาฏศิลป์ไทย ในการอนุรักษ์ ประยุกต์ และสร้างสรรค์ผลงานการแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยบูรณาการ วิชานาฏศิลป์ไทย กับหลักวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เพื่อเผยแพร่สู่สังคม และมีคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ

วัตถุประสงค์

เพื่อผลิตบัณฑิตครูวิชาชีพนาฏศิลป์ไทยที่มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู ด้วยความตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคม มีความรู้ จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ประยุกต์และสร้างสรรค์ผลงานด้านนาฏศิลป์ไทย มีความรู้และทักษะทางวิชาชีพนาฏศิลป์ไทย ในการผลิตผลงานทางวิชาการ และศิลปะการแสดงในเชิงอนุรักษ์ ประยุกต์และสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทย บนพื้นฐานของการวิจัย และเทคโนโลยี เพื่อเผยแพร่สู่สังคม มีทักษะในการบริหารจัดการแสดงนาฏศิลป์ไทย เพื่อบริการและเผยแพร่นาฏศิลป์ไทยสู่สังคม และมีทักษะในการอนุรักษ์ สืบทอดนาฏศิลป์พื้นบ้าน นาฏศิลป์ไทยมาตรฐาน ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น และภูมิปัญญาไทย เพื่อเผยแพร่สู่สังคม

2.1.2.2 การพัฒนาผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน สำหรับหมวดวิชาเฉพาะ รายวิชาจำคู่

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping) หมวดวิชาเฉพาะ

- ความรับผิดชอบหลัก ○ ความรับผิดชอบรอง

รายวิชา	1. คุณธรรม จริยธรรม				2. ความรู้					3. ทักษะทาง ปัญหา			4. ทักษะ ความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบ				5. ทักษะการ วิเคราะห์เชิง ตัวเลข การ สื่อสาร และ การใช้ เทคโนโลยี สารสนเทศ			6. วิธีวิทยาการจัดการ เรียนรู้				
	1	2	3	4	1	2	3	4	5	1	2	3	1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4	5
07-211-308 วิชาเดี่ยว-จำคู่		●	○			●			○	●				○	●	○		●		●			○	○

ตารางที่ 2.1 แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา

จากการศึกษาผลการเรียนรู้ในหลักสูตรรายวิชาจำเพาะรายวิชา 07-211-308 ได้ระบุผลการเรียนรู้ ไว้ 6 ด้าน เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สาขาครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562 ดังนี้

1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ผู้เรียนจะต้องมีจิตอาสา จิตสาธารณะ อดทนอดกลั้น มีความเสียสละ รับผิดชอบและซื่อสัตย์ต่องานที่ได้รับมอบหมายทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ และสามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ และเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน

2) ด้านความรู้ ผู้เรียนจะต้องมีความรอบรู้ในหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เนื้อหาวิชาที่สอน สามารถวิเคราะห์ความรู้และเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างลึกซึ้ง สามารถติดตามความก้าวหน้าด้านวิทยาการ และนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้เรียน โดยมีผลลัพธ์การเรียนรู้และเนื้อหาสาระด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านความรู้ของแต่ละสาขาวิชา

3) ด้านทักษะทางปัญญา ผู้เรียนจะต้องมีความสามารถคิด ค้นหา วิเคราะห์ข้อเท็จจริง และประเมินข้อมูล สื่อ สารสนเทศจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายอย่างรู้เท่าทัน เป็นพลเมืองตื่นรู้ มีสำนึกสากล สามารถเผชิญ และก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคดิจิทัล เทคโนโลยีข้ามแพลตฟอร์ม (Platform) และโลกอนาคต นำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน และวินิจฉัยแก้ปัญหา และพัฒนางานได้อย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงความรู้ หลักการทางทฤษฎี ประสบการณ์ภาคปฏิบัติ ค่านิยม แนวคิด นโยบายและยุทธศาสตร์ชาติ บรรทัดฐานทางสังคมและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ผู้เรียนจะต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ต่อตนเอง ต่อผู้เรียน ต่อผู้ร่วมงาน และต่อส่วนรวมสามารถช่วยเหลือและแก้ปัญหาตนเอง กลุ่มและระหว่างกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์

5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้เรียนจะต้องมีความสามารถสื่อสารกับผู้เรียน พ่อแม่ผู้ปกครอง บุคคลในชุมชนและสังคม และผู้เกี่ยวข้องกลุ่มต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยสามารถเลือกใช้การสื่อสารทางวาจา การเขียน หรือการนำเสนอด้วยรูปแบบต่างๆ โดยใช้เทคโนโลยีการสื่อสารหรือนวัตกรรมต่างๆ ที่เหมาะสม

6) ด้านวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถเลือกใช้ปรัชญาตามความเชื่อในการสร้างหลักสูตรรายวิชา การออกแบบเนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและเทคโนโลยีการสื่อสาร การวัดและประเมินผู้เรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน การจัดการเรียนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน แหล่งการเรียนรู้แบบเปิดได้อย่างเหมาะสมกับสภาพบริบทที่ต่างกันของผู้เรียนและพื้นที่

2.2 การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้

2.2.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่เจริญงอกงามทั้งทางด้านร่างกายอารมณ์สังคมและสติปัญญาโดยภาพรวมการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญหลายประการดังนี้ (กุลิสรา จิตรขญาวนิช, 2562 น. 11)

1) การจัดการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงาม ในการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้ง โดยทั่วไปผู้สอนจะกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนรู้เอาไว้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีพัฒนาการในด้านต่างๆที่ดีขึ้น หรือต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงประสงค์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

2) การจัดการเรียนรู้ช่วยให้จุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาบรรลุผลตามเป้าหมาย ทั้งนี้การกำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไว้ในหลักสูตรแต่ละระดับการศึกษาของสังคมไทย อาจจะมีทั้งความเหมือนกันและต่างกัน แต่ไม่ว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาในแต่ละระดับจะกำหนดไว้อย่างไร สิ่งที่สำคัญที่จะทำให้จุดมุ่งหมายของการศึกษาบรรลุผลก็คือ การจัดการเรียนรู้ ซึ่งการจัดการเรียนรู้ที่ดีมีประสิทธิภาพจะส่งผลทำให้การศึกษามีคุณภาพ

3) การจัดการเรียนรู้ช่วยเสริมสร้างทักษะต่างๆให้ผู้เรียนสามารถที่จะนำไปใช้ในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับผู้เรียนที่สถานศึกษาควรจัดให้กับผู้เรียนมีหลายทักษะด้วยกันเช่น ทักษะกระบวนการคิด ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะทางสังคม ทักษะการสื่อสาร ทักษะทางวิทยาศาสตร์ ทักษะการใช้เทคโนโลยี เป็นต้น

4) การจัดการเรียนรู้ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม ทำให้ผู้เรียนเป็นคนที่สามารถแยกดีชั่วถูกผิดออกอย่างมีเหตุผล มีหลักยึดปฏิบัติในการใช้ชีวิตอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้อง ดีงาม และทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์

5) การจัดการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนรู้จักเอาตัวรอด เนื่องจากการเรียนรู้เป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างองค์ความรู้พัฒนาให้ผู้เรียนมีสติปัญญาที่ชาญฉลาด รวมทั้งพัฒนาทักษะต่างๆที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน และยังสามารถช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ต่างๆที่หลากหลายให้ผู้เรียน นำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในการดำรงชีวิตให้มีความสุขในสังคม ดังนั้นเมื่อผู้เรียนได้รับทั้งความรู้ ประสบการณ์และทักษะต่างๆ จากการศึกษา และการจัดการเรียนรู้ จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำสิ่งดังกล่าวมาใช้ให้เป็นประโยชน์ และรู้จักที่จะเอาตัวรอดอยู่ในสังคมได้อย่างรู้เท่าทัน

6) การจัดการเรียนรู้ช่วยเสริมสร้าง ประสบการณ์ต่างๆให้กับผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน

7) การจัดการเรียนรู้สามารถนำไปสู่การสร้างเสริมอาชีพ หรือรายได้ให้กับผู้เรียน

8) การจัดการเรียนรู้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้น้องค์ความรู้และประสบการณ์ต่างๆไปใช้พัฒนาตนเองสังคมและประเทศชาติให้มีความก้าวหน้าได้

ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาหลักการ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ให้กระจ่าง เพื่อสามารถวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (อ้างถึงใน อารมณ์ ใจเที่ยง, 2553 น. 10) ได้อธิบายถึงหลักการพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ สามารถสรุปได้ 4 ประการ คือ

1) หลักการเตรียมความพร้อมพื้นฐาน ได้แก่ การเตรียมตัวผู้สอนด้านความรู้ ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ และด้านการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้

2) หลักการวางแผนและเตรียมการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การเตรียมเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การผลิตสื่อ เตรียมแบบทดสอบและซ่อมสอน

3) หลักจิตวิทยาการเรียนรู้ เช่น หลักความแตกต่างระหว่างบุคคล หลักการเร้าความสนใจ หลักการเสริมแรง เป็นต้น

4) หลักการประเมินผลและรายงานผล ซึ่งเกี่ยวกับการกำหนดวัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้ การสร้างและการใช้เครื่องมือการประเมิน การตีความหมายและการรายงานผลการประเมิน

กฤษรา จิตรขญาวณิช (2562 น. 6) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1) หลักสูตร คือมวลงประสบการณ์ต่างๆที่จัดไว้อย่างเป็นระบบเพื่อนำไปใช้พัฒนาผู้เรียนดังนั้นในการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษารายละเอียดทั้งหมดในหลักสูตร เพื่อทำความเข้าใจและสามารถนำสิ่งต่างๆที่บรรจุไว้ในหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมาย ตามที่หลักสูตรกำหนด ที่สำคัญถ้าผู้สอนไม่ได้มีการศึกษาเรียนรู้รายละเอียดต่างๆในหลักสูตร ก็ไม่สามารถที่จะรู้ได้ว่าสอนเนื้อหาอะไร เพื่ออะไร และวัดผลประเมินอย่างไร

2) จุดประสงค์ การจัดการเรียนรู้เริ่มต้นจะต้องมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ทุกครั้งเพราะจะทำให้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีเป้าหมาย สามารถทราบว่าผู้เรียนจะเกิดพฤติกรรมใดบ้างรวมทั้งสามารถวางแผนเตรียมเนื้อหาวิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

3) การจัดการเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญเช่นเดียวกัน เพราะจะทำให้ผู้สอนทราบว่า จะจัดการเรียนรู้อย่างไร ใช้วิธีการใดบ้าง โดยการจัดการเรียนรู้จะต้องเลือกวิธีการที่น่าสนใจ มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

4) สื่อการเรียนรู้ การนำสื่อการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้สอนทราบว่าจัดการเรียนรู้อย่างไร ใช้วิธีการใดบ้าง โดยการจัดการเรียนรู้จะต้องเลือกวิธีการที่น่าสนใจ มีความเหมาะสมกับเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

5) การวัดผลและประเมินผล จะทำให้ทราบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ นอกจากนี้ยังสามารถช่วยทำให้ผู้สอนนำข้อมูลที่ได้จากการวัดผลและประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไปให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งสามารถนำปัญหาที่ค้นพบมาใช้ในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

6) ผู้สอน หรือครู เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้การจัดการเรียนรู้เกิดขึ้น และเป็นผู้นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในการพัฒนาผู้เรียน ดังนั้น ผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการที่จะถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ต่างๆไปสู่ผู้เรียน

7) ผู้เรียน หรือนักเรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญเท่ากับผู้สอน เพราะถ้าไม่มีผู้เรียนหรือผู้รับ ความรู้และประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ก็ไม่สามารถที่จะเกิดขึ้นได้ เพราะไม่มีผู้รับ

จากข้อมูลทั้งหมดข้างต้น จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบต่างๆ ล้วนมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างยิ่ง หากขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จะส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ไม่มีประสิทธิภาพ ผู้สอนไม่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ได้อย่างสมบูรณ์ตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ และไม่บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร

2.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมหลักสูตร

กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีความสำคัญในการช่วยให้ความมุ่งหมายของหลักสูตรบรรลุผลอย่างสมบูรณ์ คำว่า "กิจกรรมเสริมหลักสูตร" มีผู้เรียกแตกต่างกันหลายคำทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ดังนี้ กิจกรรมพิเศษ (Extra Activities) กิจกรรมร่วมหลักสูตร (Co-Curricular Activities) กิจกรรมครูและนักเรียน (Teacher-Student Activities) กิจกรรมนอกหลักสูตร (Extra Curricular Activities) กิจกรรมกึ่งหลักสูตร (Semicurricular Activities) กิจกรรมไม่เป็นทางการ (Formal Activities) กิจกรรมโรงเรียน (School activities) กิจกรรมนักเรียน (Student Activities) กิจกรรมกลุ่ม (Group Activities) ถึงแม้ว่าจะมีชื่อเรียกแตกต่างกัน แต่จุดประสงค์ในการจัดกิจกรรมต่างๆ เหมือนกัน กล่าวคือมุ่งส่งเสริมประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้นเพื่อให้การเรียนการสอนตามหลักสูตรมีความสมบูรณ์ (กาญจนา คุณารักษ์, 2540 น. 342)

นักการศึกษา ได้ให้ความหมายและความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตรได้ ดังต่อไปนี้

จันทรา สุทธิกุล (2534, น. 31) กล่าวว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรหมายถึงกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดโดยสนับสนุนให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสนองความสนใจและส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนโดยไม่มีการให้คะแนนทางวิชาการกิจกรรมเหล่านี้อยู่นอกเหนือหลักสูตรปกติ

ชูศักดิ์ วรณกุล (2538, น. 8) ได้ให้แนวคิดถึงความสำคัญของ กิจกรรมเสริมหลักสูตรว่า เป็นสิ่ง ที่เชื่อมโยงระหว่างชีวิตในโรงเรียนกับชีวิตจริง เป็นสนาม ให้ผู้เรียนทดลองใช้ความรู้และประสบการณ์ จากเรียนให้เป็นประโยชน์ในชีวิตจริง ช่วยขจัด ข้อเสียเปรียบของระบบโรงเรียนในเรื่องเวลา สถานที่ และบุคลากร ทำให้การทำงานที่ ได้รับมอบหมายได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งสรุปความสำคัญของกิจกรรม เสริมหลักสูตรดังนี้

1) กิจกรรมเสริมหลักสูตรช่วยพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนตามศักยภาพ กิจกรรมเสริมหลักสูตรจะ ช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนได้รู้จักตนเองว่ามีความถนัดและ ความสามารถในด้านใด และจะใช้ความสามารถ นั้นสร้างสรรค์ตนเองและสังคมอย่างไร ศักยภาพของผู้เรียนจะปรากฏและพัฒนาได้เมื่อทำกิจกรรมที่ตรง กับความถนัดและ ความสามารถของตนเองด้วยความพอใจ

2) กิจกรรมเสริมหลักสูตรช่วยพัฒนาสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมของผู้เรียนย่อมหมาหมายถึง สิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยบุคคล อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ กฎเกณฑ์ต่างๆ มีทั้งสิ่งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม แต่สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนอยู่ในขอบเขตที่แคบ กว่าสิ่งแวดล้อมภายนอกโรงเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตรจะช่วยพัฒนาสิ่งแวดล้อมของผู้เรียน เมื่อ สิ่งแวดล้อมกว้างขวางขึ้นโอกาสที่ตัวบุคคลจะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมย่อมมีความหมายมากขึ้น ทำ ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์และการเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวาง

3) กิจกรรมเสริมหลักสูตรช่วยพัฒนาปฏิสัมพันธ์ ประสบการณ์ เป็นผลที่ตัวบุคคลมีปฏิสัมพันธ์ กับสิ่งแวดล้อม ประสบการณ์เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ ซึ่งหมายถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ พึงประสงค์ สภาพของห้องเรียนปกติ อาจสร้างความพอใจและประสบการณ์ให้กับผู้เรียนได้ในระดับหนึ่ง แต่กิจกรรมเสริมหลักสูตร จะช่วยเพิ่มเติมให้ดีขึ้นได้ เพราะผู้เรียนสามารถเลือกทำกิจกรรมตามความ สนใจของ ตนเอง และสิ่งแวดล้อมได้ ขยายขอบเขตให้กว้างขึ้น ทำให้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและ สิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2540, น. 282) ได้กล่าวถึงความสำคัญของ กิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

1) ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกันในสังคมด้วยความ เป็นประชาธิปไตย การทำงาน ร่วมกันและการให้ความร่วมมือเป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาต่างๆ การส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานร่วมกัน ตั้งแต่อยู่ในโรงเรียน เป็นการช่วยฝึกฝนประชาธิปไตยให้แก่เด็ก เมื่อเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้าจะดำรงชีวิต อยู่ในสังคมได้ด้วยดี เพราะผลจากประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับเมื่อตอนที่อยู่ในห้องเรียน

2) ช่วยเสริมสร้างความเป็นพลเมืองการทำงานร่วมกันช่วยฝึกนิสัยที่ดี ให้เกิดกับผู้เรียน เช่น การเสียสละเพื่อหมู่คณะ รู้จักการสร้างความสัมพันธ์ต่อผู้อื่น สร้างความเป็นพลเมืองที่ดีให้รู้จักร่วมมือกับสังคม

3) ส่งเสริมลักษณะผู้นำ การที่ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ก็จะต้อง แสดงความสามารถของตนเองออกมา ผู้เรียนคนใดมีความสามารถทางใดก็ไปทำงานทาง ที่ตนเองถนัด ใครเก่งก็มักจะได้รับการยกย่องให้เป็นผู้นำ

4) ช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การรู้จักให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่างๆ ที่สนใจจะเป็นการหาทางออกที่ดีให้แก่ผู้เรียน เป็นการใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ หางานอดิเรกทำ แทนการใช้เวลาว่างไปในทางที่ผิด

5) กิจกรรมเสริมหลักสูตรช่วยชี้ให้เห็นว่าผู้เรียนมีความถนัดและ ความสามารถในอาชีพด้านใด ถ้าได้รับการส่งเสริมที่ถูกต้องก็อาจจะออกไปทำอาชีพนั้นได้

6. ช่วยสร้างลักษณะนิสัยที่ดีให้แก่ผู้เรียนโดยการที่ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกัน รู้จักแบ่งงานกันทำ รู้จักประสานงานกัน

ประกอบ ประพันธ์วิทยา (2542, น. 12) ได้กล่าวถึงความสำคัญของ กิจกรรมเสริมหลักสูตร ว่ามีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องจัดให้แก่ผู้เรียน เนื่องด้วย ปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การปรับตัวของผู้เรียนและการจัด ประสบการณ์ให้กับผู้เรียนเพื่อให้มีโอกาสสัมผัสกับสถานการณ์จริงและรับประสบการณ์ตรงด้วยตนเอง จึงมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง เพราะในการดำรงชีวิตประจำวันของผู้เรียนนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับการทำงานด้านวิชาการเพียงอย่างเดียว หากแต่ต้องขึ้นอยู่กับ การปรับตัว การแก้ปัญหา การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยด้วยตนเอง โดยอาศัย ประสบการณ์และทักษะเป็นเครื่องมือ

สมภพ เจริญขุนทด (2542, น. 6) ได้กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรม เสริมหลักสูตรไว้ดังนี้

1) เพื่อสนองความต้องการด้านจิตวิทยา ผู้เรียนระดับต่างๆ เป็นวัยที่ ต้องการได้รับการยอมรับ และต้องการรวมกลุ่ม ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ นั้นชี้ให้เห็นว่าการเข้าร่วมกิจกรรมจะทำให้เกิดความอบอุ่น ความเชื่อมั่นในตนเองและ ประสบความสำเร็จ

2) การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจะทำให้ผู้เรียนได้ค้นพบ ความสามารถของตนเอง ผลงานของเพียเจต์แสดงให้เห็นชัดว่าการเรียนที่มีประสิทธิภาพนั้น เด็กต้องมีโอกาสได้กระทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง การได้รับประสบการณ์ตรงเป็น สิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาสติปัญญา

3) การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจะทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ดังผลงานของสกินเนอร์ที่แสดงให้เห็นว่าการกระทำใดที่ได้รับการเสริมแรงจะมีแนวโน้ม ให้เกิดการกระทำนั้นอีก

4) การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจะทำให้ผู้เรียนรู้ถึงการใช้เวลาว่าง ให้มีคุณค่าและเกิดประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม

5) เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและนักเรียนด้วยกันเอง กิจกรรมที่ได้ทำงานร่วมกัน คิดร่วมกันเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีขึ้น

6) การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นการพัฒนาความเป็นผู้นำทั้ง ทางตรงและทางอ้อม เพราะเด็กจะได้มีโอกาสจัดการงานต่างๆ ด้วยตนเอง มีโอกาสเลือก และประกอบกิจกรรมด้วยตนเองซึ่งจะมีลักษณะเป็นสังคมประชาธิปไตย

การออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตร

กิจกรรมเสริมหลักสูตร มีลักษณะเป็นการบูรณาการแบบสหวิทยาการ (Interdisciplinary Integration) หรือบูรณาการข้ามสาขาวิชา (Transdisciplinary Integration) เป็นการออกแบบกิจกรรมที่ใช้หัวเรื่อง (Theme) เป็นแกนในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ให้กับผู้เรียน ดังนั้นการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าว จึงต้องใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายให้สอดคล้องกับวัยวุฒิภาวะ และความสนใจ ของผู้เรียน ตลอดจนบริบทของสถานศึกษาในด้านความพร้อมของสื่อและแหล่งเรียนรู้ ซึ่ง นักการศึกษาได้เสนอขั้นตอนเกี่ยวกับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้หัวเรื่องเป็นแกน ดังนี้

1) การเลือกและจัดระบบหัวเรื่อง (Selecting an Organizing Theme) หัวข้อที่เลือกมานั้น อาจเป็นปัญหา เหตุการณ์ หรือประเด็นที่สอดคล้องกับชุมชน ชีวิตประจำวันและความสนใจของผู้เรียน หรือสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ โดยหัวเรื่องนั้นต้องไม่กว้างหรือแคบจนเกินไป กล่าวคือ ต้องมีขอบข่ายกว้างพอที่จะนำเนื้อหาของรายวิชาต่างๆ เข้ามาบูรณาการในหัวข้อเรื่องนั้นๆ ได้ เมื่อได้หัวข้อเรื่องแล้ว ครูผู้สอนในแต่ละรายวิชาและผู้เรียนระดมสมองร่วมกันเพื่อคิดเนื้อหาหรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหัวเรื่อง นั้นๆ แล้วนำมาเขียนแสดงในรูปของวงล้อความคิด (Concept Wheel) (Jacobs, 1997, p. 54; Meinbach & Rothlein, 2000, p. 15; Clayton, 2010, p. 9)

2) การตั้งคำถามสำคัญ (Establishing Essential Questions) ขั้นตอนนี้ เป็นหัวใจสำคัญของการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ (Jacobs, 1997, p. 26; Clayton, 2010, p. 18) เนื่องจากคำถามสำคัญ จะช่วยให้ผู้สอนมองเห็นภาพรวมและแนวทางในการกำหนด ขอบข่ายและลำดับของเนื้อหา สื่อที่ต้องใช้ ตลอดจนทักษะและโครงสร้างของกิจกรรม ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภายใต้หัวเรื่องและเวลาที่กำหนด ทำให้สามารถแก้ปัญหาในเรื่องของน้ำหนักและความสำคัญของเนื้อหาที่สอนในหลักสูตรได้ ซึ่งหลักในการตั้งคำถามสำคัญ คือ ตั้งเป็นคำถามปลายเปิดที่มีได้ให้คำตอบเพียง “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” เท่านั้น (Krajcik, n.d., online) ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจกับคำถามนั้นได้ โดยตั้งให้ครอบคลุมความคิดรวบยอด ให้หัวเรื่องย่อหนึ่งๆ ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ สอดคล้องกับชีวิตของผู้เรียน

หลีกเลี่ยงการใช้คำถามที่มีความหมายซ้ำกัน จำนวนคำถามที่ตั้งขึ้น ควรเหมาะสมกับเวลาที่กำหนด นอกจากนี้ชุดของคำถามที่ตั้งขึ้นควรเป็นเหตุเป็นผลต่อเนื่อง ร้อยเรียงซึ่งกันและกัน (Jacobs, 1997, pp. 30-33) หลังจากตั้งคำถามสำคัญเรียบร้อยแล้ว ครูอาจแยกคำถามสำคัญแต่ละข้อออกเป็นคำถามย่อย (Key Questions) เพื่อนำไปใช้ ในการออกแบบกิจกรรม ทักษะ และช่วยให้การกำหนดวิธีการประเมินผลทำได้ง่ายขึ้น จากนั้นในขั้นตอนสุดท้าย คณะครูร่วมกันพิจารณาอีกครั้งว่าคำถามที่ตั้งขึ้นนั้น ทำให้ผู้เรียนสามารถบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ได้จริงหรือไม่ หากผู้เรียนไม่สามารถบรรลุ จุดประสงค์ได้ อาจต้องมีการปรับปรุงคำถามเหล่านั้นอีกครั้ง (Clayton, 2010, p. 21)

3) การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนำไปใช้ในชั้นเรียน (Designing Activities for Implementation) ในขั้นตอนนี้เป็นการนำคำถามสำคัญที่ตั้งขึ้น จากขั้นตอนที่ 2 มาใช้ในการออกแบบกิจกรรม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งวิธีการ ประเมินผล ซึ่งหลักในการออกแบบกิจกรรมสำหรับหลักสูตรบูรณาการไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนที่จะนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน แต่หลักในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี คือ กิจกรรมนั้นต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนเป็นนักคิดทั้งคิดอย่างมีวิจารณญาณและคิดสร้างสรรค์ (Jacobs, 1997, p. 26) เน้นกิจกรรมที่เปิดโอกาส ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ฝึกการทำงานร่วมกันเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Hands-on, Minds-on Activities) มีการบูรณาการเนื้อหาต่างๆ อย่างเป็นองค์รวมโดยใส่ ทักษะทางภาษาอย่างน้อยหนึ่งทักษะ และออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน สำหรับวิธีการจัดการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่สอดคล้องกับแนวคิดตามทฤษฎีสรคินิยมและการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ก็คือการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-based Instruction) ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีการบูรณาการกิจกรรมที่หลากหลายเข้าด้วยกัน โดยให้ผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์และกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงข้อมูลใหม่เข้ากับสิ่งที่ได้เรียนไปแล้ว และประยุกต์ใช้ความรู้นั้นกับสถานการณ์ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งการจัดกิจกรรมที่ใช้กิจกรรมเป็นฐานนั้นมีหลายรูปแบบ เช่น การสอนโดยใช้โครงงาน วิธีการ เรียนรู้แบบร่วมมือ การอภิปราย การทัศนศึกษาออกสถานที่ การทดลอง การใช้ สถานการณ์จำลอง การแสดงบทบาทสมมติ การเรียนรู้โดยใช้เส้นทางเล่าเรื่อง (Storyline Method) หรือเกมส์ต่างๆ การเลือกใช้รูปแบบใดนั้น ครูต้องพิจารณาเลือกใช้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา สื่อ แหล่งเรียนรู้ ตลอดจนวัยและความสนใจของผู้เรียน

4) การเลือกสื่อ แหล่งเรียนรู้ และการประเมินผล การสอนโดยใช้หัวเรื่อง เป็นแกนสามารถใช้สื่อได้อย่างหลากหลาย ทั้งที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อ วัสดุทัศน สื่อเทคโนโลยี สถานประกอบการ บุคลากรหรือผู้เชี่ยวชาญในชุมชน (Meinbach; Fredericks; & Rothein, 2000, p. 24) สำหรับสื่อและแหล่งเรียนรู้ ควรเป็นสื่อที่มีอยู่และหาได้ง่ายในท้องถิ่น สอดรับกับคำถามสำคัญที่ตั้งขึ้น รวมทั้งการประเมินผลควรใช้วิธีการที่หลากหลายที่สามารถ ประเมินผลความก้าวหน้าและพัฒนาการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับ กิจกรรมที่ใช้และควรประเมินผลไปพร้อมๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งรูปแบบของ

การประเมินผลตามสภาพจริงมีหลายวิธี เช่น การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) การเขียนรายงานตนเอง การสังเกต การสัมภาษณ์

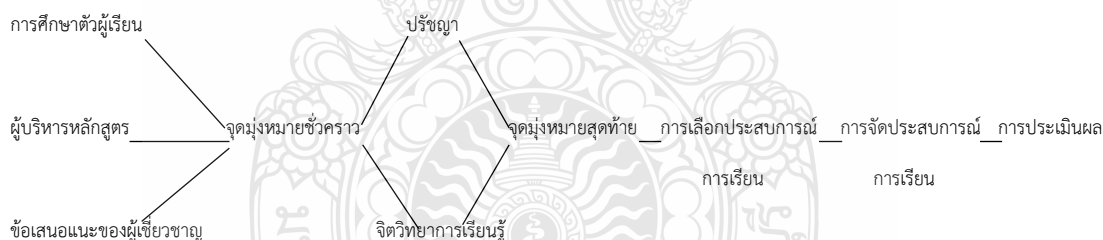
2.3 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์

2.3.1 ลำดับขั้นการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา

จากแผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping) จากตารางที่ 2.1 หมวดวิชาเฉพาะ ในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชานาฏศิลป์-ไทยศึกษา) รายวิชารำเดี่ยว-รำคู่ ไม่ปรากฏชุดการแสดงที่เป็นศิลปะการต่อสู้ การใช้อาวุธในละคร ดังนั้น นักศึกษาจึงไม่ได้เรียนรู้ ผู้วิจัยจึงได้พัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา โดยดำเนินการเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 พัฒนาหลักสูตร

ผู้วิจัยศึกษาหลักการพัฒนาหลักสูตรและพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา โดยบูรณาการแนวทางการพัฒนาหลักสูตรของ ไทเลอร์ ตามกระบวนการ ดังนี้

จากแนวทางการพัฒนาหลักสูตรของ ไทเลอร์ ดังกล่าว ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ดังนี้

1. สสำรวจความต้องการ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมาย ในการสำรวจความต้องการของบุคคลต่างๆ ดังนี้

1) ผู้เรียน ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 3 คณะศิลปกรรมศาสตร์ สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 20 คน

2) ผู้บริหารหลักสูตรซึ่งเป็นหัวหน้าภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ และผู้รับผิดชอบหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา) จำนวน 6 คน

2. กำหนดจุดหมายชั่วคราว จากการสำรวจความต้องการของบุคคลต่างๆดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ กำหนดจุดหมายชั่วคราวของหลักสูตร

3. ศึกษาปรัชญาการพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยใช้ปรัชญาพัฒนาการนิยม (Progressiv) ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ ผู้สอนจัดหน่วยการเรียนรู้ตามขั้นตอน เน้นการกระตุ้นและให้ผู้เรียนแก้ปัญหาด้วยตัวเอง ส่งเสริมการทำงานกลุ่ม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างค่านิยมความรับผิดชอบต่อตนและสังคม

4. จิตวิทยาการเรียนรู้ ผู้วิจัยใช้จิตวิทยาการเสริมแรงของสกินเนอร์ ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการเสริมแรงทางบวกและการใช้เทคนิคการสอนและวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน

5. จุดมุ่งหมายสุดท้าย ผู้วิจัยประมวลองค์ความรู้จากหลักวิชาแนวคิดดังกล่าวข้างต้นมาวิเคราะห์ โดยคำนึงถึงจุดหมายของหลักสูตรคำอธิบายรายวิชาราคูและสมรรถนะของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา)

ผู้วิจัยศึกษาการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้สู่รายวิชา (Curriculum Mapping) จากหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา) รายวิชารายวิชา- ราคู กำหนดไว้ ดังนี้

1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ผู้วิจัยเน้นความอดทนอดกลั้น รับผิดชอบและซื่อสัตย์ต่องานที่ได้รับมอบหมายทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ และสามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

2) ด้านความรู้ ผู้เรียนจะต้องมีความรอบรู้ในหลักการ เนื้อหาวิชาที่สอนสามารถติดตามความก้าวหน้าด้านวิชาการและนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้เรียน

3) ด้านทักษะทางปัญญา ผู้เรียนจะต้องมีความสามารถคิด ค้นหา วิเคราะห์ข้อเท็จจริง นำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน และวินิจฉัยแก้ปัญหา

4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ผู้เรียนจะต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ต่อตนเอง ต่อผู้เรียน ต่อผู้ร่วมงาน และต่อส่วนรวมสามารถช่วยเหลือและแก้ปัญหาตนเอง กลุ่มและระหว่างกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์

5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้เรียนสามารถนำเสนอด้วยรูปแบบต่างๆ โดยใช้เทคโนโลยีการสื่อสารหรือนวัตกรรมต่างๆ ที่เหมาะสม

6) ด้านวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถ การออกแบบเนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและเทคโนโลยีการสื่อสาร การวัดและประเมินผู้เรียน การบริหารจัดการ ชั้นเรียน

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์และพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา) รายวิชารำเดี่ยว-รำคู่ โดยกำหนดเนื้อหาเรื่องศิลปะการต่อสู้ การใช้อาวุธ ในละครเสภา ซึ่งเป็นการรำคู่และไม่เคยมีการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา) โดยใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามกระบวนการดังกล่าวข้างต้น แล้ว ออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา เพื่อเสริมเนื้อหาและจัด กิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ศึกษาระดับปริญญาตรี สาขานาฏศิลป์ไทย ซึ่งนักศึกษาจะได้นำไปใช้ในการประกอบอาชีพครูนาฏศิลป์ได้

6. การเลือกประสบการณ์การเรียน ผู้วิจัยเลือกประสบการณ์การเรียน โดยศึกษาข้อมูล เกี่ยวกับการรำคู่ ศิลปะการต่อสู้อาวุธดาบ คำอธิบายรายวิชารำคู่และสมรรถนะของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา) แล้ววิเคราะห์เนื้อหาและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แล้ว กำหนดเนื้อหาและประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน

ผู้วิจัยได้กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ ของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ดังนี้

- 1) กำหนดแผนการเรียนรู้ทั้งหมด 6 แผน
- 2) กิจกรรมการเรียนรู้ในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยใช้วิธีการบรรยาย อธิบาย และสาธิต กิจกรรมแบบเพื่อนช่วยเพื่อน และการนำเสนอรายงาน
- 3) มีการกำหนดการวัดและประเมินผล สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ในแต่ละแผน

7. การจัดประสบการณ์การเรียน ผู้วิจัยจัดประสบการณ์การเรียน โดยนำเนื้อหาและ ประสบการณ์ที่กำหนดให้แก่ผู้เรียน มาจัดทำโครงสร้างหลักสูตร ออกแบบการจัดการเรียนการสอน เน้น

การสอนจากพื้นฐานไปสู่ความซับซ้อนตามลำดับ โดยจัดทำแผนการเรียนรู้ สื่อประกอบการสอน ซึ่งจะเริ่มจากการสอนด้านความรู้แล้วตามด้วยการปฏิบัติทักษะโดยรวมและเป็นคู่

8. การประเมินผล ผู้วิจัยนำกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ไปหาความเหมาะสมของหลักสูตร โดยให้กลุ่มผู้บริหารหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา) ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ และคณาจารย์ จำนวน 6 คน ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรโดยใช้แบบสอบถาม

ระยะที่ 2 พัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตร

ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรรายวิชารำเดี่ยว-รำคู่ มาพัฒนาเพิ่มสาระเกี่ยวกับการใช้อาวุธ การแสดงเป็นชุดเป็นตอนละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ที่ยังไม่ปรากฏในหลักสูตร แล้วออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนให้แก่นักศึกษา โดยกำหนดจุดประสงค์การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนี้

1. เพื่อเสริมความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมจากการเรียนรายวิชารำเดี่ยว-รำคู่
2. เพื่อพัฒนาทักษะการรำอาวุธ ซึ่งเป็นศิลปะการต่อสู้ที่ใช้ในละคร
3. เพื่อเสริมการพัฒนาการด้านความรู้ ทักษะการแสดงเป็นชุดเป็นตอน
4. เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย รู้จักช่วยเหลือผู้อื่นและการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

จากจุดประสงค์การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้วิจัยได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนี้

1) เพื่อพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

2) เพื่อนำหลักสูตรไปใช้สอนในรายวิชารำเดี่ยว-รำคู่ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

3) เพื่ออนุรักษ์ศิลปะการต่อสู้การใช้อาวุธสั้น ของตัวละคร ในละครเสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

2.3.2 การจัดกิจกรรมเสริมความรู้เกี่ยวกับละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชร พลายบัวออกศึก ฉากรบ

เสภา คือ การเล่านิทานที่เป็นทำนองมีเครื่องประกอบจังหวะพิเศษคือกลองเสภาเรียกกันว่าขับเสภา (เรณู โกศินานนท์, น.63) เสภามีกำเนิดมาจากการเล่านิทาน เมื่อเป็นที่นิยมกันแพร่หลาย จึงทำให้เกิดมีการปรับปรุงแข่งขันกันขึ้น ผู้เล่าบางท่านจึงคิดแต่งเป็นกลอน ใ้ทำนอง มีเครื่องประกอบจังหวะคือ “กรับ” จึงกลายเป็นการขับเสภาขึ้น จากข้อมูลปัจจุบัน “เสภา” เกิดขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยา มีผู้รู้บางท่านสันนิษฐานว่าตั้งขึ้นในรัชกาลสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ราว พ.ศ. 2011 เนื่องจากในกฎหมายเทียรบาล ตอนที่ว่าด้วยกำหนดเวลา อันเป็นพระราชานุกิจของพระเจ้าแผ่นดินก็กล่าวว่่า “หกทุ่มเบิกเสภา ดนตรี” แสดงว่านิยมเล่านิทานด้วยวิธีการขับเสภาในพระราชฐาน จึงแต่งตั้งกฎไว้เป็นพระราชกิจประจำวัน เสภาในสมัยโบราณไม่มีดนตรีประกอบ จนถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย จึงโปรดเกล้าฯ ให้มีปี่พาทย์บรรเลงประกอบ (สุมนมาลย์ นิมเนตพันธ์, น. 146)

วิวัฒนาการของเสภา

อมรา กล้าเจริญ (2542, น. 30) ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิวัฒนาการเสภาของไทย โดยมีลำดับดังนี้คือ

1) การขับเสภาเพื่อเล่านิทาน

จากข้อสันนิษฐาน กำเนิดของเสปามาจากการสวดเพื่อบูชาเทพเจ้าบ้าง มาจากชื่อเพลงปี่พาทย์บ้าง ซึ่งก็ยังหาหลักฐานการสวดที่แน่ชัดไม่ได้ ข้อสันนิษฐานอีกข้อหนึ่งคือ “เสภา” เริ่มต้นมาจากการเล่านิทานให้คนฟัง และจากการเล่านิทานนี้เองก็ค่อยๆ วิวัฒนาการมาเป็นการขับเสภา กล่าวคือ ในการเล่านิทานแต่โบราณนั้น การเล่านิทานจะมีลักษณะเป็นคำกลอน ผู้เล่าหรือผู้ขับจะแต่งกลอน ด้นกลอนด้วยปฏิภาณของตนเอง นักเล่านิทานอาชีพจะไปเล่านิทานตามงานต่างๆ ซึ่งเป็นงานมงคล ผู้เล่าจะต้องมีความสามารถในการหามุขต่างๆ เช่น ตลกขบขัน วิธีการต้องชี้ชวนเร้าความสนใจให้คนฟังตั้งใจติดตามฟัง มิฉะนั้นแล้วคงจะยังอาชีพการเล่านิทานไม่ได้

ธรรมเนียมในการเล่านิทานแต่โบราณนั้น จะเริ่มเล่านิทานเมื่อตะวันตกดิน หรือในยามค่ำคืน เพราะมีความเชื่อว่าการเล่าเวลากลางวันเทวดาจะโกรธ เพราะเทวดาก็อยากฟังนิทานเหมือนกัน ผู้เฒ่าผู้แก่มักจะว่ากล่าวเสมอว่า “เล่านิทานกลางวันระวังเทวดาจะแข่ง” ดังนั้น ธรรมเนียมที่ปรากฏขึ้นอีกอย่างหนึ่งของการเล่านิทานคือ จะต้องมีการไหว้เทวดา ไหว้ครูก่อนการเล่าตามกฎหมายเทียรบาล ซึ่งผู้รู้บางท่านสันนิษฐานว่า ตั้งขึ้นในรัชกาลสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ราว พ.ศ. 2011 ตอนที่ว่าด้วยกำหนดเวลาอันเป็นพระราชานุกิจ ของพระเจ้าแผ่นดินกล่าวถึงเสภาว่า “หกทุ่มเบิกเสภา

ดนตรี” ซึ่งแสดงว่า เสภาเป็นสิ่งไพเราะน่าฟัง ถึงกับตั้งกฎไว้เป็นราชกิจประจำวัน และพระเจ้าแผ่นดินทรงสดับในเวลาว่างพระราชกิจภาระตอนกลางคืน

2) เสภาทรงเครื่อง

คือการขับเสภา มีร้องส่งให้เครื่องปี่พาทย์รับ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) ทรงโปรดการขับเสภา ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดวงปี่พาทย์เข้าประกอบการขับเสภาเพื่อให้คนขับเสภาได้มีเวลาพักเหนื่อย โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แทรกเพลงร้องส่งให้ปี่พาทย์รับ และบรรเลงเพลงหน้าพาทย์ เหมือนอย่างแสดงละคร ตอนใดดำเนินเรื่องก็ขับเสภา ตอนใดเป็นถ้อยคำรำพันหรือข้อความอื่นควรแก่การร้องส่งก็ร้อง เครื่องปี่พาทย์ที่ประกอบเสภาในช่วงนี้มีเพียงระนาดเอก ซ้องวงใหญ่ ปี่ กลอง ตะโพน ภายหลังทรงเห็นว่า การใช้ตะโพนตีจังหวัดประกอบการร้องภายในอาคารดังเกินไป จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้ “เปิงมาง” ตีประกอบจังหวะแทนตะโพน เรียกชื่อว่า “กลองสองหน้า” การขับและร้องส่งให้เครื่องปี่พาทย์รับในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยนี้ เรียกว่า ปี่พาทย์ประกอบเสภา

พอมาถึงในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) วงปี่พาทย์ได้ขยายตัวออกไปจนถึงเป็นปี่พาทย์เครื่องใหญ่ มีความนิยมในเรื่องวงปี่พาทย์กันมากขึ้น การขับเสภาที่เคยเป็นตัวสำคัญปี่พาทย์เป็นส่วนประกอบ กลายเป็นความสำคัญอยู่ที่วงปี่พาทย์ การขับเสภาเป็นเพียงส่วนประกอบเท่านั้น วิธีการบรรจเพลงก็เปลี่ยนไปไม่เหมือนละครดังที่เป็นมาแต่ก่อน คือ เมื่อปี่พาทย์โหมโรงจะเริ่มด้วย “เพลงรัวประลองเสภา” ต่อด้วย “เพลงโหมโรง” เช่น เพลงไอยเรศ เพลงสะบัดสะบั้งหรือบรรเลงเป็นชุดสั้น ๆ เช่น เพลงครอบจักรวาลแล้วออกเพลงม้าย่องก็ได้ มีข้อสำคัญว่าเพลงโหมโรงจะต้องจบลงด้วยเพลงลา จึงจะเป็นโหมโรงเสภา เมื่อปี่พาทย์โหมโรงแล้ว คนขับก็ขับเสภาไหว้ครูดำเนินเรื่อง ถัดจากนั้นร้องส่งเพลงพม่าห้าท่อน แล้วขับเสภาคั้น ร้องส่งเพลงจระเข้หางยาว แล้วขับเสภาคั้น ร้องส่งเพลงสี่บท แล้วขับเสภาคั้น ร้องส่งเพลงบุหลัน แล้วขับเสภาคั้น ต่อจากนี้ไปไม่มีกำหนดเพลง แต่คงมีสลับกันเช่นนี้ตลอดไปจนหมดเวลา จึงส่งเพลงทำอีกเพลงหนึ่ง เพลงส่งทำนี้เดิมใช้เพลงกราวรำ ต่อมาเปลี่ยนเป็นนอกทะเล เท่ากินผักบั้งหรือพระอาทิตย์ชิงดวง เดิมบรรเลงเพลง 2 ชั้น ต่อมาประดิษฐ์เป็นเพลง 3 ชั้นที่เรียกว่า เสภาทรงเครื่อง คือการขับเสภาแล้วมีร้องส่งให้ปี่พาทย์รับนั่นเอง (สุนนมาลัย นิรมเนติพันธ์, น. 146)

3) เสภารำ

เกิดขึ้นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทั้งนี้เพราะนักขับเห็นว่าการขับเสภาร้องส่งให้ปี่พาทย์รับนั้น มีรสชาติแค่การฟังอย่างเดียว แต่ต้องการรสชาติในทางการดูเพิ่มขึ้นอีกจึงคิดหาตัวรำมาทำบทบาทตามท้องเรื่องที่ขับและรำตามจังหวะของปี่พาทย์ วิธีขับเสภา

ประกอบการร้องส่งมีเป้าหมายบรรเลงและมีตัวละครเป็นผู้รำตามบทนี้ เรียกว่า “เสภารำ” เสภารำชนิดนี้เป็นเสภารำชนิดเรียบริ้อย ผู้ขับจะขับไปตามบทที่ร้อยกรองอย่างเคร่งครัด ผู้รำก็รำอย่างงดงามและมีแบบแผน เรียกอีกอย่างว่า “เสภารำแบบสุภาพ”

4) เสภารำแนวตลก

เสภารำแบบตลกนี้เกิดขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีนักขับเสภาได้คิดแต่งเสภารำแบบตลกขึ้น โดยอาศัยเค้าเรื่องเดิมในการเดินเรื่อง แต่ให้มีบทตลกแทรกความขบขันอยู่ตลอดเวลา เสภารำแบบตลกนี้นิยมแสดงเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนขุนแผนเข้าห้องแก้วกิริยา และตอนขุนแผนเข้าห้องนางวันทอง วิธีแสดงของเสภารำแบบตลกนี้ คนขับเสภาจะเป็นตัวเอกสามารถใช้ถ้อยคำในบทขับและเจรจาด้วยปฏิภาณทำให้เกิดความสนุกสนานขบขันไปในตัว ในการเดินเรื่อง การขับเสภาจะเข้าข้างตัวนายโรง (ขุนแผน) แก่งตัวตลก และบางทีก็เป็นบทเกี่ยวพาราตีตัวนาง การใช้ถ้อยคำและสำนวนในการขับนั้น ต้องใช้ศิลปะในการใช้ภาษาเป็นอย่างมาก จะออกเป็นสองแง่สองง่าม บางตอนก็ฟังหยาบโลนบ้าง แต่ก็ไม่ถึงกับหยาบจริงๆ

5) ละครเสภา

เกิดในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ริเริ่มคือ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ ทรงปรับปรุงการแสดงจากเสภารำอีกชั้นหนึ่ง แสดงติดต่อกันเป็นเรื่องราว เรียกว่า “ละครเสภา” ละครเสภาที่แสดงเรื่องแรกคือเรื่องไกรทอง

ละครเสภามีแนวลักษณะของการแสดงแบบละครนอก ต่างกันแต่เพียงว่าละครเสภาใช้ การขับเสภาในการดำเนินเรื่องเป็นส่วนใหญ่ ในช่วงแรกๆ ตัวละครจะต้องและขับเสภาเอง และร้ายรำไปด้วย ต่อมาจนถึงการแสดงในปัจจุบัน ใช้ต้นเสียง ลูกคู่ร้องส่ง และมีผู้ขับเสภาแทน ผู้แสดงตลอดเรื่อง

เรื่องที่นิยมใช้แสดงเสภา การเล่นเสภาในปัจจุบันส่วนมากจะเล่นเสภาแนวสุภาพบ้าง เสภารำแนวตลกบ้าง และละครเสภาเท่านั้น เรื่องที่ใช้แสดงคือเรื่องขุนช้างขุนแผน ราชอิริยา ไกรทอง และนิทานบางชนิด เช่น นิทานอีสป แต่เรื่องที่ได้รับการนิยมนำมาแสดงอยู่เสมอคือเรื่องขุนช้างขุนแผน

ครั้นถึงสมัยรัชกาลที่ 6 สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ กับพระราชวงศ์เธอกรมหมื่นกวีพจน์สุปรีชา ช่วยกันชำระเสภาขุนช้างขุนแผน แก้ไขกลอนใช้เชื่อมติดต่อกัน และพิมพ์เป็นฉบับหอสมุดแห่งชาติเป็นครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2460 ซึ่งเป็นแบบแผนของการแสดงขับเสภา ซึ่งต่อมากลายเป็นละครเสภา (สุนนมาลย์ นิมเนตพันธ์, น. 146)

กรับเสภา

อุปกรณ์สำคัญของการเล่นเสภาคือ กรับ ลักษณะกรับของเสภาจะทำด้วยไม้ การใช้กรับของเสภาในระหว่างการขับเสภา นั้น เรียกว่า ขยับกรับ เพลงกรับที่ใช้ขยับมาแต่โบราณมีลักษณะ คือ

1. กรอ ใช้เวลาก่อนเริ่มต้นที่จะขับเสภาเป็นการลองกรับ และเตือนประสาทของมือที่จะขยับกรับ และใช้ใน ช่วงระหว่างพักที่ระยะขับเสภาตอนดำเนินเรื่อง

2. ไม้หนึ่ง ใช้ขยับกรับในการขับเสภาไหว้ครู และใช้ตอนร้องส่งปีพาทย์ด้วยเพลง 3 ชั้น ด้วย

3. ไม้สอง ใช้ในตอนขับเสภาไหว้ครูในตอนท้าย และใช้ในเวลาร้องเพลงส่งเพลง 2 ชั้น ก็จะขยับกรับไม้สองนี้สอดคล้องไปกับการตีกลองสองหน้า

4. ไม้รบ (บางทีก็เรียกว่าไม้สาม) ขยับกรับเป็นจังหวะถี่ ๆ มีลีลาจุดัน สนุกสนาน ใช้ในตอนดำเนินเรื่องที่ดุเดือด โลดโผน เช่น ตอนรบกัน หิงหวงกัน หรือทะเลาะกัน เป็นต้น

นอกเหนือจากการขยับกรับทั้ง 4 ลักษณะนี้แล้ว ยังมีเพลงกรับอื่นๆ อีกเล่น ไม้เดินสักดสั้น และสักดยาว ซึ่งในทางปฏิบัติผู้ที่ขับเสภาจะพิจารณาถึงความเหมาะสม ถ้อยคำหรือความที่ปรากฏอยู่ในบทแล้วใช้ศิลปะและความสามารถเฉพาะตนพลิกแพลงการขยับกรับไปตามความเหมาะสมของเรื่อง

องค์ประกอบการแสดงละครเสภา

จินตนา สายทองคำ (2560, น.139) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการแสดงละครเสภาไว้พอสังเขป ดังนี้

ผู้แสดง ใช้ตัวละครตามเนื้อเรื่องที่แสดง เมื่อมีผู้คิดแต่งเสภาตลกในระยะต่อมาจึงมักใช้ผู้แสดงเป็นชาย

การแต่งกาย ใช้เครื่องแต่งกายแบบละครพื้นทางแทนการรัดเครื่องอย่างละครรำ

ดนตรีและเพลงร้อง วงดนตรีสำหรับบรรเลงการขับเสภาคือวงปีพาทย์เสภา มีการร้องส่งและบรรจุเพลงหน้าพาทย์สำหรับตัวละครรำในช่วงของการขับเสภา ใช้กรับเป็นอุปกรณ์สำคัญ โดยผู้กล่าวขับจะต้องเป็นผู้ขยับกรับด้วยตนเองให้มีเสียงกรอ กระทบกันเข้ากับเสียงขับ

สถานที่แสดง แต่เดิมละครเสภามักได้รับการว่าจ้างไปแสดงตามโรงบ่อน และเป็นการแสดงของคณะละครที่ต้องการให้ละครของตนแตกต่างไปจากคณะละครอื่น สถานที่แสดงจึงแสดงได้ทั่วไป

รูปแบบการแสดง ละครเสภาดำเนินเรื่องด้วยการขับเสภามีปี่พาทย์รับและเพลงร้องประกอบบ้างในบางครั้งรวมทั้งบรรเลงเพลงหน้าพาทย์ประกอบตามท้องเรื่องอย่างละคร เพลงที่ใช้ร้องส่งเป็นเพลงสองชั้นและชั้นเดียวตามแบบการขับเสภาในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2

เรื่องที่แสดง เรื่องที่นิยมในการขับเสภาคือเรื่องขุนช้างขุนแผนซึ่งเป็นเรื่องที่เล่ากันเป็นนิทานมาก่อน แล้วจึงนำมาผูกเป็นกลอนเสภาขึ้นภายหลัง และเลือกนำมาจัดแสดงละครเสภาเป็นชุดเป็นตอนตามความนิยม ในกรณีนี้เป็นการแสดงเสภาตลก นิยมแสดงตอนเข้าห้องแก้วกิริยาและตอนขุนแผนเข้าห้องนางวันทอง ที่เน้นถ้อยคำให้เกิดความขบขันมีความหมายสองนัย โดยถือว่าเป็นศิลปะอย่างหนึ่งของผู้แสดง ที่สามารถสรรหาถ้อยคำมาให้ชวนคิดได้

เรื่องย่อละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก (กรมศิลปากร, 2496, น. 10)

ขุนแผน มีภรรยาด้วยกัน 3 คนคือ คนแรกได้แก่ นางวันทอง ธิดาพันศรโยธากับนางศรีประจัน เจ้าเมืองสุพรรณบุรี มีบุตรชายร่วมกัน ชื่อ พลายงาม ซึ่งต่อมามีความดีความชอบ พระพันวษาโปรดแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหมื่นไวยวรนาถ ภรรยาคนที่สองคือ นางลาวทอง ธิดาแสนคำแมน นายบ้านจอมทอง กับนางสีเงินยวง มีบุตรชายร่วมกัน ชื่อ พลายณรงค์ ซึ่งต่อมาโปรดให้เป็นหลวงต่างใจ แล้วทรงแต่งตั้งให้ไปครอบครองเมืองจอมทอง (ซึ่งบัดนี้เป็นอำเภอจอมทองในจังหวัดเชียงใหม่) สืบต่อแสนคำแมนผู้เป็นตา และภรรยาคนที่สามคือ นางแก้วกิริยา ธิดาพระยาสุโขทัยกับคุณหญิงเพ็ญจันทร์ โดยมีบุตรกับนางแก้วกิริยาหนึ่งคนชื่อพลายชุมพล ต่อมาโปรดแต่งตั้งให้เป็นหลวงนายฤทธิ

พลายงามผู้เป็นบุตรชายคนโตของขุนแผน ได้ทำสงครามมีชัยชนะกลับมา พระพันวษาจึงโปรดแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหมื่นไวยวรนาถ และโปรดให้แต่งงานกับหญิงสาว 2 คนคือ นางศรีมาลา ธิดาเจ้าเมืองพิจิตรคนหนึ่ง และนางสร้อยฟ้า ธิดาเจ้าเชียงใหม่อีกคนหนึ่ง ต่อมาสตรีทั้งสองผู้เป็นภรรยาเจ้าหมื่นไวยฯ นั้นไม่มีความปรองดองและเกิดหึงหวงกัน นางสร้อยฟ้าจึงพึงหมอบเสน่ห์ ทำให้เจ้าหมื่นไวยฯ ลุ่มหลง แม้ขุนแผนผู้เป็นพ่อจะตักเตือนว่ากล่าว เจ้าหมื่นไวยฯ ผู้เป็นบุตรก็ไม่เชื่อฟัง ขุนแผนจึงออกอุบายให้พลายชุมพลปลอมเป็นมอญใหม่ยกทัพมารบกับพระไวย จนทัพของพระไวยพ่ายแพ้

สุดท้ายเรื่องจึงถึงแก่พระพันวษา พระพันวษาจึงโปรดชำระคดีความระหว่างนางศรีมาลากับนางสร้อยฟ้า เมื่อทำการพิสูจน์และจับได้ว่านางสร้อยฟ้าเป็นผู้หาหมอบทำเสน่ห์ให้เจ้าหมื่นไวยฯ ลุ่มหลง

พระพันวษาจึงโปรดให้เนรเทศนางสร้อยฟ้าออกจากพระราชอาณาเขต นางสร้อยฟ้าจึงเดินทางกลับขึ้นไปอยู่กับบิดามารดาของตน ณ นครเชียงใหม่ โดยเวลานั้นทั้งนางศรีมาลาและนางสร้อยฟ้าต่างก็ตั้งครุภักดิ์ของเจ้าหมื่นไวยวรนาถ นางศรีมาลานั้นมีบุตรกับเจ้าหมื่นไวยวรนาถด้วยกันสองคน คือพลายเพชร กับพลายบัว ส่วนบุตรของนางสร้อยฟ้า มีชื่อว่า พลายยง ภายหลังขุนแผน เจ้าหมื่นไวยวรนาถ และพลายชุมพล ได้ล่องลับไปตามอายุขัย บุตรทั้งสามคนของเจ้าหมื่นไวยวรนาถนั้นต่างเป็นผู้มีฝีมือในการศึกสงครามเช่นเดียวกับบิดาและปู่ พระเจ้ากรุงศรีอยุธยาได้โปรดแต่งตั้งพลายยง บุตรนางสร้อยฟ้ากับเจ้าหมื่นไวยวรนาถ ให้เป็นพระเจ้าเชียงใหม่ ครองเชียงใหม่สืบต่อทางพระเจ้าตา พลายยงจึงแต่งตั้งเพี้ยอำัยเป็นนายด่านพร้อมด้วยพลไพร่ ให้มีหน้าที่ป้องกันอาณาเขตด้านใต้ตั้งอยู่ ณ เส้นทางระหว่างจอมทองกับเชียงใหม่ พลายยงปกครองแคว้นแคว้นขอบขัณฑสีมาด้วยปรีชาสามารถ ราษฎรอยู่เย็นเป็นสุข แต่นางสร้อยฟ้ามารดาของพลายยง จิตยังคงแค้นเคืองผูกพยาบาทนางศรีมาลาอยู่ไม่เพื่อคลาย จึงยุให้ลูกชายทำการแก้แค้นนางศรีมาลา โดยส่งพรรคพวกแก่งทำเป็นโจรขึ้นปล้นบ้านแล้วให้ฆ่านางศรีมาลาเสีย แต่พรรคพวกที่มานั้นเมื่อฟันนางศรีมาลาตกรน้ำหายไป จึงนึกว่านางศรีมาลาตายแล้ว ก็ทำที่เก็บข้าวของทรัพย์สินสมบัติแล้วหนีไป แต่แท้จริงแล้วนางศรีมาลาได้ตกลงไปค้างอยู่บนสวาทที่ลอยน้ำ ทำให้ไปติดอยู่ที่บันไดสะพานหน้าวัดแห่งหนึ่ง พระภิกษุสามเณรมาพบเข้าก็ช่วยกันแก้ไขฟื้นขึ้น

ฝ่ายพลายเพชร กับพลายบัว เวลานั้นกำลังบวชและศึกษาเล่าเรียนวิชาอาคมอยู่ในวัดอีกแห่งหนึ่ง ในคืนวันที่ยี่สิบสามค่ำทำร้ายนั้น บังเอิญให้เกิดเหตุสังหารมัจจุ จึงรีบไปเยี่ยมมารดา เดินทางผ่านมาเห็นพระภิกษุสามเณรกำลังช่วยมารดาของตนให้ฟื้นขึ้น ก็สอบสวนทราบความว่ามารดาของตนถูกทำร้ายโดยพลายยงกับนางสร้อยฟ้า ที่ส่งคนมาประทุษร้าย พระภิกษุพลายเพชรกับสามเณรพลายบัวก็โกรธแค้น คิดจะตอบแทนการกระทำของพลายยงและนางสร้อยฟ้าให้สาสม ครั้นพยาบาลมารดาให้ค่อยทุเลาแล้ว ทั้งสองจึงรำลึมารดา จะพากันเดินทางขึ้นไปเมืองเหนือ นางศรีมาลาสั่งให้ไปหาหลวงต่างใจ นายบ้านจอมทองซึ่งเป็นน้องต่างมารดาของเจ้าหมื่นไวยฯ และเป็นอาของพลายเพชร พลายบัว แต่อากับหลานทั้งสองยังไม่เคยรู้จักกัน เพราะจากกันไปตั้งแต่พลายเพชรยังเล็กและพลายบัวยังไม่เกิด ครั้นเดินทางมาถึงจอมทอง พระภิกษุพลายเพชรกับสามเณรพลายบัว สองคนพี่น้อง เห็นมีวัดตั้งอยู่ ณ เชิงเขาสระบาป ก็พากันเข้าไปหาท่านสมภาร ขอพักอาศัยเพื่อสืบหาบ้านหลวงต่างใจผู้เป็นอา สมภารก็เมตตาให้เข้าพักอยู่ ณ กุฏิหลังหนึ่ง ซึ่งตั้งอยู่ใกล้ป่าช้าริมป่ากล้วยตานี ในเวลานั้นพลายบัวทำอุบายขออนุญาตจากพี่ชายลาสิกขาบท สืบจากสามเณรมาเป็นฆราวาสในวันใกล้กับดิถีขึ้นปีใหม่ พอดีกับหลวงต่างใจพาภริยากับแวนแก้วธิดาสาว พร้อมด้วยบ่าวไพร่ไปอาบน้ำที่เขาสระบาป ตามประเพณีของวันขึ้นปีใหม่ จึงผ่านวัดที่ทั้งสองพักอยู่ พลายบัวแอบเห็นแวนแก้วก็หลงรัก ครั้นตึกดิถีจึงขโมยเครื่องรางของขลังทั้งหลายไปในขณะที่พลายเพชรหลับอยู่ มุ่งสู่บ้านหลวงต่างใจ ระหว่างทางพลายบัวได้นางตานีเป็นบริวารหนึ่งตน พลายบัวสะกดแวนแก้วออกจากบ้าน แล้วพาไปหลบซ่อนอยู่ที่ถ้ำกลางป่าและได้ม้านิลลีนปานกับดาบโพรงแก้วมาเป็นกรรมสิทธิ์ และได้ใช้เวทมนต์ดลใจนางแวนแก้วยินยอมเป็นภรรยาตน

กล่าวถึงปองเป้อพรานป่า พบพลายบัวกับนางแว่นแก้ว เห็นแว่นแก้วมีรูปโฉมงดงามก็อยากได้ จึงใช้ปืนยิงพลายบัวหวังสังหารให้สิ้นชีวิต แต่ลูกปืนไม่สามารถทำอันตรายแก่พลายบัวได้ พลายบัวโกรธ จึงชักดาบเข้าไล่ฟันสองพรานป่า วิ่งหนีไปโดยไม่คิดชีวิต หลวงต่างใจยกพวกติดตามหาแว่นแก้ว ได้พบ ปองเป้อ ชักดาบได้ทราบที่หลบซ่อนของพลายบัว จึงให้ปองเปื่อนำทางไป ครั้นพบหน้ากัน หลวงต่างใจก็ เกิดความแค้นใจที่แว่นแก้วกลับอ่อนวอนขอมิให้บิดาฆ่าฟันพลายบัวสามีตน หลวงต่างใจตรงเข้ารุกไล่ทำ ร้ายพลายบัว พอดีกับที่พลายเพชรซึ่งบวชเป็นพระตามมาทัน ทั้งหมดจึงได้รู้ความจริงว่าเป็นอาหลานกัน และได้ปรึกษาหารือในการที่จะแก้แค้นนางสร้อยฟ้า ที่ยุยงให้พลายยงลูกชาย คนส่งไปทำร้ายนางศรี มาลาได้สำเร็จ หลวงต่างใจให้พระภิกษุพลายเพชรสึกจากเพศบรรพชิต แล้วไปผูกหุ่นหย้าคา เสกเป็น กองทัพพม่า ยกออกไปต่อสู้กับพลายยง

หลวงต่างใจ พลายเพชร พลายบัว ปลอมกายเป็นทหารพม่า คุมกองทัพพมามาจนถึงด่านเชียง อินทร์ จึงเข้าล้อมค่ายไว้ ขณะนั้นเพี้ยอำมาตย์ด่าน คุมทหารเข้าต่อสู้แต่สู้ไม่ได้จึงหลบหนีไปส่งข่าวให้ พลายยงทราบเรื่อง พลายยงโกรธมาก สั่งให้แสนคำอินคุมกองทัพหน้า ส่วนตนเองคุมกองทัพหลวงออก รบ ทั้งสองทัพต่อสู้กันจนในที่สุดแสนคำอินกับพลายยงก็ถูกพลายเพชร พลายบัว และหลวงต่างใจจับตัว ได้

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ เป็นการศึกษาเฉพาะกระบวนท่ารบของ พลาย ยงกับพลายบัวซึ่งเป็นการรำคู่ที่เน้นศิลปะการต่อสู้ด้วย ดาบ (อาวุธสั้น) กระบวนท่ารบจะเป็นการรบใน ลักษณะการรำประกอบเพลงหน้าพาทย์ และการรำประกอบคำร้อง คือ เป็นการใช้ท่ารำตีบทประกอบ กับกระบวนท่ารบที่ต้องคำนึงถึงลีลา หรือท่วงทีในการรำให้เหมาะกับทำนองเพลงเป็นสำคัญ เพื่อให้ สอดคล้องกับบทเพลง ผู้รำจะต้องเข้าใจจังหวะ และทำนองเพลงจึงจะทำให้ผู้รำสามารถใช้ท่ารำหรือตี บทได้ตรงตามคำร้อง และทำนองเพลง เช่น ตอนพลายบัวรบกับพลายยง

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ครั้งนี้ ได้จัดทำรูปแบบการสอนเรื่องการใช้ อาวุธในรูปแบบการแสดงที่เป็นเอกเทศ โดยจะนำเสนอตัวละครที่เป็นตัวเอกเพียงแค่ 2 ตัวเท่านั้น คือ พลายยง และ พลายบัว ดังนั้น การออกฉากของตัวแสดง จะมีความแตกต่างกันในเรื่องของทำนองเพลง และคำร้อง ดังต่อไปนี้

-ปี่พาทย์ทำเพลงเชิด-

-ร้องร่าย-

เมื่อนั้น
รับลงจากอาษาไม้ซ้าที่
พลายบัวร้องไปภูไม้หนี่
แกว่งดาบรีเงื้อง่าร่าเข้าไป

-ร้องร่าย-

เมื่อนั้น
ควงดาบถลันว้างเข้าชิงชัย
พลายบัวกลับกลอกแกล้งหลอกลื้อ
พลายยงฟันผิดหวัดอินทรีย์
พลายยงองอาจไม่หวาดไหว
หมายใจจะสังหารผลาญชีวี
เลี้ยวล่อรอร่าทำทำหนี่
ดีต่อดีหาญต่อหาญเข้าราญรอน

-ทำเพลงสระระหมา โยน แล้วแปลง -

-ขับเสภา-

พลายยงถอยหลังปลั่งเสียหลัก
ดาบหักหลุดกระเด็นเป็นสองท่อน
พลายบัวโยนดาบผิงโคตติงกร
พลายยงแรงอ่อนถลาลง
หลวงต่างใจโคตผางวางเข้าช่วย
รับฉวยมือมีดรัตรวบส่ง
จึงสั่งให้ไพร่พลรณรงค์
กรูตรงไว้วิ่งเข้าชิงชัย

-ปี่พาทย์ทำเพลงเชิด-

หลักการแสดงการใช้อาวุธ

ประเทศไทยปรากฏอาวุธยุทธโปกรณ์เพื่อใช้สำหรับป้องกันตัวในยามศึกสงคราม ปรากฏมาแต่สมัยกรุงสุโขทัยและกรุงศรีอยุธยา พบว่าอาวุธที่ใช้ในกองทัพของเหล่าทหารนั้นมีอยู่หลายประเภท ประกอบด้วยอาวุธฟัน อาวุธแทง อาวุธตี และอาวุธยิง เช่น ดาบ กระบี่ หอก ทวน ง้าว มีด ธนู หน้าไม้ เป็นต้น (กรมศิลปากร, 2551, น.5)

ศิลปะการต่อสู้ด้วยอาวุธสั้นประเภทดาบ ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากบทสัมภาษณ์
อาจารย์ เชิดชัย (สรราชัย) ทรัพย์แสนดี ข้าราชการบำนาญ และผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์โขนลิง
วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร ได้ข้อมูลชื่อท่ารำและกระบวนท่ารบ ดังนี้

ท่ารำ ท่าพรหมสีหน้า ท่าเสื่อท่าลายห่าง ท่ามอญช้อนกุ่ม ท่ารามสูร ท่าสอยดาว

กระบวนท่ารบ การตีรุก การตีรับ การฟันขนาน การฟันเฉียง การฟันจัด การฟันหัว
การแทง การหลบ การรับ และการปิด

2.4 การประเมินกิจกรรมเสริมหลักสูตร

การประเมินกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นการประเมินรูปแบบการจัดกิจกรรม การจัดการเรียน
การสอนตามหลักสูตรที่ได้พัฒนาขึ้น โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ
โดยให้ผู้เรียนได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน โดยสอนจากง่าย
ไปสู่ยาก เริ่มต้นตั้งแต่การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะกระบวนการคิด คือการให้อรรถความรู้ ให้แก่ผู้เรียน
และการพัฒนาทักษะ โดยใช้กิจกรรมเสริมทักษะ และการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้แก่ผู้เรียน
สอดคล้องตามจุดมุ่งหมายรายวิชาจำเพาะ-จำคู่ ดังนั้น การประเมินกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง การ
พัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ผู้วิจัยได้ประเมินกิจกรรมเสริม
หลักสูตรให้สอดคล้องตามทฤษฎีพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ ในหัวข้อต่อไปนี้

1. ประเมินจุดมุ่งหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เน้นการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนที่ระบุไว้ใน
ในรายวิชา

2. ประเมินประสพการณ์ และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับตามเนื้อหาสาระในแต่ละ
แผนการจัดการเรียนรู้ เช่น หลักการใช้อาวุธในละคร รูปแบบการแสดงรำคู่โดยใช้อาวุธ ความรู้เรื่องละคร
เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ และกิจกรรมด้านทักษะปฏิบัติ ได้แก่
การปฏิบัติท่ารำ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก
ฉากรบ กิจกรรมและประสพการณ์ดังกล่าวข้างต้น จะนำไปสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน
สอดคล้องตามจุดมุ่งหมายรายวิชา หลักการออกแบบการจัดการเรียนการสอน กระตุ้นให้ผู้เรียนเป็น
นักคิด มีวิจารณญาณและความคิดสร้างสรรค์ เน้นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ ฝึกการ
ปฏิบัติร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับคสาม
สามารถและความสนใจของผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งถือเป็นการใช้กิจกรรมเป็นฐานโดยให้
ผู้เรียนผ่านประสพการณ์และกิจกรรมต่างๆด้วยตนเอง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้
กระบวนการกลุ่ม

3. ประเมินการเลือกใช้สื่อ มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมความรู้และทักษะให้แก่ผู้เรียน เช่น สื่อเทคโนโลยี วีดิทัศน์ ใบความรู้ และอุปกรณ์ประกอบการแสดง รวมทั้งเสริมทักษะโดยใช้วิทยากรทางด้านดนตรีมาถ่ายทอดองค์ความรู้และทักษะจังหวะให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้มีความรู้และเข้าใจ สามารถนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการปฏิบัติกระบวนการทำรำได้

4. ประเมินด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียน มีทักษะกระบวนการเรียนร่วม โดยศึกษาทำรำเป็นรายคู่และรายกลุ่ม เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนร่วม การยอมรับซึ่งกันและกัน รวมทั้งการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการทำรำ ซึ่งถือว่าเป็นคุณลักษณะที่ดีของผู้ประกอบวิชาชีพครูนาฏศิลป์

จากแนวทางการประเมินดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้กำหนดข้อคำถาม โดยจัดทำเป็นแบบสอบถามประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา โดยจัดหมวดหมู่ข้อคำถาม แบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ด้านจุดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระ

โดยข้อคำถามมีเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมจะต้องสอดคล้องกับหลักการของกิจกรรม มีแผนการเรียนรู้ที่ชัดเจนและครอบคลุมเนื้อหา มีการจัดเรียงลำดับความยากง่ายของเนื้อหา อีกทั้งเนื้อหาสาระมีความถูกต้องและน่าสนใจ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นและสนใจร่วมกิจกรรม กิจกรรมที่ใช้มีความเหมาะสมกับทักษะของผู้เรียน มีการใช้ภาษาที่ชัดเจน รวมถึงสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสม

ส่วนที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้

ข้อคำถามมุ่งประเด็นเรื่องจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมที่มีความชัดเจน มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถปฏิบัติได้จริง รวมถึงความสอดคล้องของชื่อแผนการจัดการเรียนรู้ สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีประโยชน์ในการพัฒนาต่อยอดสามารถนำไปปรับใช้กับการแสดงชุดอื่นๆได้

ส่วนที่ 3 กิจกรรมการเรียนรู้

ในส่วนนี้จะตั้งข้อคำถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถสร้างทักษะปฏิบัติทำรำ การใช้อาวุธในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ได้ รวมถึงการจัดกิจกรรมนี้สามารถทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะปฏิบัติ เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ในแต่ละด้านได้จริง

ส่วนที่ 4 การวัดและประเมินผล

กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ และมีความเหมาะสมกับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 อีกทั้งมีระยะเวลาในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม ส่วนการวัดและประเมินผลต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการจัดกิจกรรม โดยการวัดและประเมินผลสามารถนำมาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้านทักษะปฏิบัติ ทำรายการใช้อาวุธในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ได้

ผู้วิจัยได้นำข้อคำถามทั้ง 4 ส่วน มาจัดทำเป็นข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ โดยดำเนินการตามกระบวนการดังต่อไปนี้

1. นำข้อคำถามไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
 2. นำข้อคำถามที่ปรับปรุงแล้วไปเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อหาความสอดคล้อง (IOC) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
 3. จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ แล้วนำไปสอบถามความเหมาะสมของหลักสูตร โดยให้กลุ่มผู้บริหารจำนวน 6 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร
 4. นำผลค่าคะแนนมาประเมินโดยใช้เกณฑ์ มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 103) ได้กำหนดคะแนนการประเมิน ดังนี้
5	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
3	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

นำข้อมูลดังกล่าวข้างต้นมาวิเคราะห์ โดยนำมาเทียบกับเกณฑ์ในระดับคุณภาพ ตามคะแนนเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 103)

4.51 - 5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รัชนีวรรณ เกิดสวัสดิ์ (2548) ได้ทำงานวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์พื้นบ้านล้านนา เรื่อง การพ่อนแก่นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและพัฒนาพร้อมทั้งหาประสิทธิภาพหลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์พื้นบ้านล้านนา เรื่อง การพ่อนแก่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มทดลองได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนพัฒนาประชาอุปถัมภ์ อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่ ที่อาสาสมัครเข้าร่วมโครงการทดลองจำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้คือ หลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์พื้นบ้านล้านนา เรื่อง การพ่อนแก่นและแบบประเมินโครงร่างหลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์พื้นบ้านล้านนา เรื่อง การพ่อนแก่นวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ในการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์พื้นบ้านล้านนาเรื่องการพ่อนแก่นสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์พื้นบ้านล้านนาเรื่องการพ่อนแก่นสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์พื้นบ้านล้านนาพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยเลขคณิต ระหว่าง 4.26 - 4.43 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ระหว่าง 0.38 - 1.00 และค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.86 - 1.00 แสดงว่าหลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์พื้นบ้านล้านนา เรื่อง การพ่อนแก่น สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 องค์ประกอบของหลักสูตรมีความสอดคล้องกัน 2) ผลการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่น นาฏศิลป์พื้นบ้านล้านนา เรื่อง การพ่อนแก่น จากผลการทดลองใช้หลักสูตรที่นำไปทดลองกับนักเรียนกลุ่มทดลองจำนวน 10 คน พบว่า เวลาที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ส่วนใหญ่มีความเหมาะสม และกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จัดให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงด้วยตนเอง มีการวัดผลตามสภาพจริง 3 ด้านประกอบด้วย ด้านความรู้ วัดผลจากการทำแบบทดสอบ ด้านทักษะ วัดผลจากการปฏิบัติจริง ด้านคุณลักษณะ วัดผลจากการสังเกต การสอบถามและจากการสัมภาษณ์นักเรียน เกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้านล้านนา เรื่อง การพ่อนแก่น ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม นักเรียนมีความสุข สนุกสนานในการเรียนรู้ เห็นคุณค่าของการพ่อนแก่นที่เป็นมรดกวัฒนธรรม และเห็นคุณค่าของปราชญ์ชาวบ้าน สามารถนำการพ่อนแก่นไปร่วมแสดงในกิจกรรมสำคัญของชุมชนได้

อนงค์นาฏ ปทุม (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรละครชาตรีในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสาระนาฏศิลป์ระดับช่วงชั้นที่ 2 สำหรับโรงเรียนเทศบาล 2 วัดเสนาหา (สมัครผลผดุง) จังหวัดนครปฐม มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรละครชาตรีในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสาระนาฏศิลป์ระดับช่วงชั้นที่ 2 สำหรับโรงเรียนเทศบาล 2 วัดเสนาหา (สมัครผลผดุง) จังหวัดนครปฐม กระบวนการพัฒนาหลักสูตรมี 5 ขั้นตอนได้แก่ขั้นที่ 1 การสำรวจและศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นที่ 2 การสร้างหลักสูตร ขั้นที่ 3 การประเมินหลักสูตร ขั้นที่ 4 การปรับปรุงหลักสูตร และขั้นที่ 5 การทดลองใช้

หลักสูตร ในการดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนั้น ผู้วิจัยได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรละครชาตรีให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาล 2 วัดเสนาหา (สมครผลผดุง) จังหวัดนครปฐม จำนวน 40 คนเป็นเวลา 10 ชั่วโมง ในการวิจัยนี้ ได้จัดทำเครื่องมือจำนวน 7 ชุดได้แก่ 1. แบบสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านละครชาตรี 2. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนสาระการเรียนรู้ศิลปะ 3. แบบสอบถามนักเรียนและผู้ปกครอง 4. เครื่องมือประเมินโครงร่างหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ 5. แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 6. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน และ 7. แบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนละครชาตรี การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยใช้ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ได้ผลการวิจัยพบว่า 1) ได้เอกสารหลักสูตรละครชาตรีในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสาระนาฏศิลป์ ระดับช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร ได้แก่ หลักการของหลักสูตร ความเป็นมาของหลักสูตร จุดหมายของหลักสูตร ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี สาระการเรียนรู้รายปี คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ แนวการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล แผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรละครชาตรีชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และแนวการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรละครชาตรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 2) ผลการประเมินเอกสารหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมมากในทุกรายการประเมิน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.36 3) ผลการทดลองใช้หลักสูตรพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีทักษะการร้องอยู่ในเกณฑ์พอใช้ นักเรียนมีความสนใจ มีความกระตือรือร้นในการเรียนการฝึกปฏิบัติ นอกจากนี้พบว่านักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนละครชาตรี

ปณิดา ทิพย์หทัย, พรหทัย คงสิบ, และ วรารัตน์ ฉ่ำกระมล (2552) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่องการพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง การประดิษฐ์เครื่องศิราภรณ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อสร้างและหาคุณภาพของหลักสูตรสาระเพิ่มเติมเรื่อง การประดิษฐ์เครื่องศิราภรณ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) เพื่อใช้หลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง การประดิษฐ์เครื่องศิราภรณ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้หลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง การประดิษฐ์เครื่องศิราภรณ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิธีการดำเนินการแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและหาคุณภาพของหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง การประดิษฐ์เครื่องศิราภรณ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาคูณภาพของหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร ด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 การใช้หลักสูตรสาระเพิ่มเติมเรื่อง การประดิษฐ์เครื่องศิราภรณ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนโรงเรียนบ้านวังตะเคียน อำเภอเมืองจังหวัดกำแพงเพชร ปีการศึกษา 2551 จำนวน 30 คน แบบแผนการวิจัยที่ใช้ในการทดลองคือ One - Group Posttest Only Design โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80 เครื่องมือ

ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ หลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินความสามารถในการทำงาน แบบประเมินคุณภาพชิ้นงาน สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t - test แบบ One Sample ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่องการประดิษฐ์เครื่องศรารณ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจแบบ Rating scale 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า 1) หลักสูตรสาระเพิ่มเติมเรื่องการประดิษฐ์เครื่องศรารณ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาคูณภาพของหลักสูตร พบว่า หลักสูตรมีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 2) นักเรียนที่เรียนโดยใช้หลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง การประดิษฐ์เครื่องศรารณ์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ . 01 และ 3) ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง การประดิษฐ์เครื่องศรารณ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.92

เรขา อินทรกำแหง (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชา 150203 สุนทรียภาพของชีวิตทางด้านนาฏศิลป์ เรื่อง โขน ละคร และระบำ รำ ฟ้อน สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชา 150203 สุนทรียภาพของชีวิตทางด้านนาฏศิลป์ เรื่อง โขน ละคร และระบำ รำ ฟ้อน สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนของกลุ่มทดลอง

โดยกลุ่มตัวอย่างที่ทำการทดลองการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ซึ่งได้จากการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนและดำเนินการวิจัยด้วยตนเอง ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างในการหาประสิทธิภาพ ได้แก่ นักศึกษาจำนวน 43 คน ซึ่งมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนทดสอบรายบุคคล ทดสอบกลุ่มย่อย และทดสอบภาคสนาม และกลุ่มตัวอย่างในการทดลองจำนวน 54 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยวิเคราะห์ดังนี้ 1) หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้สูตร E_1/E_2 ตามเกณฑ์ 80/80 และ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน และค่าหาค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนของกลุ่มทดลอง

ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองรายวิชา 150203 สุนทรียภาพของชีวิตทางด้านนาฏศิลป์ เรื่อง โขนละคร และระบำ รำ ฟ้อน สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 84.17/81.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา 150203 สุนทรียภาพของชีวิตทางด้านนาฏศิลป์

เรื่อง โขนละคร และระบำ รำ ฟ้อน สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียนของกลุ่มทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 3) ความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้อย่างตนเองรายวิชา 150203 สุนทรียภาพของชีวิตทางด้านนาฏศิลป์ เรื่อง โขน ละคร และระบำ รำ ฟ้อน สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มีคะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก

กาญจณี ฉันทสีมา (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ เรื่อง เซิ้งเก็บสมุนไพรในสะเดา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านยาง (อาสาพัฒนา 3) ตามแนวคิดของ แอร์โรว์ การสอนโดยนำเอารูปแบบการสอนตามแนวคิดของแอร์โรว์ มาพัฒนาทักษะปฏิบัติด้าน นาฏศิลป์ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับขั้นของทักษะปฏิบัติ ซึ่งเริ่มจากระดับที่ซับซ้อนน้อย ไปถึงระดับที่ซับซ้อนมาก นักเรียนได้ปฏิบัติและร่วมกิจกรรมทุกขั้นการสอน การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาด้านความรู้ ความเข้าใจ สาระนาฏศิลป์ 2) พัฒนาความสามารถด้านทักษะปฏิบัติ สาระนาฏศิลป์ 3) ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ เรื่อง เซิ้งเก็บสมุนไพรในสะเดา ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านยาง (อาสาพัฒนา 3) ตามแนวคิดของแอร์โรว์ ด้วยการปฏิบัติ โดยใช้ หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) จำนวน 2 วงรอบ วงรอบปฏิบัติการที่ 1 ระหว่างวันที่ 2 พฤศจิกายน 2552 ถึงวันที่ 8 ธันวาคม 2552 วงรอบปฏิบัติการที่ 2 ระหว่างวันที่ 9-10 ธันวาคม 2552 ซึ่งเป็นวันหยุดราชการ 1 วัน คือ วันที่ 10 ธันวาคม 2552 ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าประกอบด้วย ครูผู้สอน นาฏศิลป์จำนวน 1 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของแอร์โรว์ จำนวน 6 แผน มีค่าความเหมาะสม เท่ากับ 4.53 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าอำนาจ จำแนกอยู่ระหว่าง .20 - .80 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ เท่ากับ 0.87 แบบวัดทักษะปฏิบัติ กิจกรรมนาฏศิลป์ สาระนาฏศิลป์ ตามแนวคิดของแอร์โรว์ มีค่าความเหมาะสมเท่ากับ 4.55 เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติการสอน ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู มีค่าความเหมาะสม เท่ากับ 4.58 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน มีค่าความเหมาะสมเท่ากับ 4.58 แบบสัมภาษณ์นักเรียน มีค่าความเหมาะสม เท่ากับ 4.58 แบบบันทึกประจำวันของนักเรียน มีค่าความ เหมาะสมเท่ากับ 4.42 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน

ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้ 1) ด้านความรู้ ความเข้าใจ นักเรียนมีคะแนนการทดสอบหลัง เรียนเฉลี่ยร้อยละ 83.33 นักเรียนมีผลคะแนนการปฏิบัติใบงาน พิจารณาโดยรวมผลการประเมิน เฉลี่ย ร้อยละ 81.24 นักเรียนมีคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เฉลี่ยร้อยละ 87.85 พิจารณาโดยรวมผลการประเมินอยู่ในระดับดี 2) ด้านทักษะปฏิบัติกิจกรรมนาฏศิลป์ สาระนาฏศิลป์ ตามแนวคิดของแอร์โรว์ พิจารณาโดยรวมผลการประเมินอยู่ในระดับดี คือ เฉลี่ยร้อยละ 82.49 3) ด้าน

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ เรื่อง เช็งเก็บสมุนไพรรักษาโรคในสะเดา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านยาง (อาสาพัฒนา 3) ตามแนวคิดของแฮร์โรว์ ช่วยให้นักเรียนได้ปฏิบัติทักษะด้านนาฏศิลป์ เป็นไปอย่างมีระบบ นักเรียนมีความกระตือรือร้นและมีความสุขในการเรียน

โดยสรุป ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระนาฏศิลป์ เรื่อง เช็งเก็บสมุนไพรรักษาโรคในสะเดา ตามแนวคิดของแฮร์โรว์ ช่วยพัฒนาด้านความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถด้านทักษะปฏิบัติด้านนาฏศิลป์ให้ดีขึ้น ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นและมีความสุขในการเรียน สามารถนำไปพัฒนาการเรียนการสอนสาระนาฏศิลป์ได้

นิสา เมลานนท์ (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนานวัตกรรมการสอนวิชานาฏศิลป์ เรื่อง นาฏลีลา นาฏยศัพท์ การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้พัฒนานวัตกรรมการสอนวิชานาฏศิลป์เรื่องนาฏลีลา นาฏยศัพท์ ซึ่งจุดเด่นของนวัตกรรมนี้ เป็นการฝึกปฏิบัตินาฏยศัพท์ของนาฏศิลป์ไทย (ละคร) แต่ละคำ ด้วยเพลงที่มีเนื้อเพลงเป็นกลอนสุภาพนี้สัมผัสคล้องจองได้ความหมาย แต่ละเพลงขับร้องและบรรเลงด้วยวงปี่พาทย์ โดยใช้ทำนองเพลงไทยที่ไพเราะคุ้นหู อันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะเพราะได้ปฏิบัตินาฏยศัพท์แต่ละคำ ซ้ำๆและได้รับความเพลิดเพลินด้วยเสียงเพลงขณะปฏิบัติ ดังนั้นการวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาประสิทธิภาพของนวัตกรรม “นาฏลีลา นาฏยศัพท์” โดยใช้วิธีสอนปฏิบัตินาฏศิลป์ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน(Sympson) สำหรับนักศึกษาศาขานาฏศิลป์และการละคร และสาขานาฏดุริยางคศิลป์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนนครินทร์ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 เปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการเรียนจากการใช้นวัตกรรมการสอน และศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อนวัตกรรมการสอนวิชานาฏศิลป์เรื่องนาฏลีลา นาฏยศัพท์ กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักศึกษาศาขานาฏศิลป์การละคร 3 กลุ่ม 3 ชั้นปี และสาขานาฏดุริยางคศิลป์ไทย 2 กลุ่ม 2 ชั้นปีจำนวนทั้งสิ้น 33 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นวัตกรรมการสอนวิชานาฏศิลป์เรื่อง นาฏลีลา นาฏยศัพท์ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและร้อยละ ใช้สถิติทดสอบสมมติฐานคือ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนโดยนวัตกรรมการสอนวิชานาฏศิลป์ เรื่อง นาฏลีลา นาฏยศัพท์ โดยการทดสอบค่าที (t-test for Dependent Samples) เปรียบเทียบทักษะการปฏิบัตินาฏศิลป์โดยวิธีสอนปฏิบัตินาฏศิลป์ตามแนวคิดพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมป์สันโดยการทดสอบค่าที (Single Samplet-test)

ผลวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของนวัตกรรมทางการสอนนาฏศิลป์ เรื่อง นาฏลีลา นาฏยศัพท์ ที่สร้างขึ้นมี ประสิทธิภาพด้านกระบวนการและด้านผลลัพธ์เท่ากับ 81.92/91.36 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้สำหรับดัชนีประสิทธิผลของนวัตกรรมทางการสอนนาฏศิลป์ เรื่อง นาฏลีลา นาฏยศัพท์ ที่สร้างขึ้น มีค่าเท่ากับ 0.7230 แสดงว่าหลังจากการใช้นวัตกรรมการสอนนักศึกษามีคะแนนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 72.30 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาศาขานาฏศิลป์และ

การละคร และสาขาวิชานาฏดุริยางคศิลป์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ที่เรียนโดยนวัตกรรมการสอนวิชานาฏศิลป์ เรื่อง นาฏลีลานาฏยศัพท์ พบว่า มีคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักศึกษาที่เรียนโดยวิธีสอนปฏิบัติ นาฏศิลป์ตามแนวคิดพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สันมีทักษะการปฏิบัตินาฏศิลป์ที่ใช้ในวัตกรรมการสอน โดยรวมและรายเพลงทุกเพลง สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์และการละคร กับสาขาวิชานาฏดุริยางคศิลป์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ที่มีต่อวัตกรรมการสอนวิชานาฏศิลป์ เรื่อง นาฏลีลานาฏยศัพท์ เฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาวิธีสอนปฏิบัตินาฏศิลป์ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะการปฏิบัติของซิมพ์สัน โดยเรียงลำดับความพึงพอใจต่อการสอนจากมากไปน้อย พบว่า ชั้นที่ 7 ชั้นการคิดเริ่มนักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ชั้นที่ 6 ชั้นการปรับปรุงและประยุกต์ใช้ ชั้นที่ 1 ชั้นการรับรู้ ชั้นที่ 3 ชั้นการสนองตอบภายใต้การควบคุม ชั้นที่ 5 ชั้นการกระทำอย่างชำนาญ ชั้นที่ 2 ชั้นเตรียมความพร้อม และชั้นที่ 4 ชั้นการให้ลงมือกระทำจนกลายเป็นกลไกที่สามารถกระทำตัวเองตามลำดับ

ฉวีวรรณ ตาลสุก (2556) ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์สร้างสรรค์ตามแนวทางการจัดการศึกษาเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์สร้างสรรค์ตามแนวทางการจัดการศึกษาเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา 2) เพื่อประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรนาฏศิลป์สร้างสรรค์ตามแนวทางการจัดการศึกษาเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา (2.1) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์วิชานาฏศิลป์ (2.2) เพื่อศึกษาพัฒนาการความสามารถในการปฏิบัติท่ารำ (2.3) เพื่อศึกษาพัฒนาการความสามารถในการสร้างสรรค์งานด้านนาฏศิลป์ (2.4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรนาฏศิลป์สร้างสรรค์ตามแนวทางการจัดการศึกษาเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนเทศบาลวัดอุปนันทาราม จำนวน 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย หลักสูตรนาฏศิลป์สร้างสรรค์ตามแนวทางการจัดการศึกษาเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์วิชานาฏศิลป์ แบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติท่ารำ แบบประเมินความสามารถในการสร้างสรรค์งานด้านนาฏศิลป์ แบบบันทึกของนักเรียนที่มีต่อการเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1) หลักสูตรนาฏศิลป์สร้างสรรค์ตามแนวทางการจัดการศึกษาเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้นมี 4 องค์ประกอบ ชื่อว่า "OCLE" ประกอบด้วย (1) วัตถุประสงค์ (2)

เนื้อหา/สาระ (3) กระบวนการเรียนการสอน และ (4) การประเมินผล โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบของหลักสูตร ทำให้ได้ผลสัมฤทธิ์วิชานาฏศิลป์ของนักเรียนกลุ่มทดลองใช้หลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี 2) ประสิทธิภาพของหลักสูตรนาฏศิลป์สร้างสรรค์ตามแนวทางการจัดการศึกษาเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา พบว่า (2.1) ผลสัมฤทธิ์วิชานาฏศิลป์ของนักเรียนที่มีความสามารถพื้นฐานต่างกันโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี (2.2) พัฒนาการความสามารถในการปฏิบัติท่ารำของนักเรียนที่มีความสามารถพื้นฐานต่างกัน พบว่า ความถูกต้องของท่ารำ ความต่อเนื่องของท่ารำ ความสวยงามของท่ารำ โดยภาพรวมมีพัฒนาการสูงขึ้น (2.3) พัฒนาการความสามารถในการสร้างสร้งงานด้านนาฏศิลป์ของนักเรียนที่มีความสามารถพื้นฐานต่างกัน พบว่า ความถูกต้องตามแนวคิด เทคนิคการนำเสนอ ความสวยงามของการแสดง โดยภาพรวมมีพัฒนาการสูงขึ้น (2.4) นักเรียนพึงพอใจต่อหลักสูตรนาฏศิลป์สร้างสรรค์ตามแนวทางการจัดการศึกษาเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติ การคิดสร้างสรรค์ และประโยชน์ของการเรียนรู้

หยาดพิรุณ พวงสุวรรณ (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะพื้นฐานและการฝึกหัดการแสดงนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องทักษะพื้นฐานและการฝึกหัดการแสดงนาฏศิลป์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะพื้นฐานและการฝึกหัดการแสดงนาฏศิลป์ และ 3) ศึกษาความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง ทักษะพื้นฐานและการฝึกหัดการแสดงนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนวมขามสรรเสริญ อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะพื้นฐานและการฝึกหัดการแสดงนาฏศิลป์ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะพื้นฐานและการฝึกหัดการแสดงนาฏศิลป์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะพื้นฐานและการฝึกหัดการแสดงนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ (E_1/ E_2) เท่ากับ 86.16/81.90 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะพื้นฐานและการฝึกหัดการแสดงนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูง

กว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องทักษะพื้นฐานและการฝึกหัดการแสดงนาฏศิลป์ อยู่ในระดับมากที่สุด

วีรภัทร จินตะไล (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การสร้างกิจกรรมนาฏศิลป์พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดตาลเอน (โศภนชนูปถัมภ์) งานวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายสำคัญในการศึกษาการสร้างกิจกรรมนาฏศิลป์พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดตาลเอน (โศภนชนูปถัมภ์) โดยมุ่งศึกษาในประเด็นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์จากกิจกรรมนาฏศิลป์ โดยใช้แนวทางของทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ ศึกษาผลระหว่างก่อนและหลังการใช้กิจกรรมนาฏศิลป์ พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดตาลเอน (โศภนชนูปถัมภ์) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 25 คน กำหนดแบบการวิจัยเป็นแบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest – Posttest Design ทดลองกลุ่มเดียว โดยผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ศึกษาผลก่อนและหลังการทดลอง ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลและทำการทดลองจากกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาสรุปว่า 1) การสร้างกิจกรรมนาฏศิลป์พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยนำหลักของทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ที่มีองค์ประกอบ 4 ด้านคือ ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ ในการช่วยพัฒนาความคิดออกมาในการปฏิบัติกิจกรรมนาฏศิลป์ และนำกระบวนการกลุ่มมาใช้ในการสร้างกิจกรรมที่จะช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งใช้เวลาในการทำกิจกรรมจำนวน 5 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง รวมเป็น 10 ครั้ง ๆ ละ 1 ชั่วโมง จากการพิจารณาค่าความสอดคล้อง (IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิ สรุปได้ว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันและความเหมาะสมของกิจกรรมนาฏศิลป์ พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ผลการประเมินมีค่าดัชนีความสอดคล้องสูงกว่า 0.50 2) พบว่า ผลการทดลองระหว่างก่อนและหลังการใช้กิจกรรมนาฏศิลป์ พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดตาลเอน (โศภนชนูปถัมภ์) โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองใช้กิจกรรมนาฏศิลป์ สูงกว่าก่อนการใช้กิจกรรมนาฏศิลป์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ฉัตรชัย เคียรประเสริฐ (2560) ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยสำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยสำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต เป็นการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดย สุ่มแบบเจาะจง ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย 5 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญในการสอนการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย 3 ท่าน และนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต จำนวน 92 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์แบบสอบถามความคาดหวัง ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเพื่อมาวิเคราะห์ด้านเนื้อหา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และนำเสนอในรูปแบบความเรียง จากการสอบถามความคาดหวังนักศึกษา นานาชาติระดับปริญญาบัณฑิต สรุปว่า ควบบูรณาการร่วมกับศาสตร์วิชาอื่น ผู้เรียนชอบลงมือปฏิบัติงาน จริงและนำความรู้หลังการเรียนไปต่อยอดสร้างอาชีพได้ จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์ เครื่องแต่งกายละครไทย และผู้เชี่ยวชาญในการสอน การพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยสำหรับ นักศึกษานานาชาติระดับปริญญาบัณฑิตประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) จุดมุ่งหมายการสอน เพื่อให้เกิด ความรู้ความเข้าใจ เห็นคุณค่าและสามารถถ่ายทอดความรู้ทางด้านการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละคร 2) เนื้อหาสาระ ศึกษาประวัติศาสตร์การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทยและกระบวนการสร้างสรรค์ เครื่องแต่งกายละครไทย 3) กิจกรรมการเรียนการสอน การจัดการศึกษานอกสถานที่เพื่อสัมผัสกับ ประสบการณ์ตรง 4) วิธีการสอน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนเพื่อสัมผัสกับประสบการณ์ตรง 5) การประเมินผล คือ ประเมินตามสภาพจริงตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ 6) แหล่งอ้างอิง ศิลปินที่สืบทอดงาน สร้างสรรค์เครื่องแต่งกายละครไทย งานวิจัย โบราณวัตถุ สื่อเทคโนโลยีการเรียนการสอน รายวิชาต้อง ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยอาศัยรูปแบบการจัดการเรียนการสอน คือ 1) การเรียนรู้ แบบกำกับตนเอง 2) การเรียนรู้แบบนำตนเอง 3) การเรียนรู้แบบร่วมมือ 4) การเรียนรู้แบบร่วมกันเพื่อ พัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ (1) ทักษะการเรียนรู้และการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทักษะ การคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร และการประสานความร่วมมือกัน (2) ทักษะทาง สารสนเทศและสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ (3) ทักษะการใช้ชีวิตและการประกอบอาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนมี ความสามารถและพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพในการอนุรักษ์เพื่อสืบทอดศิลปะแต่โบราณและเป็น แนวทางสร้างสรรค์ รู้จักประยุกต์ใช้ เพื่อสนองต่อความต้องการของสังคมสมัยใหม่

ผลจากการประเมินและรับรองรายวิชาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า รายวิชามีความเหมาะสมและ สามารถนำไปใช้ได้ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมในระดับความเห็นด้วยในระดับมากที่สุด ผลจากการนำกิจกรรม จากรายวิชาไปทดลองใช้จากการสัมภาษณ์นิสิตมีความพึงพอใจในการทำกิจกรรม เนื่องจากเนื้อหาที่ จัดการเรียนการสอน สามารถนำความรู้ไปใช้ในด้านแสดงศิลปะนิพนธ์และสามารถประกอบอาชีพได้

อาทิทยา เงินแดง (2560) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนา ทักษะของผู้เรียนสายสามัญก่อนเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสาขาวิชานานาชาติศิลป์ไทย งานวิจัยชิ้นนี้มี วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรที่สามารถนำไปใช้พัฒนาผู้เรียนในกลุ่มสายสามัญก่อนเข้า ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สาขาวิชานานาชาติศิลป์ไทย โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนสาย สมัญญที่กำลังจะเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สาขาวิชานานาชาติศิลป์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ในปีการศึกษา 2559 โดยทำการสุ่มแบบเจาะจงจำนวน 15 คน กำหนดแบบการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนสาย สมัญญก่อนเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สาขาวิชานานาชาติศิลป์ไทย เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูล ศึกษาผลหลังการทดลองโดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ (%) ผลการวิจัยพบว่า 1) การสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนสายสามัญ

ก่อนเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากำหนดรูปแบบกิจกรรมจากสภาพปัญหาที่ค้นพบเพื่อแก้ปัญหาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนสายสามัญซึ่งมีระดับความรู้พื้นฐานทางด้านนาฏศิลป์ไทยน้อย โดยนำหลักการการทำความเข้าใจเบื้องต้นผ่านการเรียนรู้จากทฤษฎีและจึงปฏิบัติซ้ำๆจนเกิดความชำนาญและปฏิบัติได้โดยอัตโนมัติ ทั้งนี้ใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างความสัมพันธ์และการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อสร้างองค์ความรู้ที่สมบูรณ์ ซึ่งใช้เวลาในการจัดกิจกรรมจำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 3 ชั่วโมง จากการพิจารณาค่าความสอดคล้อง (IOC) จากผู้ส่งคุณวุฒิ 3 ท่าน สามารถสรุปได้ว่า แผนกิจกรรมเสริมหลักสูตรกับวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกัน 2) ค่าคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้เกี่ยวกับนาฏศัพท์ของกลุ่มตัวอย่างหลังทดลองใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรสูงกว่าก่อนการทดลองใช้กิจกรรมอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ค่าคะแนนเฉลี่ยด้านทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ไทย ในแต่ละกิจกรรมที่พัฒนาทักษะปฏิบัติในแต่ละส่วนของกลุ่มตัวอย่างหลังทดลองใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) มีผู้ผ่านกิจกรรมด้านทักษะการฟังและจับจังหวะจำนวน 13 คนจากจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 15 คนคิดเป็นร้อยละ 86.7 อยู่ในระดับดีมาก และ 5) มีผู้ผ่านกิจกรรมด้านทักษะการจดจำและปฏิบัติท่ารำที่มีแค่จังหวะและทำนองเพลงจำนวน 13 คน จากจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 15 คน คิดเป็นร้อยละ 86.7 อยู่ในระดับดีมาก

ปนัดดา เขียวขุ่ม (2561) ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนนาฏศิลป์ไทยของนักเรียนโรงเรียนนาวิกโยธินบูรณะ จังหวัดชลบุรี งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนนาฏศิลป์ไทยของนักเรียนโรงเรียนนาวิกโยธินบูรณะ จังหวัดชลบุรี 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทยของนักเรียนโรงเรียนนาวิกโยธินบูรณะ จังหวัดชลบุรี การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ด้วยวิธีสุ่มแบบเจาะจงกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนโรงเรียนนาวิกโยธินบูรณะ จำนวน 404 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านเพลงรำและท่ารำ ด้านเพื่อนร่วมชั้นเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย และด้านบรรยากาศในการเรียน 2) ควรส่งเสริม สนับสนุน และประชาสัมพันธ์การเรียนนาฏศิลป์ไทยของโรงเรียนนาวิกโยธินบูรณะให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านศิลปะและวัฒนธรรมแก่นักเรียนในจังหวัดชลบุรี

วิวัฒน์ เพชรศรี (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 4S สาระที่ 3 นาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 4s สาระที่ 3 นาฏศิลป์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 2) เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 4s และ 3) เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 4s สาระที่ 3 นาฏศิลป์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 4s กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 4s ได้แก่ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/4 โรงเรียนสฤทธิเดช อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2559 ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบ

แบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์ และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 9 ท่าน มีค่าเฉลี่ยในภาพรวม 4.98

ผลการวิจัยพบว่า 1) ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 4s ที่มีคุณภาพ ประกอบด้วยทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานหลักการสำคัญของรูปแบบ วัตถุประสงค์ กระบวนการ และขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ บรรยากาศ องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผล 2) ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 4s มี 4 ขั้นตอนคือขั้นที่ 1 นำเสนอสิ่งเร้า (Stimulus) ขั้นที่ 2 ขั้นเตรียมความพร้อม (Start) ขั้นที่ 3 ขั้นฝึกปฏิบัติตามขั้นตอน (Step) ขั้นที่ 4 ขั้นนำเสนอผลงานและประเมิน (Star) 3) ผลการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า มีคะแนนก่อนเรียนสูงกว่าของกลุ่มตัวอย่าง โดยมีผลคะแนนทดสอบด้านทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์ของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ย 11.52 หลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 17.01 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย 6.76 หลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 14.58

กาญจนาพร นนทรัตน์ (2562) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาารูปแบบการสอน วิชานาฏศิลป์ เรื่องการแสดงสัมพันธ์ โดยวิธี STEAM Education สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดประดิษฐาราม (วัดมอญ) เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการสอน วิชานาฏศิลป์ เรื่องการแสดงสัมพันธ์ โดยวิธีSTEAM สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดประดิษฐาราม (วัดมอญ) เขตธนบุรีกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนรูปแบบการสอน วิชานาฏศิลป์ เรื่องการแสดงสัมพันธ์ โดยวิธีSTEAM Education สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดประดิษฐาราม (วัดมอญ) เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนวัดประดิษฐาราม เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน โดยวิธีเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ 1) แผนกิจกรรมการเรียนรู้ วิชานาฏศิลป์ เรื่องการแสดงสัมพันธ์ โดยวิธี STEAM Education สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดประดิษฐาราม (วัดมอญ) มีทั้งหมด 10 แผนการเรียนรู้ แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนจำนวน 10 ข้อ มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.55 - 0.65 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.3 - 0.8 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งหมด (KR - 20) เท่ากับ 0.83 2) แบบสอบถามความพึงพอใจ หลังจากทีนักเรียนได้เรียนวิชานาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงสัมพันธ์ โดยวิธี STEAM Education สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดประดิษฐาราม (วัดมอญ) และ 3) แบบสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะ 3R7C การวิเคราะห์ผล 1) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการใช้ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้สถิติ 2) พฤติกรรมการเรียนรู้ ของนักเรียนจากแบบสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงสัมพันธ์ โดยวิธี STEAM Education สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดประดิษฐาราม (วัดมอญ) หลังการเรียนรู้อยู่ตามรูปแบบ นักเรียนมีความพึงพอใจทางการเรียนสูง วิชา นาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงสัมพันธ์ โดยวิธี STEAM Education กว่าก่อนการเรียนรู้อยู่ตามรูปแบบ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 3) นักเรียนมีพัฒนาการคุณลักษณะ 3R7C หลังจากได้เรียนวิชานาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงสัมพันธ์ โดยวิธี STEAM Education สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดประดิษฐาราม (วัดมอญ) ค่าคะแนนเฉลี่ยใช้เกณฑ์เป็น 3 ระดับ คือ 2.67 อยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก

ชนันธร หิรัญเชาว์ (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะนาฏศิลป์ไทยและความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดของเดวีส์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อเปรียบเทียบทักษะนาฏศิลป์ไทยก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวีส์ 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะความคิดสร้างสรรค์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวีส์ 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวีส์ และ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวีส์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นโรงเรียนชุมชนวัดหนองค้อ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่มจำนวน 1 ห้องเรียน รวม 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้วิชา นาฏศิลป์ไทยตามแนวคิดของเดวีส์ แบบวัดทักษะนาฏศิลป์ไทย แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะนาฏศิลป์ไทยของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชา นาฏศิลป์ไทยตามแนวคิดของเดวีส์ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ทักษะความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชา นาฏศิลป์ไทยตามแนวคิดของเดวีส์ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชา นาฏศิลป์ไทยตามแนวคิดของเดวีส์ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชา นาฏศิลป์ไทยตามแนวคิดของเดวีส์ อยู่ในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พรรษาศิริ บุญคุ้ม (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย : ลีลานาฏยนักรบสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย : ลีลานาฏยนักรบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ศึกษาผลการใช้หลักสูตร และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนหลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย : ลีลานาฏยนักรบ ประชากรเป้าหมายได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอุตรดิตถ์ จำนวน 28 คน ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย : ลีลานาฏยนักรบ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย : ลีลานาฏย่นกรบ แบบทดสอบวัดผลด้านความรู้ แบบประเมินการแสดง แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า หลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย : ลีลานาฏย่นกรบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา มีจำนวน 4 หน่วย ใช้เวลาเรียน 18 ชั่วโมง โดยผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผลการใช้หลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย : ลีลานาฏย่นกรบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 มีคะแนนเฉลี่ยด้านการปฏิบัติการแสดงสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 มีคะแนนด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับดี และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย : ลีลานาฏย่นกรบ อยู่ในระดับมากที่สุด

สุพัตรา สุโพธิ์พัฒน์ (2562) ได้ทำการศึกษาทักษะนาฏศิลป์ไทยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบำนพรัตน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติของเดวีส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบทักษะนาฏศิลป์ไทย เรื่อง ระบำนพรัตน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติของเดวีส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติและ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย เรื่องระบำนพรัตน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติของเดวีส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง จังหวัดอ่างทอง จำนวน 2 ห้องเรียน เป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน จัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติของเดวีส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD จำนวน 27 คนและกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน จัดการเรียนรู้แบบปกติจำนวน 27 คน ได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้วิชานาฏศิลป์ไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติของเดวีส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD และแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เรื่องระบำนพรัตน์ จำนวน 18 แผนละ 2 ชั่วโมง แบบประเมินทักษะนาฏศิลป์ไทยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มเป็นอิสระต่อกัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะนาฏศิลป์ไทย เรื่อง ระบำนพรัตน์ของกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติของเดวีส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องระบำนพรัตน์

ของกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ชนากานต์ อ่อนประทุม (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติร่างมาตรฐาน โดยใช้รูปแบบของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติร่างมาตรฐานโดยใช้รูปแบบของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียน 3) ศึกษาทักษะปฏิบัติร่างมาตรฐานของนักเรียน และ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 จำนวน 32 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม โดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก 3) แบบประเมินทักษะปฏิบัติร่างมาตรฐาน 4) แบบทดสอบความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test dependent Sample) ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติร่างมาตรฐาน โดยใช้รูปแบบของเดวิส มีประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) เท่ากับ 84.15/83.85 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (80/80) นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีทักษะปฏิบัติร่างมาตรฐาน โดยใช้รูปแบบของเดวิส หลังเรียนอยู่ในระดับดีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์และมีความพึงพอใจ ต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติร่างมาตรฐาน โดยใช้รูปแบบของเดวิสโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.65)

นฤเบศน์ ระดาเขต (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดียของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70 2) เพื่อศึกษาทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดียของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 3) เพื่อเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเรียน 4) เพื่อเปรียบเทียบความรู้ด้านการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 โรงเรียนสารคามพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 นักเรียนจำนวน 36 คน ได้มาโดยวิธีสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random Sample) ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยกลุ่มเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (1) แผนการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย (2) แบบทดสอบความรู้และแบบทดสอบทักษะปฏิบัติ (3) แบบทดสอบทักษะปฏิบัติ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อพิจารณาคุณภาพและความเหมาะสม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดียของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 47.09/74.11 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 2) การศึกษาทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์ พื้นบ้านโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับดีมากคิดเป็นร้อยละ 82.50 3) การเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิส ร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนคิดเป็นร้อยละ 74.11 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) การเปรียบเทียบความรู้ด้านการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 26.40 สูงกว่าเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สินีเนตร นาโควงศ์ (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดการสอนนาฏศิลป์เรื่อง การประดิษฐ์ท่ารำโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแอร์โรว์ ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 การวิจัยครั้งนี้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดการสอนนาฏศิลป์เรื่อง การประดิษฐ์ท่ารำโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแอร์โรว์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80 2) ตรวจสอบประสิทธิผลของชุดการสอน ตามเกณฑ์ดัชนี ประสิทธิภาพมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 50 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดการสอน 4) เปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการประดิษฐ์ท่ารำของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดการสอน และ 5) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนบ้านบัวราษฎร์ บำรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 35 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) ชุดการสอนเรื่อง การประดิษฐ์ท่ารำ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ 3) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) แบบทดสอบทักษะปฏิบัติการประดิษฐ์ท่ารำ และ 5) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนแบบแผนการวิจัยเป็นแบบ กลุ่มทดลองกลุ่มเดียว วัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One group pretest-posttest design) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ชนิดกลุ่ม ไม่อิสระกัน (Dependent samples t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดการสอนที่พัฒนาขึ้น มี

ประสิทธิภาพเท่ากับ 90.51/81.82 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ 80/80 2) ชุดการสอนที่พัฒนาขึ้นมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับร้อยละ 64.88 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 50 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยชุดการสอนที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ทักษะปฏิบัติการประดิษฐ์ทำร่าของนักเรียนหลังเรียนด้วยชุดการสอนที่พัฒนาขึ้น สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 5) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการสอนที่พัฒนาขึ้นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.38)

อังคณา โทกระโทก (2565) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) ศึกษาผลการใช้หลักสูตร โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ออกเป็น 2 ระยะคือ ระยะที่ 1 พัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมรายวิชานาฏศิลป์ชุดระบำนาฏยมาลาได้แก่ นักเรียน ชุมชน ผู้บริหาร และครู จำนวนทั้งหมด 55 คน ผู้บริหารและคณาจารย์จำนวน 9 คน ระยะที่ 2 ผลการใช้หลักสูตร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 1 ห้องจำนวน 25 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบ t-test (dependent) เปรียบเทียบผลการเรียนก่อนและหลังเรียน และค่าร้อยละ ผลการศึกษาพบว่า 1) การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์เรื่องระบำนาฏยมาลา พบว่า ผู้บริหารและคณาจารย์มีความเห็นต่อประสิทธิภาพของหลักสูตรโดยรวมในระดับมากที่สุด 2) ผลการใช้หลักสูตรสาระเพิ่มเติม พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายได้พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้อยู่ในระดับดีมาก และมีผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะปฏิบัติ อยู่ในระดับดีมาก สรุปได้ว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยรวม เรื่องระบำนาฏยมาลา อยู่ในระดับดีมาก

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าเป็นการวิเคราะห์หลักสูตรหรือการพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอน หรือพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรมาทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรและกิจกรรมการเรียนดังกล่าวโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน หรือเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและกำหนดแนวทางในการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าในแต่ละหลักสูตรที่สร้างขึ้นมานั้น มีระเบียบขั้นตอนที่คล้ายคลึงกัน คือ เริ่มจากการหาข้อมูลและสร้างหลักสูตร ตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร โดยมีผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรนั้น รวมถึงแบบประเมินในด้านต่าง ๆ ที่แต่ละผู้วิจัยต้องการวัด จากนั้นจึงนำไปทดลองใช้ สรุปหาผลวิจัยโดยใช้ข้อมูลทางสถิติ โดยข้อมูลข้างต้น สามารถ

นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง การใช้อาวุธ ในละครเสภาเรื่องขุนช้าง
ขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ สำหรับนักศึกษาสาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา เอกละคร คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ชั้นปีที่ 3 โดยใช้แนวทางการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ในการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่องการใช้อาวุธในละครเสภา เพื่อใช้ในการเรียนการสอน เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้แผนการทดลองและดำเนินการตามขั้นตอนแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

- 3.1 ระยะที่ 1 การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 3.2 ระยะที่ 2 ผลการใช้อีกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์

3.1 ระยะที่ 1 การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์

ประชากร

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่
 - 1) นาฏศิลป์ป็น กรมศิลปากร คือ นางพัชรา บัวทอง เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ลักษณะ รูปแบบการแสดง จังหวะ ทำนองเพลงและดนตรี การแต่งกาย กระจับปี่ทำรำ และโอกาสที่ใช้ในการแสดง
 - 2) ผู้บริหารและคณะกรรมการประจำหลักสูตร จำนวน 6 คน เพื่อสอบถามความต้องการและความเหมาะสมของกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา
2. กลุ่มประชากร ได้แก่
 - นักศึกษาสาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา เอกละคร ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จำนวน 20 คน เพื่อสอบถามความต้องการของกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา สำหรับ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา เอกละคร ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้แก่

1. แบบสัมภาษณ์ ใช้สัมภาษณ์นาฏศิลป์ปกร กรมศิลปากร นางพัชรา บัวทอง พร้อมทั้งรับการ ถ่ายทอดทำรำ
2. แบบสอบถามความต้องการกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา
3. หลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา เอกละคร ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ คณะ ศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
4. แบบสอบถามความเหมาะสมของกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละคร เสภา

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ มีวิธีการสร้าง ดังนี้
 - 1) ศึกษาเอกสาร ตำรา ทฤษฎีและบทวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
 - 2) ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา (4 ปี) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 ตามคำอธิบายรายวิชาจำเพาะ-รำคู่ และวิธีการสร้างแบบทดสอบ และ เครื่องมือวัดผล ประเมินผล
 - 3) กำหนดเนื้อหาสาระ ได้แก่ ประวัติความเป็นมา ลักษณะและรูปแบบการแสดง จังหวะ ทำนองเพลงและดนตรี การแต่งกาย และโอกาสที่แสดง
 - 4) จัดทำแบบสัมภาษณ์ โดยกำหนดข้อความตามเนื้อหาสาระ
 - 5) จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความ ถูกต้อง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
2. แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามความต้องการ และแบบสอบถามความเหมาะสม มีวิธีการสร้าง และเกณฑ์การประเมินดังนี้

1) ศึกษาหลักการ ทฤษฎี การสร้างแบบสอบถามความต้องการ แบบสอบถามความเหมาะสม และแบบประเมินความพึงพอใจของกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา

2) ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา (4 ปี) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 ตามคำอธิบายรายวิชาจำเพาะ-จำคู่ และวิธีการสร้างแบบทดสอบ และเครื่องมือวัดผล และประเมินผล ของกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา

3) กำหนดข้อคำถาม แบบสอบถามความต้องการ แบบสอบถามความเหมาะสม และแบบสอบถามความพึงพอใจของกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา

4) จัดทำข้อคำถามโดยแบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ แบบสอบถามความต้องการ และแบบสอบถามความเหมาะสม ของกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา

5) จัดพิมพ์แบบสอบถามความต้องการ และแบบสอบถามความเหมาะสม ของกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

เกณฑ์การประเมิน

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินแบบสอบถามความต้องการ แบบสอบถามความเหมาะสม และแบบประเมินความพึงพอใจของกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 103) ได้กำหนดคะแนนการประเมิน ดังนี้

5	หมายถึง	มีความต้องการ/ความเหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความต้องการ/ความเหมาะสมมาก
3	หมายถึง	มีความต้องการ/ความเหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	มีความต้องการ/ความเหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	มีความต้องการ/ความเหมาะสมน้อยที่สุด

หมายเหตุ ความต้องการ/ความเหมาะสมของกิจกรรมเสริมหลักสูตรในระยะที่ 1 ซึ่งเป็นการพัฒนาวิเคราะห์โดยนำมาเทียบกับเกณฑ์ในระดับคุณภาพ ตามคะแนนเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 103)

4.51 - 5.00	หมายถึง	มีระดับคุณภาพความต้องการ/ความเหมาะสมมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มีระดับคุณภาพความต้องการ/ความเหมาะสมมาก

2.51 - 3.50	หมายถึง	มีระดับคุณภาพความต้องการ/ความเหมาะสมปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	มีระดับคุณภาพความต้องการ/ความเหมาะสมน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	มีระดับคุณภาพความต้องการ/ความเหมาะสมน้อยที่สุด

3. หลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา มีวิธีการสร้างดังนี้

1) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภาสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา เอกละคร ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จำนวน 6 แผน เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงให้สมบูรณ์

2) สร้างแบบประเมินกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3) นำแผนกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่องการใช้อาวุธในละครเสภา ส่งผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) นำมาปรับปรุงแก้ไขแล้วเตรียมนำไปใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ศึกษาจากแหล่งข้อมูลดังนี้

1. เอกสาร ศึกษาข้อมูลจากหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา (4 ปี) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์บุรีรัมย์ ตอนปลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่อยู่นอกเหนือจากตำรา

2. ผู้เชี่ยวชาญ ศึกษาและรับการถ่ายทอดกระบวนการทำรำจากนาฏศิลป์ปิ่น กรมศิลปากร นางพัชรา บัวทอง และสัมภาษณ์ในเรื่องของประวัติความเป็นมา ลักษณะ รูปแบบการแสดง บทร้อง ทำนองเพลง และกระบวนการทำรำ เพื่อนำมาสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

3. นักศึกษา โดยสอบถามความต้องการของกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา เอกละคร ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา

4. กลุ่มผู้บริหาร โดยสอบถามความต้องการของหัวหน้าภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ และ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา รวมถึง สอบถามความเหมาะสมของกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา โดยใช้ แบบสอบถาม เพื่อประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ผู้วิจัย ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความต้องการของกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา กับกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา เอกละคร ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มาหาค่าทางสถิติด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และ การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความต้องการของกิจกรรมเสริมหลักสูตร ที่ได้จากการใช้แบบสอบถามหัวหน้าภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ และคณะกรรมการบริหารหลักสูตร มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และ การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

3. วิเคราะห์ข้อมูลความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร และตำรา รวมถึงการสัมภาษณ์และรับการถ่ายทอดจากนาฏศิลป์ปกรมศิลป์ นางพัชรา บัวทอง ในเรื่องประวัติความเป็นมา ลักษณะ รูปแบบการแสดง บทร้อง ทำนองเพลง และกระบวนการทำรำ มาจัดเรียงลำดับ เพื่อนำมาสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ เพื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา

4. สร้างหลักสูตรและคู่มือการจัดการกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา มีวิธีการสร้างดังนี้

1) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภาสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา เอกละคร ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จำนวน 6 แผน เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงให้สมบูรณ์

2) สร้างแบบประเมินและหาคุณภาพของหลักสูตรและคู่มือการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร นานาชาติ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา โดยนำแผนกิจกรรมเสริมหลักสูตรนานาชาติ ให้อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยาลัยนพนธ์ตรวจสอบ ความถูกต้องของเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3) นำกิจกรรมเสริมหลักสูตรนานาชาติ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ส่งผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แปลผลจาก ข้อมูลที่ได้มาเป็นคะแนน (พิสนุ พงศ์ศรี, 2552, น. 155) การให้คะแนน ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญให้	+1	=	หมายถึง ใช้ได้/เหมาะสม/สอดคล้อง
ผู้เชี่ยวชาญให้	0	=	หมายถึง ไม่แน่ใจ
ผู้เชี่ยวชาญให้	-1	=	หมายถึง ใช้ไม่ได้/ไม่เหมาะสม/ไม่สอดคล้อง
เกณฑ์การผ่าน	ต้องได้ค่า IOC	=	0.5 ขึ้นไป

จากผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้พบว่า หลักสูตรและคู่มือการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรนานาชาติ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.0 ผู้วิจัยจึงเตรียมนำแผนการ จัดการเรียนรู้ไปใช้ในกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. วิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินความเหมาะสม ของหลักสูตรและคู่มือการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร นานาชาติ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ที่ได้จากการใช้แบบสอบถามหัวหน้าภาควิชาศึกษานานาชาติ และคณะกรรมการบริหารหลักสูตร มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) แล้วมาเทียบกับ เกณฑ์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการศึกษาดังนี้

1. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

1) ตรวจสอบและหาความเหมาะสมของหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมเสริม หลักสูตรนานาชาติ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา แบบทดสอบ แบบประเมินทักษะปฏิบัติ และแบบ ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตร วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป โดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูป

2. การใช้สถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน มีรายละเอียดดังนี้
 - 1) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
 - 2) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

3.2 ระยะที่ 2 ผลการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา เอกละคร ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3 ห้อง รวมทั้งสิ้น 60 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา เอกละคร ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ห้องที่ 2 จำนวน 18 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา เอกละคร ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้แก่

1. แผนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ในการเรียนในรายวิชารำเดี่ยว-รำคู่ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา เอกละคร ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จำนวน 6 แผน ดังนี้

- 1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ในละครเสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

- 2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การปฏิบัติท่ารำการใช้อาวุธ ช่วงที่ 1 ในละครเสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

- 3) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การปฏิบัติท่ารำการใช้อาวุธ ช่วงที่ 2 ในละครเสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

4) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การปฏิบัติทำรำการใช้อาวุธ ช่วงที่ 3 ในละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

5) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 การปฏิบัติทำรำการใช้อาวุธ ช่วงที่ 4 ในละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

6) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 การนำเสนอการแสดงการใช้อาวุธ ในละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

2. แบบทดสอบจำนวน 1 ฉบับ ใช้ทดสอบความรู้ก่อนและหลังเรียน เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา

3. แบบประเมินทักษะปฏิบัติทำรำการใช้อาวุธในละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

4. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ในการเรียนในรายวิชารำเดี่ยว-รำคู่ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา เอกละครภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จำนวน 6 แผน ขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1) ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา (4 ปี) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 ตามคำอธิบายรายวิชารำเดี่ยว-รำคู่

2) ศึกษาเนื้อหาที่นำมาใช้ในการสอน เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ลักษณะ รูปแบบการแสดง บทร้อง ทำนองเพลง กระทบทำรำ และโอกาสที่ใช้ในการแสดง

3) วิเคราะห์กิจกรรม โดยการจัดลำดับหน่วยและแผนการเรียนรู้ ซึ่งในแต่ละแผนจะประกอบด้วย การกำหนดสาระสำคัญ กำหนดสมรรถนะการเรียนรู้ กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม กำหนดสาระการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดเกณฑ์และการวัดประเมินผล กำหนดสื่อ/แหล่งการเรียนรู้ และการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้

4) นำแผนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุง

5) นำแผนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) นำมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้

2. สร้างแบบทดสอบ ละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ เพื่อใช้ในการทดสอบด้านความรู้ก่อนและหลังเรียน จำนวน 1 ฉบับ มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง วิธีการสร้างแบบทดสอบ และเครื่องมือวัดผล ประเมินผล

2) ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา (4 ปี) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 ตามคำอธิบายรายวิชาจำเพาะ-จำคู่

3) สร้างแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน เรื่อง การใช้อาวุธ ในละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก เป็นแบบทดสอบชนิดปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 1 ฉบับ 25 ข้อ ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ข้อสอบ

4) นำแบบทดสอบเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงให้สมบูรณ์

5) นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) นำมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้

6) นำแบบทดสอบไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มประชากรที่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ละคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (P) ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง .65 - .80 และค่าอำนาจจำแนกมีค่าอยู่ระหว่าง .20 - .40 และค่าความเชื่อมั่น .846

7) คัดเลือกแบบทดสอบ จำนวน 20 ข้อ แล้วจัดพิมพ์เพื่อเตรียมนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3. สร้างแบบประเมินทักษะปฏิบัติทำรำ เรื่อง การใช้อาวุธ มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1) วิเคราะห์กิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่องการใช้อาวุธ ในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

2) สร้างแบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำ

3) นำแบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงให้สมบูรณ์

4) นำแบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำ ที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) นำมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมคะแนน และนำมาคำนวณหาค่าทางสถิติ

4. สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ ที่มีต่อการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ

- 2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 ซึ่งเป็นกลุ่มทดลอง
- 3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงให้สมบูรณ์
- 4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจ ที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) นำมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็น 1 กลุ่ม โดยใช้การสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา เอกละคร ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ห้องที่ 2 จำนวน 18 คน เพื่อใช้เป็นกลุ่มทดลองในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา
2. ทำการทดลองตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ทั้งหมดจำนวน 6 แผน กับกลุ่มทดลอง ในรายวิชารำเดี่ยว-รำคู่ ตามตารางเรียนในรายวิชา โดยใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 3 สัปดาห์ 18 ชั่วโมง
3. ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองโดยใช้แบบทดสอบและแบบประเมินการปฏิบัติทำรำ นำผลคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ
4. สอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา เอกละคร ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ซึ่งเป็นกลุ่มทดลอง ต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา
5. รวบรวมข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ ให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำผลที่ได้จากการทดลองใช้แผนการเรียนรู้กับกลุ่มทดลอง คือนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา เอกละคร ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ห้องที่ 2 จำนวน 18 คน มาเก็บเทียบเกณฑ์ โดยนำผลคะแนนที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที่ และการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์ระดับคุณภาพในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านความรู้ คะแนนเต็ม 20 คะแนน กำหนดเกณฑ์คะแนนคุณภาพ ดังนี้

คะแนน 16-20 ระดับคุณภาพ ดีมาก

คะแนน 11-15 ระดับคุณภาพ ดี

คะแนน 6-10	ระดับคุณภาพ	พอใช้
คะแนน 1-5	ระดับคุณภาพ	ปรับปรุง
ด้านทักษะปฏิบัติ คะแนนเต็มโดยรวม 80 คะแนน กำหนดเกณฑ์คะแนนคุณภาพ ดังนี้		
คะแนน 61-80	ระดับคุณภาพ	ดีมาก
คะแนน 41-60	ระดับคุณภาพ	ดี
คะแนน 21-40	ระดับคุณภาพ	พอใช้
คะแนน 1-20	ระดับคุณภาพ	ปรับปรุง

2. นำผลที่ได้จากการสอบถามความพึงพอใจของของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา เอกละคร ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มาหาค่าทางสถิติ แล้วนำมาใช้เทียบกับเกณฑ์ระดับคุณภาพตามคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 103)

4.51 - 5.00	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการศึกษาดังนี้

1. การใช้สถิติพื้นฐาน มีรายละเอียดดังนี้

- 1) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
- 2) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

2. การใช้สถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

- 1) ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

2) ค่าที เพื่อวิเคราะห์การเปรียบเทียบ ใช้สถิติที่ t-test dependent เปรียบเทียบผลการเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ วิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาความเหมาะสมของกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ระหว่างก่อนและหลังเรียน 3) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ด้านความรู้ ของนักศึกษา ระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี 4) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ด้านทักษะปฏิบัติ ของนักศึกษา ระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี 5) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลตามลำดับ ดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์

เพื่อให้การนำเสนอข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	สถิติทดสอบความแตกต่างและคีนค่าสัมประสิทธิ์ (t-test)
N / n	แทน	จำนวนประชากร/กลุ่มตัวอย่าง
Sig	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติจากการทดสอบ
*	แทน	มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 พัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์

4.2.1 ผลการศึกษาความต้องการของนักศึกษาสาขานาฏศิลป์ไทยเอกละครจำนวน 20 คน ที่มีต่อการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

ตารางที่ 4.1 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักศึกษาสาขานาฏศิลป์ไทยเอกละคร ที่มีต่อการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา

ข้อ ที่	ข้อความ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ ความ ต้องการ
1	ผู้ที่เรียนวิชาชีพรูนาฏศิลป์ ควรเรียนรู้กระบวรท่ารำคู่ในเชิงการต่อสู้	4.25	.96	มาก
2	ศิลปะการรำคู่การใช้อาวุธสั้น ในละคร มีกระบวรท่ารำที่ควรอนุรักษ์	4.35	.67	มาก
3	หลักสูตรนาฏศิลป์ไทยศึกษาควรมีสาระศิลปะการต่อสู้ในละคร	4.35	.67	มาก
4	การรำคู่ในเชิงศิลปะการต่อสู้มีความจำเป็นในสาขาวิชานาฏศิลป์ไทย	4.25	.78	มาก
5	สาขาวิชาควรจัดการเรียนการสอนในกระบวรท่ารำคู่ในเชิงการต่อสู้สอดคล้องกับการแสดงเป็นชุดเป็นตอน	4.20	.76	มาก
6	มีความต้องการศึกษากระบวรท่ารำคู่ในเชิงการต่อสู้ การใช้อาวุธสั้น	4.25	.63	มาก
7	การรำคู่ในเชิงศิลปะการต่อสู้ในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบมีประโยชน์ในการเรียนนาฏศิลป์ไทย	4.45	.75	มาก
รวม		4.30	.56	มาก

จากตารางที่ 4.1 จากผลการศึกษาความต้องการ การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้พบว่า นักศึกษามีความต้องการโดยรวมและรายข้อมีความต้องการในระดับมาก

4.2.2 ผลการศึกษาความต้องการของ หัวหน้าภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ และ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา) รวมทั้งหมดจำนวน 6 คน ที่มีการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา

ตารางที่ 4.2 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการของหัวหน้าภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ และ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา) ที่มีการพัฒนา กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา

ข้อ ที่	ข้อความ	\bar{X}	SD	ระดับ ความ ต้องการ
1	ผู้ที่เรียนวิชาชีพครูนาฏศิลป์ ควรเรียนรู้กระบวนการทำรำคู่ ในเชิงการต่อสู้	4.33	.51	มาก
2	หลักสูตรนาฏศิลป์ไทยศึกษาควรมีสาระเพิ่มเติมเรื่อง ศิลปะการต่อสู้ในละคร	4.33	.51	มาก
3	ควรบรรจุศิลปะการต่อสู้อาวุธแบบสั้น ลงในรายวิชา รำ เดี่ยว-รำคู่	4.33	.51	มาก
4	การรำคู่ในเชิงศิลปะการต่อสู้มีความจำเป็นในสาขาวิชา นาฏศิลป์ไทย	3.83	.75	ปาน กลาง
5	สาขาวิชาควรจัดการเรียนการสอนในกระบวนการทำรำคู่ใน เชิงการต่อสู้สอดคล้องกับการแสดงเป็นชุดเป็นตอน	4.50	.54	มากที่สุด
6	ควรเพิ่มสาระความรู้และทักษะ เรื่องศิลปะการต่อสู้ที่มี ปรากฏอยู่ในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลาย เพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ	4.33	.51	มาก
7	การรำคู่ในเชิงศิลปะการต่อสู้ในละครเสภาเรื่องขุนช้าง ขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบมี ประโยชน์ในการเรียนนาฏศิลป์ไทย	4.00	.63	มาก
รวม		4.23	.43	มาก

จากตารางที่ 4.2 จากผลการศึกษาความต้องการเรื่อง การพัฒนากิจกรรมเสริม หลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ของหัวหน้าภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ และ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา) ได้พบว่า หัวหน้า ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ และคณะกรรมการ มีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายข้ออยู่ ในระดับปานกลาง-ระดับมากที่สุด ดังตาราง 4.2 สาขาวิชาควรจัดการเรียนการสอนในกระบวนการทำรำคู่

ในเชิงการต่อสู้สอดคล้องกับการแสดงเป็นชุดเป็นตอนในระดับมากที่สุด เห็นว่าการรำคู่ในเชิงศิลปะการต่อสู้ มีความจำเป็นในสาขาวิชานาฏศิลป์ไทยในระดับปานกลาง นอกจากนี้มีความต้องการในระดับมากที่สุด

4.2.3 ผลการวิเคราะห์หาความเหมาะสมของกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา โดยการประเมินของหัวหน้าภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ และคณะกรรมการบริหารหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา) จำนวน 6 คน ที่มีต่อการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean)

ตารางที่ 4.3 แสดงผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของกิจกรรมเสริมหลักสูตรของ หัวหน้าภาควิชา - นาฏดุริยางคศิลป์ และคณะกรรมการบริหารหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา) ที่มีต่อการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา

ข้อ	รายชื่อ	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1	ความเหมาะสมของหลักการและเหตุผลของหลักสูตร	4.83	มากที่สุด
2	ความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายหลักสูตร	4.83	มากที่สุด
3	ความเหมาะสมของหลักการจัดกิจกรรม	4.83	มากที่สุด
4	ความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร	4.66	มากที่สุด
5	ความเหมาะสมของโครงสร้างกิจกรรม	4.66	มากที่สุด
6	ความเหมาะสมของสมรรถนะ	5.00	มากที่สุด
7	ความเหมาะสมของจุดประสงค์การเรียนรู้	5.00	มากที่สุด
8	ความสอดคล้องของสมรรถนะการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.83	มากที่สุด
9	ความเหมาะสมและสอดคล้องของสาระสำคัญ สมรรถนะการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับละครเสภา เรื่อง ชุนข้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัว ออกศึก ฉากรบ	4.66	มากที่สุด
10	ความเหมาะสมและสอดคล้องของสาระสำคัญ สมรรถนะการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ปฏิบัติท่ารำการใช้อาวุธ ช่วงที่ 1	4.66	มากที่สุด

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อ	รายชื่อ	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
11	ความเหมาะสมและสอดคล้องของสาระสำคัญ สมรรถนะการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การปฏิบัติทำรำการใช้อาวุธ ช่วงที่ 2	4.66	มากที่สุด
12	ความเหมาะสมและสอดคล้องของสาระสำคัญ สมรรถนะการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติทำรำการใช้อาวุธ ช่วงที่ 3	4.66	มากที่สุด
13	ความเหมาะสมและสอดคล้องของสาระสำคัญ สมรรถนะการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การปฏิบัติทำรำการใช้อาวุธ ช่วงที่ 4	4.66	มากที่สุด
14	ความเหมาะสมและสอดคล้องของสาระสำคัญ สมรรถนะการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การนำเสนอการแสดงการใช้อาวุธ ในละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ	4.66	มากที่สุด
15	ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอน	4.16	มาก
รวม		4.72	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.3 จากการวิเคราะห์ความเหมาะสมของหัวหน้าภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ และคณะกรรมการบริหารหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา) จำนวน 6 คน ต่อความเหมาะสมของการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา โดยใช้แบบสอบถามความเหมาะสมจำนวน 15 ข้อ พบว่า หัวหน้าภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ และคณะกรรมการบริหารหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา) มีความคิดเห็นต่อการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยรวมในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อได้พบว่า หัวหน้าภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ และคณะกรรมการบริหารหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา) มีความเห็นต่อความเหมาะสมของกิจกรรมเสริมหลักสูตรในระดับมากที่สุด ยกเว้นเรื่องความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก

ระยะที่ 2 ผลการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์

4.2.4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ระหว่างก่อนและหลังเรียน

ตารางที่ 4.4 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ระหว่างก่อนและหลังเรียน

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน					
เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ					
การทดสอบ	<i>n</i>	\bar{x}	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>Sig.</i>
ก่อนเรียน	18	10.00	2.19	-24.243	.000
หลังเรียน	18	17.33	1.57		

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จากตารางที่ 4.4 แสดงผลวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา เรื่องละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ก่อนและหลังเรียน เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่าค่า $t = -24.243$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.2.5 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ของนักศึกษาสาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา จำนวน 18 คน สอดคล้องตามแผนกิจกรรมเสริมหลักสูตร ในแผนการเรียนรู้ที่ 1 ซึ่งวัดและประเมินผลระหว่างเรียน 20 คะแนน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุปผลตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความรู้ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ เทียบกับเกณฑ์

เกณฑ์คะแนน (20คะแนน)	ระดับคุณภาพ	ความถี่	ร้อยละ
16-20	ดีมาก	20	100
11-15	ดี	-	-
6-10	พอใช้	-	-
1-5	ปรับปรุง	-	-

จากตารางที่ 4.5 แสดงผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ของนักศึกษา จำนวน 18 คน ที่ใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ คะแนนเต็ม 20 คะแนน พบว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ โดยรวม เมื่อนำมาเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลการเรียน เท่ากับมีผลการเรียนโดยรวมในระดับดีมาก

4.2.6 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ของนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา จำนวน 18 คน คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี สอดคล้องตามแผนกิจกรรมเสริมหลักสูตร ในแผนการเรียนรู้ที่ 2-6 รวมจำนวน 5 แผน ซึ่งวัดและประเมินผลระหว่างเรียนในแผนที่ 2-5 เป็นการปฏิบัติทำรำแผนละ 15 คะแนน รวม 60 คะแนน และแผนที่ 6 เป็นการนำเสนอการแสดง 20 คะแนน รวมคะแนนการปฏิบัติทั้งหมด 80 คะแนน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาความถี่และค่าร้อยละ แล้วมากับเทียบเกณฑ์ สรุปผลตามตารางดังนี้

ตารางที่ 4.6 แสดงผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านทักษะปฏิบัติ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

เกณฑ์คะแนน (80คะแนน)	ระดับคุณภาพ	ความถี่	ร้อยละ
61 - 80	ดีมาก	16	88.89
41 - 60	ดี	2	11.11
21 - 40	พอใช้	-	-
1 - 20	ปรับปรุง	-	-

จากตารางที่ 4.6 แสดงผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านทักษะปฏิบัติ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ คะแนนเต็ม 80 คะแนน พบว่า ในจำนวนนักศึกษา 18 คน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ โดยรวมในระดับดีมาก จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 88.89 และมีผลการเรียนในระดับดี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11 เมื่อนำมาเทียบกับเกณฑ์

4.2.7 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 สาขา นาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา

ตารางที่ 4.7 แสดงผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 สาขา นาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตร นาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา

รายการประเมิน	\bar{x}	SD	แปลผล
ด้านการชี้แจงและการนำเข้าสู่บทเรียน	5.00	.00	มากที่สุด
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	4.82	.10	มากที่สุด
ด้านสื่อการสอน	4.94	.11	มากที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผล	4.82	.15	มากที่สุด
ผลรวม	4.89	.00	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.7 จากการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษา จำนวน 18 คน ต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 24 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้านนั้น พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา โดยรวมในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.89 เมื่อพิจารณารายด้าน ได้พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดทุกด้าน ตามลำดับดังนี้ ด้านการชี้แจงและการนำเข้าสู่บทเรียนนักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 ด้านสื่อการสอน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.94 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.82

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาและหาความเหมาะสมของกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร ระหว่างก่อนและหลังเรียน 3) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ด้านความรู้ของนักศึกษา ระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี 4) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ด้านทักษะปฏิบัติ ของนักศึกษา ระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี 5) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ผู้วิจัยนำเสนอการดำเนินงานและผลการวิจัย ดังนี้

5.1 วิธีการวิจัย

5.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.2 สรุปผลการวิจัย

5.2.1 ผลการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์

5.2.2 ผลการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์

5.3 อภิปรายผล

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.4.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

5.4.2 ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

5.1 วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จำนวน 3 ห้อง รวมทั้งสิ้น 60 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ห้องที่ 2 จำนวน 18 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 5 ชนิด คือ

1. หลักสูตรและคู่มือกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา
2. แผนการจัดการกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ในการเรียนรู้ในรายวิชารำเดี่ยว-รำคู่ จำนวน 6 แผน
3. แบบทดสอบจำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบข้อคำถามชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ใช้ทดสอบก่อนและหลังเรียน
4. แบบประเมินทักษะปฏิบัติทำรำ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ จำนวน 5 ฉบับ
5. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา จำนวน 1 ฉบับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยเริ่มดำเนินการจากการ ดังนี้ 1) สอบถามความต้องการของนักศึกษาและกลุ่มผู้บริหาร ที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่องการใช้อาวุธในละครเสภา 2) ศึกษาและรับการถ่ายทอดกระบวนการทำรำจากนาฏศิลป์ เพื่อมาพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ระยะที่ 2 นำหลักสูตรไปทดลองใช้ 3) กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็น 1 กลุ่ม 4) ทดลองตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ทั้งหมดจำนวน 6 แผน กับกลุ่มทดลอง ในรายวิชารำเดี่ยว-รำคู่ ตามตารางเรียนในรายวิชา โดยใช้ระยะเวลา ทั้งสิ้น 3 สัปดาห์ 18

ชั่วโมง 5) ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองโดยใช้แบบทดสอบและแบบประเมินการปฏิบัติทำร่ำ 6) สอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มทดลอง ต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตร นานาชาติ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการเก็บข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามความต้องการ ของนักศึกษาสาขา นานาชาติไทย ศึกษาชั้นปีที่ 3 เอกละคร จำนวน 20 คน และกลุ่มผู้บริหาร จำนวน 6 คน เกี่ยวกับความต้องการ กิจกรรมเสริมหลักสูตรนานาชาติ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ใช้แบบสอบถามจำนวน 7 ข้อ แล้ว นำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร กิจกรรมเสริม หลักสูตร แบบสอบถามกลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ หัวหน้าภาควิชาฯ และคณะกรรมการบริหารหลักสูตร โดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 15 ข้อ แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูป

3. วิเคราะห์ผลการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรนานาชาติ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำหลักสูตร และกิจกรรมเสริมหลักสูตรนานาชาติไปจัดการเรียนการสอน จัดการ เรียนรู้ จำนวน 6 แผน เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ด้านความรู้ก่อนและหลังเรียน และด้านทักษะปฏิบัติ แล้วนำคะแนนมาวิเคราะห์หาค่าที่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ โดยใช้โปรแกรม สำเร็จรูป

4. วิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษา จำนวน 20 ข้อ แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

5.2 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนานาชาติ เรื่องการใช้อาวุธในละคร เสภา ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ทฤษฎีแนวทางการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ การศึกษา เอกสารและงานวิจัยและหลักสูตรของนานาชาติไทยศึกษา ภาควิชาศึกษานานาชาติศิลปวัฒนธรรม ศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ในระยะที่ 1 การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตร นานาชาติ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสอบถามความต้องการของกิจกรรมเสริมหลักสูตรนานาชาติ เรื่อง

การใช้อาวุธในละครเสภา จากนักศึกษา ผู้บริหารและคณะกรรมการประจำหลักสูตร พัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตร และตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ระยะที่ 2 การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ ผู้วิจัยนำกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งหาความพึงพอใจของนักศึกษาที่ใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา โดยสามารถสรุปผลการวิจัยสอดคล้องตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

5.2.1 ผลการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์

ผลวิจัย พบว่า

การดำเนินการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความต้องการของนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา นักศึกษามีความต้องการโดยรวมและรายชื่อ อยู่ในระดับมาก ส่วนการศึกษาความต้องการของกลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ หัวหน้าภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ และคณะกรรมการบริหารหลักสูตร มีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง-ระดับมากที่สุด โดยหัวข้อที่ต้องการมากที่สุดคือ สาขาวิชาควรจัดการเรียนการสอนในกระบวนท่ารำคู่ในเชิงการต่อสู้สอดคล้องกับการแสดงเป็นชุดเป็นตอน และเห็นว่าการรำคู่ในเชิงศิลปะการต่อสู้ มีความจำเป็นในสาขาวิชานาฏศิลป์ไทยในระดับปานกลาง จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการพัฒนากิจกรรมโดยใช้ทฤษฎีแนวทางการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ การศึกษาเอกสารและงานวิจัยและหลักสูตรของนาฏศิลป์ไทยศึกษา รายวิชารำเดี่ยว-รำคู่ ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี แล้วสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยกำหนดสาระด้านความรู้ในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชร พลายบัวออกศึก ฉากรบ เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ลักษณะ รูปแบบการแสดง บทร้อง ทำนองเพลง และกระบวนท่ารำ เพื่อนำมาสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา โดยออกแบบกิจกรรมการสอนแบ่งออกเป็น 6 แผนการจัดการเรียนรู้ นำแผนกิจกรรมเสริมหลักสูตรทั้ง 6 แผนดังกล่าว มาประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยหัวหน้าภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ และคณะกรรมการบริหารหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา) จำนวน 6 คน พบว่ามีความคิดเห็นต่อการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยรวมในระดับมากที่สุด ยกเว้นเรื่องความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก

5.2.2 ผลการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์

ผลวิจัย พบว่า

1) ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร ระหว่าง ก่อนและหลังเรียน ของนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

2) นักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จำนวน 18 คน ที่ใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความรู้ โดยรวมในระดับดีมาก

3) นักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จำนวน 18 คน ที่ใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ โดยรวมในระดับดีมาก จำนวน 16 คน และมีผลการเรียนในระดับดี จำนวน 2 คน

4) ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

5.3 อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

ผลวิจัยที่ 1 พบว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ประกอบด้วยโครงสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ สารการเรียนรู้ แนวการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และแผนกิจกรรมการเรียนรู้และออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนด้านความรู้และทักษะปฏิบัติ แบ่งออกเป็น 6 แผน ซึ่งผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้ค่า IOC = 1.0

แล้วนำมาประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยสอบถามกลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ หัวหน้าภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ และคณะกรรมการบริหารหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา) จำนวน 6 คน ผลปรากฏว่า หัวหน้าภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ และคณะกรรมการบริหารหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา) เห็นว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา มีความเหมาะสมดดยรวมในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ยกเว้นเรื่องความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก

อภิปรายได้ว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ในงานวิจัยครั้งนี้ เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรในรายวิชาวิชาเดี่ยว-รำคู่ ซึ่งเป็นการเสริมความรู้และทักษะศิลปะการใช้อาวุธในละคร ซึ่งมีสาระสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา และสามารถพัฒนาโครงสร้างกิจกรรม สาระการเรียนรู้ แนวการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และแผนกิจกรรมการเรียนรู้ และนำไปทดลองใช้ในการเรียนการสอนในรายวิชาวิชาเดี่ยว-รำคู่ได้ โดยผ่านการประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยสอบถามจากกลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ หัวหน้าภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ และคณะกรรมการบริหารหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา) จำนวน 6 คน ในระดับความเหมาะสม โดยรวมในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ยกเว้นเรื่องความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนงค์นาฏ ปทุม (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรละครชาตรีในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสาระนาฏศิลป์ระดับช่วงชั้นที่ 2 สำหรับโรงเรียนเทศบาล 2 วัดเสนาหา (สมัครผลผดุง) จังหวัดนครปฐม มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรละครชาตรีในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสาระนาฏศิลป์ระดับช่วงชั้นที่ 2 สำหรับโรงเรียนเทศบาล 2 วัดเสนาหา (สมัครผลผดุง) จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ได้เอกสารหลักสูตรละครชาตรีในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสาระนาฏศิลป์ ระดับช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร ได้แก่ หลักการของหลักสูตร ความเป็นมาของหลักสูตร จุดหมายของหลักสูตร ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี สาระการเรียนรู้รายปี คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ แนวการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล แผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรละครชาตรีชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และแนวการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรละครชาตรีชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เห็นว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมมาก ทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชนิวรรณ เกิดสวัสดิ์ (2548) ได้ศึกษาเรื่อง งานวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์พื้นบ้านล้านนา เรื่อง การฟ้อนแอ่นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและพัฒนาพร้อมทั้งหาประสิทธิภาพหลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์พื้นบ้านล้านนา เรื่อง การฟ้อนแอ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์พื้นบ้านล้านนาเรื่องการฟ้อนแอ่นสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่

1 มีค่าดัชนีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยเลขคณิต ระหว่าง 4.26 - 4.43 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ระหว่าง 0.38 - 1.00 และค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.86 - 1.00 แสดงว่าหลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์พื้นบ้านล้านนา เรื่อง การฟ้อนแง้ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 องค์ประกอบของหลักสูตรมีความสอดคล้องกัน อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของฉวีวรรณ ตาลสุก (2556) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์สร้างสรรค์ตามแนวทางการจัดการศึกษาเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์สร้างสรรค์ตามแนวทางการจัดการศึกษาเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา พบว่าหลักสูตรนาฏศิลป์สร้างสรรค์ตามแนวทางการจัดการศึกษาเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้นมี 4 องค์ประกอบ ชื่อว่า "OCLE" ประกอบด้วย (1) วัตถุประสงค์ (2) เนื้อหา/สาระ (3) กระบวนการเรียนการสอน และ (4) การประเมินผล โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบของหลักสูตร ทำให้ได้ผลสัมฤทธิ์วิชานาฏศิลป์ของนักเรียนกลุ่มทดลองใช้หลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี และสอดคล้องกับ ฉัตรชัย เคียรประเสริฐ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย สำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทยสำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต พบว่า จากการศึกษาได้หลักการพัฒนามา 6 ด้าน ได้แก่ 1) จุดมุ่งหมายการสอน 2) เนื้อหาสาระ 3) กิจกรรมการเรียนการสอน 4) วิธีการสอน 5) การประเมินผล และ 6) แหล่งอ้างอิง โดยมีผลจากการประเมินและรับรองรายวิชาจากผู้ทรงคุณวุฒิว่า รายวิชามีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้ มีค่าเฉลี่ยรวมในระดับมากที่สุด ทั้งสอดคล้องกับ วิวัฒน์ เพชรศรี (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 4S สาระที่ 3 นาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 4s สาระที่ 3 นาฏศิลป์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พร้อมสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 4s ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 9 ท่าน มีค่าเฉลี่ยในภาพรวม 4.98 พบว่า ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 4s ที่มีคุณภาพ ประกอบด้วยทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานหลักการสำคัญของรูปแบบ วัตถุประสงค์ กระบวนการ และขั้นตอนการจัดการเรียนรู้บรรยากาศ องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผล และได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 4s มี 4 ขั้นตอนคือขั้นที่ 1 นำเสนอสิ่งเร้า (Stimulus) ขั้นที่ 2 ขั้นเตรียมความพร้อม (Start) ขั้นที่ 3 ขั้นฝึกปฏิบัติตามขั้นตอน (Step) ขั้นที่ 4 ขั้นนำเสนอผลงานและประเมิน (Star)

ผลวิจัยที่ 2 พบว่า หลังการเรียนโดยใช้แผนกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่องการใช้อาวุธในละครเสภา ในแผนการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องความรู้เกี่ยวกับละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ แสดงว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจกับกิจกรรมที่สร้างขึ้น ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์

หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยก่อนเรียนคิดเป็น (\bar{X} = 10.00, SD = 2.19) และหลังเรียนคิดเป็น (\bar{X} = 17.33, SD = 1.57)

อภิปรายได้ว่า เนื่องจากก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษายังไม่มีความรู้ในเรื่องการใช้อาวุธในละครเสภา ประกอบกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้แผนกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่องการใช้อาวุธในละครเสภาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีประโยชน์ต่อผู้เรียน ทำให้หลังจากนักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษาเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น ส่งผลให้กิจกรรมบรรลุผลตามที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิสา เมลานนท์ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนานวัตกรรมการสอนวิชานาฏศิลป์ เรื่อง นาฏลีลานาฏยศัพท์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของนวัตกรรม “นาฏลีลานาฏยศัพท์” โดยใช้วิธีสอนปฏิบัติ นาฏศิลป์ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน(Sympson) สำหรับนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์และการละคร และสาขาวิชานาฏดุริยางคศิลป์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 เปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการเรียนจากการใช้นวัตกรรมการสอน ผลวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของนวัตกรรมทางการสอนนาฏศิลป์ เรื่อง นาฏลีลานาฏยศัพท์ ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพด้านกระบวนการและด้านผลลัพธ์เท่ากับ 81.92/91.36 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ สำหรับดัชนีประสิทธิผลของนวัตกรรมทางการสอนนาฏศิลป์ เรื่อง นาฏลีลานาฏยศัพท์ ที่สร้างขึ้น มีค่าเท่ากับ 0.7230 แสดงว่าหลังจากการใช้นวัตกรรมทางการสอน นักศึกษามีคะแนนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 72.30 ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์และการละคร และสาขาวิชานาฏดุริยางคศิลป์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ ชันนธร หิรัญเชาว์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะนาฏศิลป์ไทยและความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดของเดวิสสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวิส พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชา นาฏศิลป์ไทยตามแนวคิดของเดวิส สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยจัดรูปแบบการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญเป็นลำดับขั้นตอน ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ จนส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่เพิ่มมากขึ้น และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากขึ้นตามลำดับ ทั้งสอดคล้องกับ วีรภัทร จินตะไฉล (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การสร้างกิจกรรมนาฏศิลป์พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดตาลเอน (โศภนชนูปถัมภ์) มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างกิจกรรมและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังรับการจัดกิจกรรมนาฏศิลป์พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ พบว่า การสร้างกิจกรรมนาฏศิลป์พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีองค์ประกอบ 4 ด้านคือ ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ และจากการพิจารณาค่าความสอดคล้อง (IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิ เห็นว่าสอดคล้องกัน และความเหมาะสมของกิจกรรมนาฏศิลป์ มีค่าดัชนีความสอดคล้องสูงกว่า 0.50 และผลการทดลองระหว่างก่อนและหลังการใช้กิจกรรมนาฏศิลป์ พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีค่าคะแนนเฉลี่ยหลัง

การทดลองใช้กิจกรรมนาฏศิลป์ สูงกว่าก่อนการใช้กิจกรรมนาฏศิลป์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อีกทั้งสอดคล้องกับ สินีเนตร นาโควงค์ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การประดิษฐ์ท่ารำโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดการสอน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยชุดการสอน มีการพัฒนาขึ้นสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ใช้เทคนิค jigsaw แบ่งงานที่ได้รับมอบหมายแล้วนำข้อมูลที่ได้มาสรุปอภิปรายผลร่วมกัน จากข้อมูลทีกล่าวมานั้น พบว่า การพัฒนาจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ผลวิจัยที่ 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ด้านความรู้ ของนักศึกษา จำนวน 18 คน ที่ใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ โดยรวมในระดับดีมาก

อภิปรายได้ว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ในด้านการจัดการเรียนรู้ในเรื่องของเนื้อหาสาระความรู้เกี่ยวกับละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ มีคุณภาพและสอดคล้องกับจุดประสงค์ในการจัดแผนกิจกรรม ทำให้เกิดประสิทธิผลที่ดีกับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจณี ฉันทสีมา (2553) ได้ศึกษา ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ เรื่อง เชื่งเก็บสมุนไพรรในสะเดา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านยาง (อาสาพัฒนา 3) ตามแนวคิดของแฮร์โรว์ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาด้านความรู้ ความเข้าใจ สาระนาฏศิลป์ การศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของแฮร์โรว์ จำนวน 6 แผน มีค่าความเหมาะสม เท่ากับ 4.53 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .20 - .80 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ เท่ากับ 0.87 พบว่า นักเรียนมีคะแนนการทดสอบหลังเรียน เฉลี่ยร้อยละ 83.33 มีผลคะแนนการปฏิบัติใบงาน เฉลี่ยร้อยละ 81.24 มีคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เฉลี่ยร้อยละ 87.85 พิจารณาโดยรวมผลการประเมินอยู่ในระดับดี และสอดคล้องกับ อาทิตยา เงินแดง (2560) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนสายสามัญก่อนเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ไทย พบว่า จากการตรวจสอบความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน แผนกิจกรรมเสริมหลักสูตรกับวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกัน และค่าคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ เกี่ยวกับนาฏยศัพท์ของกลุ่มตัวอย่าง หลังทดลองใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรสูงกว่าก่อนการทดลองใช้กิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในระดับดีมาก อีกทั้งสอดคล้องกับ พรรษาศิริ บุญคุ้ม (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย : ลีลานาฏยนักรบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย : ลีลานาฏยนักรบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ศึกษาผลการใช้

หลักสูตรและศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนหลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย : ลีลา นาฏยน์กรบ พบว่า หลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย : ลีลานาฏยน์กรบ สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษา มีจำนวน 4 หน่วย ใช้เวลาเรียน 18 ชั่วโมง โดยผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผลการใช้หลักสูตรมีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้สูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 80 มีคะแนนเฉลี่ยด้านการปฏิบัติการแสดงสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 มีคะแนนด้านคุณลักษณะ อันพึงประสงค์อยู่ในระดับดี และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย : ลีลานาฏยน์กรบ อยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับอังคณา โตกระโทก (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนา หลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มี วัตถุประสงค์ เพื่อ พัฒนาศาสตร์เพิ่มเติมนาฏศิลป์เรื่องระบำนาฏยมาลาสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 และศึกษาผลการใช้หลักสูตร พบว่า จากการใช้หลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลา นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้อยู่ในระดับดีมาก ผู้บริหารและคณาจารย์มีความเห็นต่อประสิทธิภาพของหลักสูตรโดยรวมในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55

ผลวิจัยที่ 4 พบว่า ผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านทักษะปฏิบัติ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ของนักศึกษา 18 คน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ โดยรวมในระดับดีมาก จำนวน 16 คน และมีผลการเรียนในระดับดี จำนวน 2 คน

อภิปรายได้ว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ในด้านทักษะปฏิบัติสอดคล้องตามแผนกิจกรรมเสริมหลักสูตร ในแผนการเรียนรู้ที่ 2-6 รวมจำนวน 5 แผน ซึ่งวัด และประเมินผลระหว่างเรียนในแผนที่ 2-5 และแผนที่ 6 เป็นการนำเสนอการแสดง โดยในแต่ละแผน กิจกรรม ผู้วิจัยกำหนดจุดมุ่งหมาย เลือกประสบการณ์ในการเรียนรู้ พร้อมทั้งจัดประสบการณ์การเรียนรู้ รวมถึงการประเมินเป็นขั้นตอน ตามแนวทางการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ ทำให้ผู้เรียนได้รับ ประสบการณ์ใหม่ จึงเกิดผลให้ผู้เรียนมีการรับรู้ในการเรียนทักษะปฏิบัติได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ สุพัตรา สุโพธิ์พัฒน์ (2562) ได้ทำการศึกษาทักษะนาฏศิลป์ไทยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบำนพรัตน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติของเดวิส ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย เรื่องระบำนพรัตน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังได้รับการ จัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD กับการจัดการ เรียนรู้แบบปกติ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องระบำนพรัตน์ ของกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการ จัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนา กานต์ อ่อนประทุม (2563) เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติรำวงมาตรฐาน โดยใช้ รูปแบบของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะปฏิบัติรำวง

มาตรฐานของนักเรียน พบว่า มีทักษะปฏิบัติร่างมาตรฐาน โดยใช้รูปแบบของเดวีส์หลังเรียนอยู่ในระดับ ดีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ อีกทั้งสอดคล้องกับ นฤเบศน์ ระดาเขต (2565) การพัฒนา ทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวีส์ร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาทักษะปฏิบัติการแสดง นาฏศิลป์พื้นบ้านโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวีส์ร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบ การเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวีส์ร่วมกับมัลติมีเดีย (2) แบบทดสอบความรู้และ แบบทดสอบทักษะปฏิบัติ (3) แบบทดสอบทักษะปฏิบัติ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อพิจารณา คุณภาพและความเหมาะสม พบว่า ทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านโดยใช้รูปแบบการเรียน การสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวีส์ร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับดี มาก คิดเป็นร้อยละ 82.50

ผลวิจัยที่ 5 พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้ อาวุธในละครเสภา โดยรวมในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.89

อภิปรายได้ว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา สามารถ ออกแบบกิจกรรมได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการชี้แจงและ นำเข้าสู่บทเรียน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปณิตา ทิพย์หทัย และคณะ (2552) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่อง การพัฒนา หลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง การประดิษฐ์เครื่องศรารณ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มี วัตถุประสงค์เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้หลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง การประดิษฐ์เครื่องศรารณ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อ การเรียนตามหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง การประดิษฐ์เครื่องศรารณ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.92 และสอดคล้องกับ เรขา อินทรกำแหง (2553) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชา 150203 สุนทรียภาพของชีวิตทางด้าน นาฏศิลป์ เรื่อง โขน ละคร และระบำ รำ ฟ้อน สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มี วัตถุประสงค์ เพื่อ ศึกษาความพึงพอใจต่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชา 150203 สุนทรียภาพของชีวิต ทางด้านนาฏศิลป์ เรื่อง โขน ละคร และระบำ รำ ฟ้อน สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองรายวิชา 150203 สุนทรียภาพของชีวิตทางด้านนาฏศิลป์ เรื่อง โขน ละคร และระบำ รำ ฟ้อน มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ หยาดพิรุณ พวงสุวรรณ (2558) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะพื้นฐานและการฝึกหัดการแสดงนาฏศิลป์ สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง

ทักษะพื้นฐานและการฝึกหัดการแสดงนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะพื้นฐานและการฝึกหัดการแสดงนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 86.16/81.90 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องทักษะพื้นฐานและการฝึกหัดการแสดงนาฏศิลป์ อยู่ในระดับมากที่สุด อีกทั้งสอดคล้องกับ ปณตดา เขียวอ่อม (2561) ได้ศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนนาฏศิลป์ไทยของนักเรียนโรงเรียนนาวิกโยธินบูรณะ จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนนาฏศิลป์ไทยของนักเรียนโรงเรียนนาวิกโยธินบูรณะ จังหวัดชลบุรี พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านเพลงรำและท่ารำ ด้านเพื่อนร่วมชั้นเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย และด้านบรรยากาศในการเรียน

5.4 ข้อเสนอแนะ

จากผลสรุปและการอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

5.4.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

- 1) ผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนโดยใช้ประโยชน์จากสื่อ อุปกรณ์ ต่างๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด
- 2) ผู้สอนควรเผยแพร่การแสดงละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชร พลายบัวออกศึก ฉากรบ ในงานแสดงสมรรถนะของนักศึกษา เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดภาพจำได้ดียิ่งขึ้น
- 3) ผู้สอนควรนำกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง การใช้อาวุธ ใช้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรีปีที่ 3 ห้องที่ 1 และห้องที่ 3

5.4.2 ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาประสิทธิภาพของผลการใช้กิจกรรมในระยะยาว จากการวิจัยพัฒนา กิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง การใช้อาวุธ
- 2) นำแนวทางการวิจัยพัฒนา กิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง การใช้อาวุธ นี้ ไปพัฒนา กิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย

3) ควรพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง การใช้อาวุธที่หลากหลาย ในการแสดงเป็นชุดเป็นตอนอื่นๆ

บรรณานุกรม

- กาญจนา คุณารักษ์. (2540). **หลักสูตรและการพัฒนา**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- กาญจนพร นนทรัตน์. (2562). **การพัฒนารูปแบบการสอน วิชานาฏศิลป์ เรื่องการแสดงสัมพันธ์ โดยวิธี STEAM Education สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดประดิษฐาราม (วัดมอญ) เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร.** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- กาญจณี ฉันทสีมา. (2553). **ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ เรื่อง เชิงเก็บสมุนไพรรักษาเสเดา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านยาง (อาสาพัฒนา 3) ตามแนวคิดของแฮร์โรว์.** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- กรกนก ทับจิ้น. (2560). **กระบวนการและกลวิธีการใช้กระบี่ในการแสดงละครในเรื่อง อิเหนา.** มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 10(2), 2975-2990.
- กรมศิลปากร. (2551). **ทะเบียนข้อมูล : วิทยุทัศน์า ชุดระบำ รำ ฟ้อน เล่มที่ 3.** กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- กรมศิลปากร. (2496). **สุจิตร์ ละคร เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก.** กรุงเทพฯ: กรมฯ.
- กุลิสรา จิตรชญาวณิช. (2562). **การจัดการเรียนรู้.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- จันทร์ สุธาทิกุล. (2534). **กิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.** (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). **การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- ฉัตรชัย เคียรประเสริฐ. (2560). **การพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต.** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- ฉวีวรรณ ตาลสุก. (2556). **การพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์สร้างสรรค์ตามแนวทางการจัดการศึกษาเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา.** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- ชนันธร หิรัญเชาว์. (2562). **การพัฒนาทักษะนาฏศิลป์ไทยและความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดของเดวิสสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น.** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ชนากานต์ อ่อนประทุม. (2563). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติรายมาตรฐาน โดยใช้รูปแบบของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- ชวลิต สุนทรานนท์. (2561, กันยายน). กระบวนการในการแสดงละครเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน ปลายเพชรพลายบัวออกศึก. เอกสารประกอบการสัมมนา วิจัย วิจัย งาม นำเสนอ ผลงานวิชาการของกรมศิลปากร ประจำปี 2561. ห้องประชุมใหญ่ สำนักหอสมุดแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร.
- ชาญชัย อินทรประวัตติ. (2534). รูปแบบการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- ชูศักดิ์ วรณกุล. (2538). กิจกรรมเสริมหลักสูตร. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.
- ทศนา แคมมณี. (2551). รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศนา แคมมณี. (2553). ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการระบบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธำรง บัวศรี. (2545). ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- นฤเบศน์ ระดาเขต. (2565). การพัฒนาทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม)
- นิตา เมลานนท์. (2555). การพัฒนานวัตกรรมการสอนวิชานาฏศิลป์ เรื่อง นาฏลีลานาฏยศัพท์. วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 4(1). 76-97.
- นฤเบศน์ ระดาเขต. (2565). การพัฒนาทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม)
- บวรนรรณ อัญญาโพธิ์. (2560). นาฏยหอกซ์. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 8(2), 217-226
<https://so01.tci-thaijo.org/index.php/AJPU/article/view/71024>
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2549). สถิติวิจัย I. พิมพ์ครั้งที่ 9. นนทบุรี: โรงพิมพ์พีเอส.พรินท์.
- เบญจวรรณ ส่งสมบูรณ์. (2540). บทละครเสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน : การศึกษาในเชิงวรรณคดีวิเคราะห์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ปณิตา ทิพย์หทัย, พรหทัย คงสิบ, วรรัตน์ ฉ่ำกระมล. (2552). การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง การประดิษฐ์เครื่องศรารภณ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- ปนัดดา เขียวช่อม. (2561). ความพึงพอใจต่อการเรียนนาฏศิลป์ไทยของนักเรียนโรงเรียนนาวิกโยธินบูรณะ จังหวัดชลบุรี. วารสารพัฒนศิลป์วิชาการ, 2. 45-55.
<https://so05.tci-thaijo.org/index.php/Patanasilpa/article/view/252060/170526>
- ประกอบ ประพันธ์วิทยา. (2542). ทักษะการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร. กรุงเทพฯ: ศูนย์เอกสารตำราสถาบันราชภัฏพระนคร.
- พรรษาศิริ บุญคุ้ม. (2562). การพัฒนาหลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย : ลีลา นาฏยนักรบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์).
- พิสนุ พงศ์ศรี. (2552). การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย: การสร้างและพัฒนาแบบสอบถาม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2561). หลักคิดการจัดการหลักสูตรและการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. คณะศิลปกรรมศาสตร์. (2560). หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา (5 ปี). ปทุมธานี: คณะศิลปกรรมศาสตร์.
- มารุต พัฒผล. (2562). รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรร่วมสมัย. กรุงเทพฯ: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.
- รัชนีวรรณ เกิดสวัสดิ์. (2548). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์พื้นบ้านล้านนา เรื่อง การฟ้อนแง้น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์).
- เรขา อินทรกำแหง. (2553). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชา 150203 สุนทรียภาพของชีวิตทางด้านนาฏศิลป์ เรื่อง โขน ละคร และระบำ รำ ฟ้อน สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (รายงานการวิจัย). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- รุ่งนภา ฉิมพุ่ม. (2540). รำอาวุธของตัวพระในละครในเรื่องอิเหนา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- วิวัฒน์ เพชรศรี. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 4S สาระที่ 3 นาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิจัยและประเมินผลอุบลราชธานี, 7(1). 21-30.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วีระ บัวงาม. (2560). เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 07-200-201 สุนทรียะทางด้านนาฏศิลป์ และดนตรี. เอกสารไม่ตีพิมพ์. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วีรภัทร จินตะโล. (2560). การสร้างกิจกรรมนาฏศิลป์พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดตาลเอน (โศภนชนูปถัมภ์). (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). ทฤษฎีการประเมิน. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
- สมภพ เจริญชุนทด. (2542). เอกสารประกอบการสอนรายวิชากิจกรรมร่วมหลักสูตร. นครสวรรค์: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครสวรรค์.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2540). การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สันติพงศ์ ยมรัตน์. (2559). พัฒนารูปแบบการจัดการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะระดับชั้น มัธยมศึกษา ตอนปลาย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต ร้อยเอ็ด).
- สินีเนตร นาโควงศ์. (2565). การพัฒนาชุดการสอนนาฏศิลป์เรื่องการประดิษฐ์ท่ารำโดยใช้รูปแบบ การสอนทักษะปฏิบัติของแอร์โรว์ ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือสำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์นการพิมพ์.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร. เชียงใหม่: โรงพิมพ์ แสงศิลป์.
- สุพัตรา สุโพธิ์พัฒน์. (2562). การศึกษาทักษะนาฏศิลป์ไทยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระเบียบ นพรัตน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติของเด วิส์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์).
- หยาดพิรุณ พวงสุวรรณ. (2558). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะพื้นฐานและการฝึกหัดการแสดงนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี)
- อนงค์นาฏ ปทุม. (2548). การพัฒนาหลักสูตรละครชาตรีในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระ นาฏศิลป์ ระดับช่วงชั้นที่ 2 สำหรับโรงเรียนเทศบาล 2 วัดเสนาหา (สมัครพลมดุง) จังหวัดนครปฐม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- อังคณา โตกระโทก. (2565). การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่องระบำนาฏยมาลา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).
- อาคม สายาคม. (2545). รวมงานนิพนธ์ของนายอาคม สายาคม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัทรุ่งศิลป์การพิมพ์.
- อาทิตยา เงินแดง. (2560). การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนสายสามัญ ก่อนเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). หลักการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์
- อภิภา ปรัชญพฤทธิ์. (2555). หลักสูตรและการเรียนการสอนอุดมศึกษา: พาราไดม์และวิธีปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: ส เจริญ การพิมพ์ จำกัด.

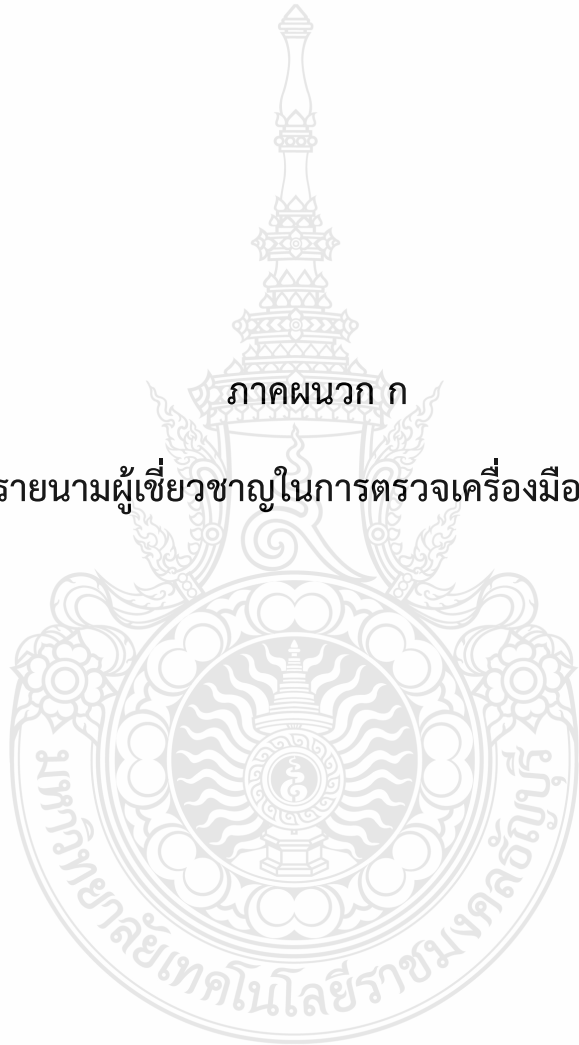

ภาคผนวก

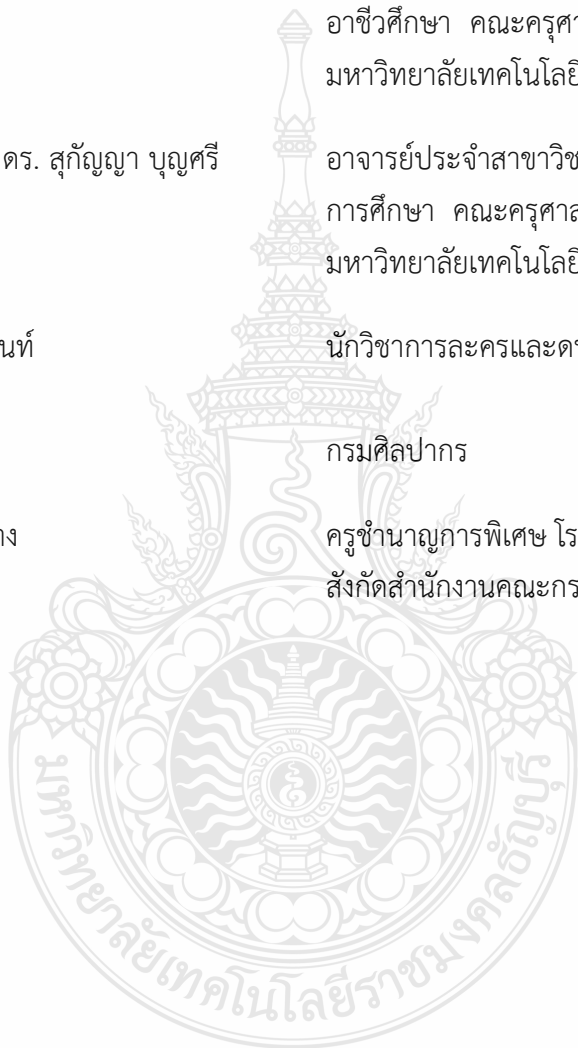
ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภาพร แพรวพณิต อาจารย์ประจำภาควิชาศึกษาศาสตร์
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รินรดี ปาปะโน อาจารย์ประจำสาขาวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้-
อาชีวศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา บุญศรี อาจารย์ประจำสาขาวิชาการวัดและประเมินผล-
การศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
4. ดร.ชวลิต สุนทรานนท์ นักวิชาการละครและดนตรีเชี่ยวชาญ สำนักงาน
สังคีต
กรมศิลปากร
5. นางทิวทอง อ่อนบาง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสิงห์บุรี
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่ อว ๐๖๔๙.๐๙/๒๓๒๑

คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง
จังหวัดปทุมธานี ๑๒๑๑๐

๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาพร แพรพพนิต

เนื่องด้วย นางสาวชนิดา ภูละมูล รหัสนักศึกษา ๑๒๖๑๗๐๗๑๐๐๕-๐ นักศึกษาระดับ
บัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ อยู่ระหว่าง
จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง การใช้อาวุธ โดย รองศาสตราจารย์
ดร.รจนา สุนทรานนท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ คณะศิลปกรรมศาสตร์พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ
จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาเครื่องมือในการวิจัยดังกล่าว และขอเข้าพบใน
วันศุกร์ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำวิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร ฐรี)
คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐๒ ๕๕๙ ๓๒๙๘

โทรสาร ๐๒ ๕๗๗ ๕๐๒๒

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โทร ๐๒-๕๔๔-๓๒๘๐

ที่ อว ๐๖๔๙.๐๔/๒๓๒๑

วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รินรติ ปาปะโน

เนื่องด้วย นางสาวชนิดา ภูละมูล รหัสนักศึกษา ๑๒๖๑๗๐๗๑๐๐๕-๐ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ อยู่ระหว่างจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง การใช้อาวุธ โดย รองศาสตราจารย์ ดร.รจนา สุทรานนท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ คณะศิลปกรรมศาสตร์พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาเครื่องมือในการวิจัยดังกล่าว และขอเข้าพบในวันศุกร์ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำวิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร รุจี)
คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โทร ๐๒-๕๕๔-๓๒๘๐

ที่ อว ๐๖๔๙.๐๙/๒๓๒๑

วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ดร.สุกัญญา บุณศรี

เนื่องด้วย นางสาวชนิดา ภูละมูล รหัสนักศึกษา ๑๒๖๑๗๐๗๑๐๐๕-๐ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ อยู่ระหว่างจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง การใช้อาวุธ โดย รองศาสตราจารย์ ดร.รจนา สุนทรานนท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ คณะศิลปกรรมศาสตร์พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาเครื่องมือในการวิจัยดังกล่าว และขอ เข้าพบในวันศุกร์ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำวิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร ฐรี)
คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

ที่ อว ๐๖๔๙.๐๙/๒๓๒๑

คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง
จังหวัดปทุมธานี ๑๒๑๑๐

๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ดร.ชวลิต สุนทรานนท์

เนื่องด้วย นางสาวชนิดา ภูละมูล รหัสนักศึกษา ๑๒๖๑๗๐๗๑๐๐๕-๐ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ อยู่ระหว่างจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง การใช้อาวุธ โดย รองศาสตราจารย์ ดร.รจนา สุนทรานนท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ คณะศิลปกรรมศาสตร์พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาเครื่องมือในการวิจัยดังกล่าว และขอเข้าพบในวันศุกร์ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำวิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร ฐรี)

คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐๒ ๕๔๙ ๓๒๙๘

โทรสาร ๐๒ ๕๓๗ ๕๐๒๒

ที่ อว ๐๖๔๙.๐๙/๒๓๒๑

คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง
จังหวัดปทุมธานี ๑๒๑๑๐

๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาเครื่องมือในการวิจัย
เรียน นางทิวทอง อ่อนบาง

เนื่องด้วย นางสาวชนิดา ภูละมูล รหัสนักศึกษา ๑๒๖๑๗๐๗๑๐๐๕-๐ นักศึกษาระดับ
บัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ อยู่ระหว่าง
จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง การใช้อาวุธ โดย รองศาสตราจารย์
ดร.รจนา สุนทรานนท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในกรณีนี้ คณะศิลปกรรมศาสตร์พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ
จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาเครื่องมือในการวิจัยดังกล่าว และขอเข้าพบใน
วันศุกร์ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำวิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

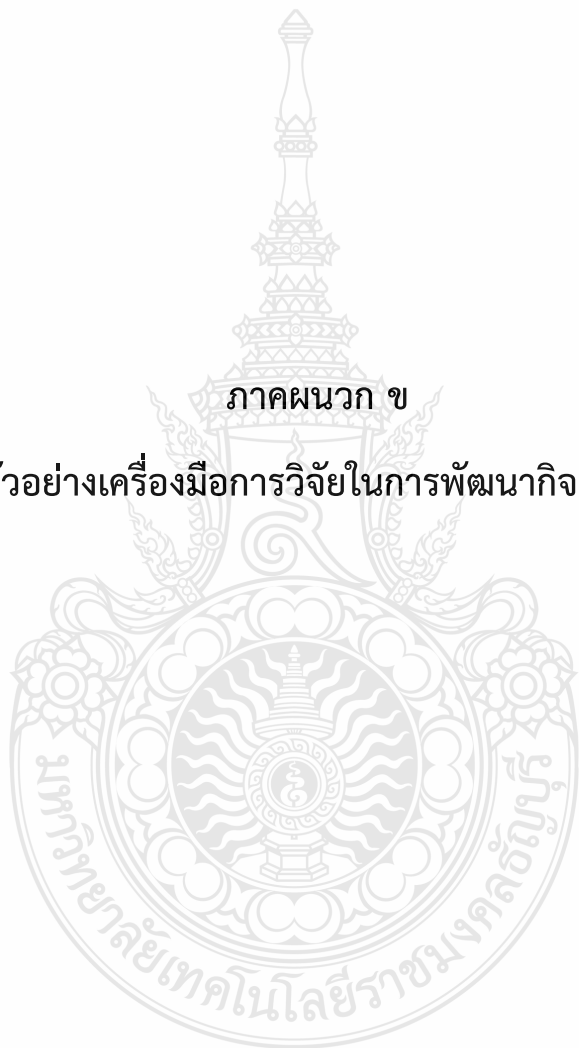
ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร จูรี)
คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

สำนักงานคณบดี
โทร ๐๒ ๕๕๙ ๓๒๙๘
โทรสาร ๐๒ ๕๗๗ ๕๐๒

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างเครื่องมือการวิจัยในการพัฒนากิจกรรม

แบบสอบถามความต้องการสำหรับผู้เรียน

การวิจัย การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา

แบบสอบถามความต้องการประกอบด้วย 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพ

1.เพศ

ชาย

หญิง

ตอนที่ 2 ข้อคำถาม

คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย ลงในช่องระดับความต้องการของผู้เรียน

5	หมายถึง	ความต้องการระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ความต้องการระดับมาก
3	หมายถึง	ความต้องการระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ความต้องการระดับน้อย
1	หมายถึง	ความต้องการระดับน้อยที่สุด

ข้อ ที่	สาระ	ระดับความ ต้องการ				
		5	4	3	2	1
1	ผู้ที่เรียนวิชาชีพรูทนาฏศิลป์ ควรเรียนรู้กระบวนการทำรำคู่ในเชิงการต่อสู้					
2	ศิลปะการรำคู่การใช้อาวุธสั้น ในละคร มีกระบวนการทำรำที่ควรอนุรักษ์					
3	หลักสูตรนาฏศิลป์ไทยศึกษาควรมีสาระศิลปะการต่อสู้ในละคร					
4	การทำรำคู่ในเชิงศิลปะการต่อสู้มีความจำเป็นในสาขาวิชานาฏศิลป์ไทย					
5	สาขาวิชาควรจัดการเรียนการสอนในกระบวนการทำรำคู่ในเชิงการต่อสู้ สอดคล้องกับการแสดงเป็นชุดเป็นตอน					
6	มีความต้องการศึกษากระบวนการทำรำคู่ในเชิงการต่อสู้ การใช้อาวุธสั้น					
7	การทำรำคู่ในเชิงศิลปะการต่อสู้ในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบมีประโยชน์ในการเรียนนาฏศิลป์ไทย					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

แบบสอบถามความต้องการสำหรับผู้บริหาร

การวิจัย การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา

ตอนที่ 1 : ข้อคำถามเกี่ยวกับสถานะภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

คำชี้แจง : โปรดพิจารณาข้อความในแต่ละรายการและเลือกข้อที่ตรงตามความคิดเห็นของท่าน

1. เพศ ชาย หญิง
2. สาขา นาฏศิลป์ไทย ดนตรีไทย
3. ตำแหน่ง

ตอนที่ 2 : ข้อคำถามความต้องการที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมเรื่องการใช้อาวุธ

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องระดับความพึงพอใจตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

- 5 หมายถึง ความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ความพึงพอใจในระดับมาก
- 3 หมายถึง ความพึงพอใจในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ความพึงพอใจในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

ข้อ ที่	สาระ	ระดับความ คิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	ผู้ที่เรียนวิชาชีพครูนาฏศิลป์ ควรเรียนรู้กระบวนการทำรำคู่ในเชิงการต่อสู้					
2	หลักสูตรนาฏศิลป์ไทยศึกษาควรมีสาระเพิ่มเติมเรื่อง ศิลปะการต่อสู้ในละคร					
3	ควรบรรจุศิลปะการต่อสู้อาวุธแบบสั้น ลงในรายวิชา รำเดี่ยว-รำคู่					
4	การทำรำคู่ในเชิงศิลปะการต่อสู้มีความจำเป็นในสาขาวิชานาฏศิลป์ไทย					
5	สาขาวิชาควรจัดการเรียนการสอนในกระบวนการ ทำรำคู่ในเชิงการต่อสู้ สอดคล้องกับการแสดงเป็นชุดเป็นตอน					
6	ควรเพิ่มสาระความรู้และทักษะ เรื่องศิลปะการต่อสู้ที่มีปรากฏอยู่ในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ					

(ต่อ)

ข้อ ที่	สาระ	ระดับความ คิดเห็น				
		5	4	3	2	1
7	การรำลึกในเชิงศิลปะการต่อสู้ในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลาย เพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบมีประโยชน์ในการเรียนนาฏศิลป์ไทย					

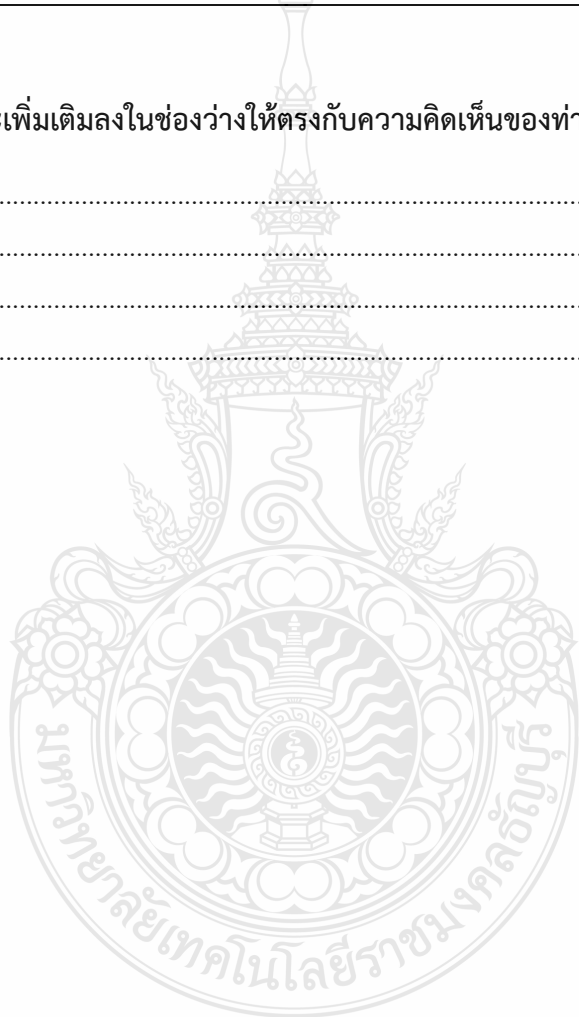
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมลงในช่องว่างให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา

สำหรับกลุ่มผู้บริหาร

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องระดับความพึงพอใจตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด
 4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก
 3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง
 2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย
 1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมของหลักการและเหตุผลของหลักสูตร					
2	ความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายหลักสูตร					
3	ความเหมาะสมของหลักการจัดกิจกรรม					
4	ความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร					
5	ความเหมาะสมของโครงสร้างกิจกรรม					
6	ความเหมาะสมของสมรรถนะ					
7	ความเหมาะสมของจุดประสงค์การเรียนรู้					
8	ความสอดคล้องของสมรรถนะการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ และการกิจกรรมการเรียนรู้					
9	ความเหมาะสมและสอดคล้องของสาระสำคัญ สมรรถนะการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ					
10	ความเหมาะสมและสอดคล้องของสาระสำคัญ สมรรถนะการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การปฏิบัติท่ารำการใช้อาวุธ ช่วงที่ 1					
11	ความเหมาะสมและสอดคล้องของสาระสำคัญ สมรรถนะการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การปฏิบัติท่ารำการใช้อาวุธ ช่วงที่ 2					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
12	ความเหมาะสมและสอดคล้องของสาระสำคัญ สมรรถนะการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติทำรำการใช้อาวุธ ช่วงที่ 3					
13	ความเหมาะสมและสอดคล้องของสาระสำคัญ สมรรถนะการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การปฏิบัติทำรำการใช้อาวุธ ช่วงที่ 4					
14	ความเหมาะสมและสอดคล้องของสาระสำคัญ สมรรถนะการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การนำเสนอการแสดงการใช้อาวุธ ในละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ					
15	ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอน					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค
หลักสูตรและคู่มือการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์
เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา

หลักสูตรและคู่มือการจัดกิจกรรม
การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา

จัดทำโดย

นางสาวชนิดา ภูละมูล

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์

สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

หลักสูตรและคู่มือการจัดกิจกรรม

การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา

กิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา เอกละคร ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จัดเป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 6 ชั่วโมง โดยใช้เวลาเรียนในรายวิชา ไร่เดียว-ไร่คู่

หลักการและเหตุผล

การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา (4 ปี) ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มีรายวิชาราคู่ ซึ่งมีสาระเกี่ยวกับการรำคู่ ประเภทศิลปะการรำมาตรฐานและรำคู่ที่อยู่ใน การแสดงเป็นชุดเป็นตอน เช่น ศิลปะการรำในเชิงต่อสู้ ศิลปะการต่อสู้ มีอาวุธชนิดต่าง ๆ ที่ใช้ ประกอบการรำมากมาย เช่น ศร พระขรรค์ กระบอง ตรี ฯลฯ ซึ่งผู้เรียนสามารถต่อยอดงานสร้างสรรค์ ในเรื่องของการใช้อาวุธได้ ศิลปะการต่อสู้ดังกล่าว เป็นภูมิปัญญาของนาฏศิลป์ชั้นครู ที่ได้สร้างสรรค์ ขึ้นโดยนำกระบวนการรบในตำราพิชัยสงครามมาเป็นพื้นฐาน กล่าวได้ว่าเป็นการอนุรักษ์รูปแบบการ ต่อสู้ที่เป็นแบบแผนแต่โบราณที่มีคุณค่า มาบันทึกไว้ในรูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ไทย

การศึกษาระบบการรำในเชิงต่อสู้ ในละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลาย บัวออกศึก ฉากรบ ที่มุ่งเน้นเฉพาะตัวละครหลัก คือ พลายยงรบพลายบัว ที่ใช้อาวุธแบบสั้น คือ ดาบ ในรูปแบบของการแสดงละครและการแสดงเป็นชุดเอกเทศ โดยใช้ผู้แสดงเพียง 2 ตัวละคร คือ พลายยง ซึ่งแต่งกายแบบมอญและพลายบัวแต่งกายแบบพม่า ซึ่งแสดงให้เห็นถึงลักษณะความงามของท่ารำที่ใช้ ผู้หญิงแสดงทั้งในเรื่องของการไหว้ครู และกระบวนการรบ รวมถึงความงามในด้านดนตรีที่มีทั้ง การขับเสภา การร้องตามสำเนียงภาษาของตัวละคร และการแต่งกายตามลักษณะเชื้อชาติ โดยยึด จารีตของศิลปะการต่อสู้ที่มีการสืบทอดกันมาในรูปแบบของการแสดง ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนา หลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง การใช้อาวุธ ของนักศึกษานาฏศิลป์ไทยศึกษา (4 ปี) ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ซึ่งมีรายละเอียดสาระเกี่ยวกับการรำคู่ ประเภทศิลปะการรำมาตรฐาน และรำคู่ที่อยู่ในการแสดงที่เป็นชุด เป็นตอน เช่น ศิลปะการรำในเชิงต่อสู้ ศิลปะการต่อสู้ที่มีการใช้อาวุธชนิดต่าง ๆ ประกอบท่าการรำ มากมาย

สาระสำคัญของหลักสูตร

การจัดการเรียนการสอนเรื่องการพัฒนากิจกรรมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละคร เสภา เน้นการพัฒนาเนื้อหาวิชาให้สมบูรณ์สอดคล้องตามหลักสูตรรายวิชาราคู่เดียว-ไร่คู่ และรายวิชา การแสดงเป็นชุดเป็นตอนในละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะกระบวนการรำคู่ในเชิงศิลปะการต่อสู้ที่หลากหลาย อีกทั้งเป็นการเสริม ความรู้และทักษะทางด้านนาฏศิลป์ไทยอย่างเป็นระบบ

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ในรายวิชารำเดี่ยว-รำคู่ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา ภาควิชา นาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
2. เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติศิลปะการต่อสู้ การใช้อาวุธ ในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ
3. เพื่ออนุรักษ์ศิลปะการต่อสู้การใช้อาวุธ ของตัวละคร ในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

หลักการจัดกิจกรรม

กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ จัดเป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 6 ชั่วโมง โดยกำหนดการสอนแผนการจัดการเรียนรู้ แผนละ 3 ชั่วโมง รวม 6 แผน (18 ชั่วโมง) โดยใช้เวลาเรียนในรายวิชา วิชาเดี่ยว-รำคู่ ซึ่งมีแนวทางในการจัดรูปแบบการสอนดังนี้

1. ด้านความรู้ ใช้กิจกรรมกระบวนการกลุ่ม โดยวิธีการสอนแบบบรรยายและแบบอภิปราย ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เพื่อพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง การใช้อาวุธ (ดาบ) ในรายวิชา วิชาเดี่ยว-รำคู่ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา ภาควิชา นาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
2. การนำเสนองาน เรื่องการแสดงการใช้อาวุธ ในละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ เป็นกลุ่ม ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1
3. ด้านทักษะการใช้อาวุธในละครเสภา ใช้กิจกรรมกระบวนการกลุ่ม โดยการอธิบายและสาธิต แล้วใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2-5 เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติศิลปะการต่อสู้ การใช้อาวุธ ในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ
2. การนำเสนอการแสดงการใช้อาวุธ ในละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ เป็นกลุ่ม ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6
3. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นทักษะกระบวนการกลุ่มในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทั้งด้านความรู้และการปฏิบัติทักษะ
4. มีการวัดและประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียนในด้านความรู้
5. มีการวัดและประเมินผลระหว่างเรียนในด้านทักษะปฏิบัติ

สื่อการเรียน

1. หนังสือ ตำรา และงานวิจัยทางด้านนาฏศิลป์
 - การละครไทย
 - นาฏกรรมและการละคร
 - นาฏศิลป์ไทย
 - นาฏศิลป์ไทย รำ ระเบียบ ระบำ ละคร โขน
 - วิพิธทัศนา ชุดระบำ รำ ฟ้อน เล่ม 3
 - สุนทรียนาฏศิลป์ไทย
2. เอกสารประกอบการสอน เรื่อง การใช้อาวุธ ในละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ
3. สื่อวีดิทัศน์ การแสดงละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ
4. แบบทดสอบ 1 ฉบับ เป็นแบบปรนัย จำนวน 20 ข้อ 10 คะแนน ใช้ทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน เรื่องความรู้เกี่ยวกับการแสดงละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ
5. แบบประเมินการนำเสนองาน เรื่อง การใช้อาวุธ ในละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ งานกลุ่ม (10 คะแนน)
6. แบบประเมินทักษะปฏิบัติในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2-6 เป็นกลุ่ม

การวัดประเมินผล

ประเมินผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม
2. ด้านความรู้
3. ด้านทักษะทางปัญญา
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
6. ด้านวิถีวิทยาการจัดการเรียนรู้

โดยแจกค่าน้ำหนักคะแนนในการประเมินผลการเรียนรู้ ดังนี้

ผลการเรียนรู้	ค่าน้ำหนัก
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	ร้อยละ 20
2. ด้านความรู้	ร้อยละ 20
3. ด้านทักษะทางปัญญา	ร้อยละ 10
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	ร้อยละ 20
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	ร้อยละ 10
6. ด้านวิถีวิทยาการจัดการเรียนรู้	ร้อยละ 20
รวม	ร้อยละ 100

เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินการจัดการเรียนรู้ผลตามหลักสูตร แบ่งออกเป็นภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ดังนี้

1. แบบทดสอบ เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 1 ฉบับ ทั้งหมด 20 ข้อ 20 คะแนน ใช้ทดสอบก่อนและหลังเรียน
2. แบบประเมินการนำเสนอ เรื่อง การใช้อาวุธ ในละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ใน 3 ประเด็นคือ ความถูกต้องของเนื้อหา ความคิดสร้างสรรค์ ในการนำเสนอ และการมีส่วนร่วม โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบ Scoring Rubric 4 ระดับคะแนน
3. แบบประเมินการปฏิบัติท่ารำ การใช้อาวุธ ในละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ใน 3 ประเด็น คือ ความถูกต้องของจังหวะ ความถูกต้องของท่ารำ และความสัมพันธ์ระหว่างคู่ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบ Scoring Rubric 5 ระดับคะแนน
4. แบบประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจต่อหลักสูตร จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ตามแนวความคิดของ Likert แล้วนำค่าคะแนนมาเทียบกับเกณฑ์

วิธีการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน

1) ขั้นเตรียมการ

วิธีการดำเนินการกิจกรรมการเรียนการสอนการพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง การใช้อาวุธ มีขั้นตอนและวิธีการดังนี้

1. กำหนดเป้าหมายให้ตรงตามวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน ดำเนินการสอนทักษะปฏิบัติ ในแผนที่ 2-5 และประเมินทักษะปฏิบัติตามรายแผน
2. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผนให้สอดคล้องตามโครงสร้างของหลักสูตร ให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนการสอน มานำเสนอการแสดงเป็นรายกลุ่ม
3. จัดเตรียมสถานที่ในการจัดกิจกรรม สื่อการสอน อุปกรณ์สำหรับการจัดกิจกรรม
4. ให้ผู้เรียนทำแบบประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

2) ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง การใช้อาวุธ ในละครเสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

1. ผู้สอนอธิบายรายวิชารายคำเดียว-คำคู่ และเนื้อหาที่ต้องเรียนในรายวิชานี้ พร้อมทั้งแจ้งผู้เรียนในเรื่องของการเรียนศิลปะการรำคู่ เริงต่อสู้ ในละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ โดยมีเนื้อหา ดังนี้

- ประวัติความเป็นมา และโอกาสที่ใช้แสดง
- องค์ประกอบของการแสดง
- ลักษณะรูปแบบการแสดง

2. ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็น 2 ด้าน ดังนี้

1) กิจกรรมการเรียนการสอนด้านความรู้

1 ผู้สอนอธิบายประวัติความเป็นมา โอกาสที่ใช้การแสดง ลักษณะและรูปแบบการแสดงทั้งในรูปแบบละครและแบบชุดการแสดงที่เป็นเอกเทศ

2 ผู้สอนอธิบายองค์ประกอบของการแสดงละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ได้แก่ บทร้อง ทำนองเพลง เครื่องแต่งกายและ อาวุธที่ใช้ประกอบการแสดง

3 ผู้สอนอธิบายและสาธิตวิธีการใช้อาวุธในละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

4. ผู้สอนใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าโดยอิสระ (Independent study) โดยให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าอย่างอิสระ นอกเหนือจากการเรียนในชั้นเรียน จากนั้นทำรายงานสรุปผล

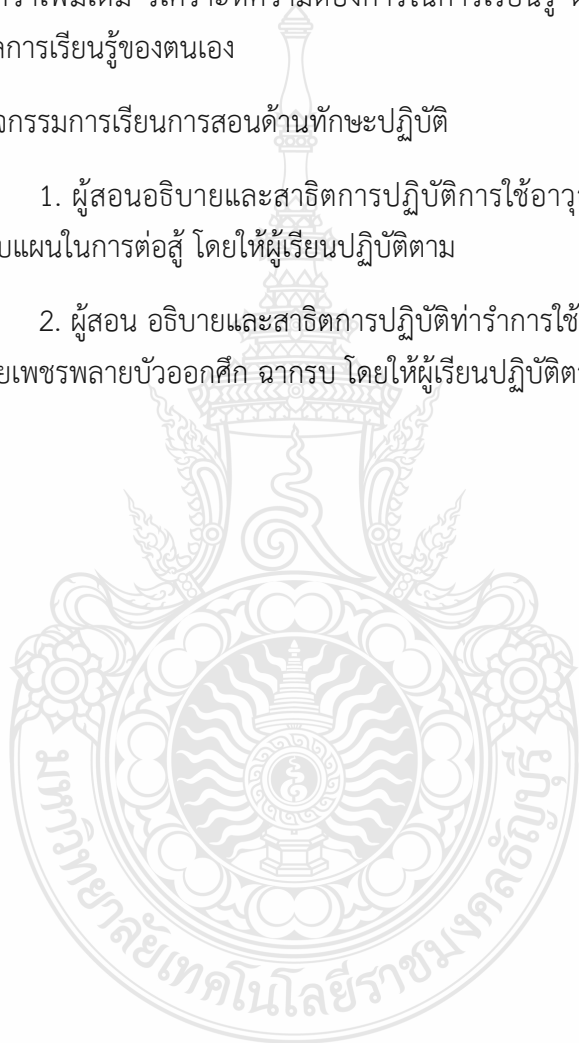
5. ผู้สอนให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-directed learning) โดยให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม วิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ ตั้งเป้าหมาย แสวงหาแหล่งความรู้ และประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง

2) กิจกรรมการเรียนการสอนด้านทักษะปฏิบัติ

1. ผู้สอนอธิบายและสาธิตการปฏิบัติการใช้อาวุธดาบ 2 มือ และทิศทางการเคลื่อนไหวตามแบบแผนในการต่อสู้ โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม

2. ผู้สอน อธิบายและสาธิตการปฏิบัติท่ารำการใช้อาวุธในละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม

3) ชั้นสรุปการสอน

โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

รหัสวิชา 07211308 รายวิชา จำเลย-จำคู่
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565

คณะศิลปกรรมศาสตร์
ระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3
เวลา 18 ชั่วโมง

แผน ที่	หน่วยที่ เรื่อง	กิจกรรม	จำนวน เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
1	1 การใช้อาวุธในละคร เสภา เรื่อง ความรู้ เกี่ยวกับละครเสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน	- ประวัติความเป็นมา - ลักษณะและรูปแบบการแสดง - วิธีการใช้อาวุธ - การนำเสนอรายงาน	3	20 (10) (10)
2	2 การใช้อาวุธ เรื่อง การ ปฏิบัติท่ารำการใช้อาวุธ ช่วงที่ 1	- การฝึกปฏิบัติท่ารำในทำนองเพลงเชิด คำร้องร้าย ตั้งแต่คำร้องที่ว่า “เมื่อนั้น พलयบว์ร้องไปกุไม่หนี” ถึงคำร้องที่ว่า “ดีต่อดีหาญต่อหาญเข้ราญรอน”	3	15
3	2 การใช้อาวุธ เรื่อง การ ปฏิบัติท่ารำการใช้อาวุธ ช่วงที่ 2	- การฝึกปฏิบัติท่ารำในทำนองเพลง สระระหม่า	3	15
4	2 การใช้อาวุธ เรื่อง การ ปฏิบัติท่ารำการใช้อาวุธ ช่วงที่ 3	- การฝึกปฏิบัติท่ารำในช่วงจังหวะเพลง โยน และช่วงจังหวะเพลงแปลง	3	15
5	2 การใช้อาวุธ เรื่อง การ ปฏิบัติท่ารำการใช้อาวุธ ช่วงที่ 4	- การฝึกปฏิบัติท่ารำในคำร้องขับเสภา ตั้งแต่คำร้องที่ว่า “พलयงถอยหลังปลั่ง เสียหลัก” ถึงคำร้องที่ว่า “กรูตรงไว้วิ่ง เข้าชิงชัย” และเพลงเชิด	3	15
6	3 การนำเสนอการแสดง เรื่อง การแสดงการใช้ อาวุธ	- การแสดงละครเสภา เรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน พलयเพชรพलयบว์ออก ศึก ฉากรบ	3	20
		รวม	18	100

โครงสร้างกิจกรรม การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่องการใช้อาวุธในละครเสภา เรื่อง
ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

แผนการจัดการ เรียนรู้ที่	เรื่อง	จุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม	สาระการ เรียนรู้	ชั้นกิจกรรม การเรียนรู้	ประเมินผล	เวลา (ชั่วโมง)
1	ความรู้ เกี่ยวกับ ละคร เสภา เรื่องขุน ช้าง ขุนแผน	1. ผู้เรียน สามารถอธิบาย ประวัติความเป็นมา ของละคร เสภาเรื่องขุนช้าง ขุนแผน ตอน พลายเพชรพลาย บัวออกศึก ฉาก รบ ได้ 2. ผู้เรียน สามารถอธิบาย ลักษณะและ รูปแบบการ แสดงละครเสภา เรื่องขุนช้าง ขุนแผน ตอน พลายเพชรพลาย บัวออกศึก ฉาก รบ ได้ 3. ผู้เรียน สามารถอธิบาย ลักษณะการใช้ อาวุธในละคร เสภาเรื่องขุนช้าง	1. ประวัติความเป็นมา 2. องค์ประกอบในการ แสดง - เครื่องแต่ง กาย - บทร้อง ทำนอง - เครื่องดนตรี 3. ลักษณะ รูปแบบการ แสดง - การแสดง เอกเทศ - การแสดง ประกอบละคร เสภาเรื่องขุน ช้างขุนแผน ตอน พลาย เพชรพลายบัว ออกศึก ฉากรบ 4. โอกาสที่ใช้ ในการแสดง	1. การอธิบาย และสาธิต 2. การศึกษา ค้นคว้าโดย อิสระ 3. การเรียนรู้ ด้วยการใช้ กระบวนการ กลุ่ม	-แบบทดสอบ 20 ข้อ 20 คะแนน -การนำเสนอ งาน 10 คะแนน	3

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	เรื่อง	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	สาระการเรียนรู้	ชั้นกิจกรรมการเรียนรู้	ประเมินผล	เวลา (ชั่วโมง)
		ขุนแผน ตอน พลายเพชรพลาย บัวออกศึก ฉากรบ ได้				
2	การปฏิบัติทำรำการใช้อาวุธ ช่วงที่ 1	1. ผู้เรียนสามารถปฏิบัติทำรำการใช้อาวุธ ดาบ 2 มือ และ ทิศทางในการเคลื่อนไหว ร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ได้ 2. ผู้เรียนสามารถปฏิบัติทำรำในทำนองเพลงเชิด และ เพลงร่าย ตั้งแต่ คำร้องที่ว่า “เมื่อนั้นพลายบัวร้องไปกูไม่หนี” ถึง คำร้องที่ว่า “ดีต่อดีหาญต่อหาญเข้า รามูรอน” ได้	1. การใช้อาวุธ ดาบ 2 มือ 2. การเคลื่อนไหว ร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ 3. การปฏิบัติทำรำในทำนองเพลงเชิด และ เพลงร่าย ตั้งแต่ คำร้องที่ว่า “เมื่อนั้นพลายบัวร้องไปกูไม่หนี” ถึง คำร้องที่ว่า “ดีต่อดีหาญต่อหาญเข้า รามูรอน”	1. การฝึกปฏิบัติทำรำ 2. การเรียนรู้ด้วยการใช้กระบวนการกลุ่ม	- สอบปฏิบัติทำรำการใช้อาวุธ ช่วงที่ 1 15 คะแนน	3

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	เรื่อง	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	สาระการเรียนรู้	ชั้นกิจกรรมการเรียนรู้	ประเมินผล	เวลา (ชั่วโมง)
3	การปฏิบัติทำรำการใช้อาวุธ ช่วงที่ 2	1. ผู้เรียนสามารถเคลื่อนไหวตามจังหวะและทำนองเพลงสระระหมาเป็นได้ 2. ผู้เรียนสามารถปฏิบัติทำรำการใช้อาวุธดาบ 2 มือและทิศทางการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ ในจังหวะและทำนองเพลงสระระหมาเป็นได้ 3. ผู้เรียนมีทักษะในการปฏิบัติทำรำในทำนองเพลงสระระหมาเป็น	1. การเคลื่อนไหวตามจังหวะและทำนองเพลง 2. การปฏิบัติทำรำการใช้อาวุธดาบ 2 มือและทิศทางการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะ 3. การปฏิบัติทำรำในทำนองเพลงสระระหมาเป็น	1. การฝึกปฏิบัติ 2. การเรียนรู้ด้วยการใช้กระบวนการกลุ่ม	-สอบปฏิบัติทำรำการใช้อาวุธ ช่วงที่ 2 15 คะแนน	3
4	การปฏิบัติทำรำ การใช้อาวุธ ช่วงที่ 3	1. ผู้เรียนสามารถเคลื่อนไหวตามช่วงจังหวะเพลงโยนและช่วงจังหวะเพลงแปลง ได้	1. การเคลื่อนไหวตามจังหวะและทำนองเพลง 2. การปฏิบัติทำรำการใช้	1. การฝึกปฏิบัติ 2. การเรียนรู้ด้วยการใช้กระบวนการกลุ่ม	-สอบปฏิบัติทำรำการใช้อาวุธ ช่วงที่ 3 15 คะแนน	3

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	เรื่อง	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	สาระการเรียนรู้	ชั้นกิจกรรมการเรียนรู้	ประเมินผล	เวลา (ชั่วโมง)
		2.ผู้เรียนสามารถปฏิบัติท่ารำการใช้อาวุธดาบ 2 มือ และทิศทางการเคลื่อนไหวในการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ ในช่วงจังหวะเพลงโยนและช่วงจังหวะเพลงแปลงได้ 3.ผู้เรียนมีทักษะในการปฏิบัติท่ารำในช่วงจังหวะเพลงโยนและช่วงจังหวะเพลงแปลง	อาวุธดาบ 2 มือ และทิศทางการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ 3. การปฏิบัติท่ารำในช่วงจังหวะเพลงโยนและช่วงจังหวะเพลงแปลง			
5	การปฏิบัติท่ารำการใช้อาวุธ ช่วงที่ 4	1.ผู้เรียนสามารถเคลื่อนไหวตามจังหวะและทำนองเพลงตามคำร้องขับเสภาได้ 2.ผู้เรียนสามารถปฏิบัติท่ารำการใช้อาวุธดาบ 2 มือ และทิศทางการเคลื่อนไหว	1. การเคลื่อนไหวตามจังหวะและทำนองเพลง 2. การปฏิบัติท่ารำการใช้อาวุธดาบ 2 มือ และทิศทางการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนใน	1. การฝึกปฏิบัติ 2. การเรียนรู้ด้วยการใช้กระบวนการกลุ่ม	-สอบปฏิบัติท่ารำการใช้อาวุธ ช่วงที่ 4 15 คะแนน	3

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	เรื่อง	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	สาระการเรียนรู้	ชั้นกิจกรรมการเรียนรู้	ประเมินผล	เวลา (ชั่วโมง)
		ร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ ในคำร้องขับเสภา ตั้งแต่คำร้องที่ว่า “พลายยังถอยหลังปลั่งเสียหลัก” ถึงคำร้องที่ว่า “ครูตรงไวว้างเข้าชิงชัย” และเพลงเชิด ได้	ศิลปะการต่อสู้ 3. การปฏิบัติท่ารำในคำร้องขับเสภา ตั้งแต่คำร้องที่ว่า “พลายยังถอยหลังปลั่งเสียหลัก” ถึงคำร้องที่ว่า “ครูตรงไวว้างเข้าชิงชัย” และเพลงเชิด			
6	การนำเสนอการแสดง	- ผู้เรียนสามารถนำเสนอกระบวนการทำรำ การแสดงการใช้อาวุธ ในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน	-การปฏิบัติท่ารำการใช้อาวุธในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนตอนพลายเพชร	1. การฝึกปฏิบัตินำเสนอการแสดง 2. การนำเสนอการแสดงเป็นกลุ่ม	-นำเสนอการแสดงผลการใช้อาวุธ 20 คะแนน	3

แผนการจัดการ เรียนรู้ที่	เรื่อง	จุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม	สาระการ เรียนรู้	ชั้นกิจกรรม การเรียนรู้	ประเมินผล	เวลา (ชั่วโมง)
		ตอน พลายเพชร พลายบัวออกศึก ฉากรบในเชิง อนุรักษ์ได้	พลายบัวออก ศึก ฉากรบ			

รหัสวิชา 07211308 รายวิชา รำเดี่ยว-รำคู่
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การใช้อาวุธในละครเสภา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน
ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

คณะศิลปกรรมศาสตร์
ระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3
เวลา 18 ชั่วโมง
เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

ละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ มีลักษณะรูปแบบการแสดง เป็นการรำคู่ในเชิงต่อสู้ด้วยอาวุธสั้น (ดาบ 2 มือ) ผู้รำทั้งคู่ต้องมีท่ารำที่สัมพันธ์กันอย่างดี แต่งกายตามเชื้อชาติของตัวแสดง อันได้แก่ มอญและพม่า เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง ได้แก่ วงปี่พาทย์ มีการขับเสภาและร้องรำย ตามเนื้อหาของบทละคร สามารถแสดงได้ทั้งในรูปแบบละครเป็นชุดเป็นตอนและสามารถแสดงเป็นชุดเอกเทศในโอกาสต่างๆ ได้ตามความเหมาะสม

2. สมรรถนะการเรียนรู้

ด้านคุณธรรมจริยธรรม

มีจิตสาธารณะ อดทนอดกลั้น มีความเสียสละ ซื่อสัตย์ต่องานที่ได้รับมอบหมาย

ด้านความรู้

มีความรอบรู้ในหลักการ วิเคราะห์ความรู้และเนื้อหาวิชาอย่างลึกซึ้ง และนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเอง

ด้านทักษะทางปัญญา

มีความสามารถ คิด ค้นหา จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และนำไปประยุกต์ใช้ในการค้นคว้าและพัฒนางานได้อย่างสร้างสรรค์

ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ผู้เรียนสามารถเลือกใช้การสื่อสารทางวาจา การเขียน หรือการนำเสนอด้วยรูปแบบต่างๆ โดยใช้เทคโนโลยีการสื่อสารหรือนวัตกรรมต่างๆที่เหมาะสม

3. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ผู้เรียนสามารถอธิบายประวัติความเป็นมาของละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ได้
2. ผู้เรียนสามารถอธิบายลักษณะและรูปแบบการแสดงละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ได้
3. ผู้เรียนสามารถอธิบายลักษณะการใช้อาวุธในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ได้

4. สารการเรียนรู้

- 1) ประวัติความเป็นมา
- 2) องค์ประกอบในการแสดง
 - เครื่องแต่งกาย
 - บทร้อง ทำนอง
 - เครื่องดนตรี
- 3) ลักษณะรูปแบบการแสดง
 - การแสดงเอกเทศ
 - การแสดงละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

4) โอกาสที่ใช้ในการแสดง

5. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ผู้สอนใช้วิธีการเล่นเกมแข่งขันบอกรหัสโดยให้ผู้เรียนแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มสลับกันพูดชื่อและประเภทของชุดการแสดงที่ใช้ผู้แสดงเพียง 2 คน ให้ได้มากที่สุด ในเวลาที่กำหนด 3 นาที แล้วอภิปรายร่วมกัน และแจ้งให้ผู้เรียนทราบว่า จะสอนเรื่องการใช้อาวุธในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

2. ให้ผู้เรียนเปิด Application Socrative เข้าห้อง Khanita เพื่อทำแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อมาให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน

ขั้นสอน

1. ผู้สอน อธิบายเรื่องประเภทของรำคู่ ซึ่งมีด้วยกัน 2 ประเภทคือ การรำคู่แบบสวยงาม และการรำคู่เชิงการต่อสู้ จากนั้นผู้สอนแจ้งให้ผู้เรียนทราบว่าครั้งนี้จะเรียนเรื่อง การรำคู่เชิงการต่อสู้ โดยการใช้อาวุธ

2. ผู้สอนบรรยายวรรณกรรมเรื่อง ขุนช้างขุนแผน โดยเปิดสื่อ PowerPoint เรื่องละครเสภาประกอบการสอน

3. ผู้สอนบรรยายประวัติความเป็นมา รูปแบบ ลักษณะและ องค์ประกอบของการแสดงละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

4. ผู้สอนเปิดสื่อวีดิทัศน์การแสดงละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ประกอบการสอน

5. ผู้สอนบรรยายลักษณะการใช้อาวุธที่อยู่ในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

ขั้นสรุปและทบทวน

1. ให้ผู้เรียนสรุปความรู้ที่เรียนมา แล้วให้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มๆละ 6 คน ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และทำงานสรุปผลการแสดงละคร เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออก

ศึก ที่นอกเหนือจากที่ผู้สอนได้อธิบายในชั้นเรียน ในรูปแบบ Mind Mapping ตามใบงานที่1 โดยให้ เวลา 30 นาที

2. ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับฉลาก ลำดับการนำเสนองาน แล้วออกมา นำเสนองานตามใบงานที่1 โดยกำหนดให้เวลาในการนำเสนอกลุ่มละ 10 นาที

6. การวัดและประเมินผล

1. ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบใน Application Socrative แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน จากนั้นผู้สอนทำการตรวจ แบบทดสอบจากข้อมูลที่ได้จาก Application

2. ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนองานตามใบงานที่ 1 โดยให้เวลากลุ่มละ 10 นาที แล้วเปิดโอกาสให้เพื่อนซักถาม

7. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1) เอกสาร ตำรา

- การละครไทย
- นาฏกรรมและการละคร
- นาฏศิลป์ไทย
- นาฏศิลป์ไทย รำ ระเบียบ ละคร โขน
- วิพิธทัศนา ชุดระบำ รำ ฟ้อน เล่ม 3
- สุนทรียนาฏศิลป์ไทย

2) สื่อ PowerPoint เรื่องละครเสภา และวิพิธทัศนาการแสดงละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก

3) เอกสารประกอบการสอนละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ เรื่อง การใช้อาวุธ (ดาบ)

4) แบบทดสอบเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับการใช้อาวุธในละครเสภา เรื่อง เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก จำนวน 1 ฉบับ โดยผ่าน Application Socrative

8. บันทึกผลการจัดการเรียนรู้

1) ผลการเรียนรู้

.....
.....
.....

2) ปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....

3) แนวทางแก้ไข/ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(นางสาวชนิดา ภูละมูล)

ผู้สอน

ประธานหลักสูตรสาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ

(.....)

ประธานหลักสูตรสาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา

ความรู้เกี่ยวกับละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

ประวัติความเป็นมาของละครเสภา

ละครเสภา เป็นละครที่เกิดขึ้นใหม่ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ทรงปรับปรุงการแสดงละครชนิดนี้ โดยนำการแสดงเสภาเข้ามาผสมกับละครพันทาง ทำให้มีลักษณะคล้ายละครนอก ในด้านบทละคร วิธีการแสดง เนื้อร้อง ทำนองเพลง ดนตรี การแต่งกายแบบละครพันทาง สิ่งที่มีความแตกต่างจากละครพันทาง คือ การขับเสภาแทรกอยู่ในเนื้อร้อง ทำนองเพลงและดนตรี

การขับเสภา แต่เดิมมาจากการขับเสภาเพียงอย่างเดียว ลักษณะการขับเสภาคือ ขับประกอบการเล่านิทาน หรือเนื้อหาจากตำนาน วรรณคดี จากนั้นจึงเพิ่มให้มีตัวละครออกมาแสดงตลอดทั้งตอนที่ขับเสภา แล้วก็แก้ไขปรับปรุงที่จะขับเสภาให้เปลี่ยนมาเป็นบทละคร มีการขึ้นต้นบทว่า "เมื่อนั้น" หรือ "บัดนั้น" เพิ่มจากการใช้ "ครานั้น" กับ "ปางนั้น" เป็นการนำเอาศิลปะการแสดงละครนอกมาเป็นแบบแผนดำเนินเรื่อง โดยการร้องเพลงตามแบบเพลงละครนอกเป็นหลัก และขับเสภาเป็นส่วนประกอบในบางตอน ละครที่ปรับปรุงขึ้นนี้จึงมีชื่อว่า "ละครเสภา" ละครเสภามีวิวัฒนาการตามลำดับ ดังนี้

1. การขับเสภาเพื่อเล่านิทาน
2. เสภาทรงเครื่อง
3. เสภารำ
4. เสภารำแนวตลก
5. ละครเสภา

1. การขับเสภาเพื่อเล่านิทาน

จากข้อสันนิษฐาน กำเนิดของเสภามาจากการสวดเพื่อบูชาเทพเจ้าบ้าง มาจากชื่อเพลงปี่พาทย์บ้าง ซึ่งยังหาหลักฐานการสรุปที่แน่ชัดไม่ได้ ข้อสันนิษฐานอีกข้อหนึ่งคือ "เสภา" เริ่มต้นมาจากการเล่านิทานให้คนฟัง และจากการเล่านิทาน ก็ค่อยๆวิวัฒนาการมาเป็นการขับเสภา กล่าวคือ ในการเล่านิทานแต่โบราณนั้น การเล่านิทานจะมีลักษณะเป็นคำกลอน ผู้เล่าหรือผู้ขับจะแต่งกลอน ด้นกลอนด้วยปฏิภาณของตนเอง นักเล่านิทานอาชีพจะไปเล่านิทานตามงานต่างๆ ซึ่งเป็นงานมงคล ผู้เล่าจะต้อง

มีความสามารถในการหามุขต่างๆ เช่น ตลกขบขัน วิธีการต้องชี้ชวนเร้าความสนใจให้คนฟังติดตาม น่าฟัง

ธรรมเนียมในการเล่านิทานแต่โบราณ จะเริ่มเล่านิทานเมื่อตะวันตกดิน หรือในยามค่ำ ค่ำ เพราะมีความเชื่อว่าการเล่าเวลากลางวันเทวดาจะโกรธ เนื่องจากเทวดาต้องการฟังนิทานเหมือนกัน จึงมักมีคำกล่าวที่ว่า “เล่านิทานกลางวันระวังเทวดาจะแข่ง” ดังนั้น ธรรมเนียมที่ปรากฏขึ้นอีกอย่างหนึ่งของการเล่านิทานคือ จะต้องมีการไหว้เทวดา ไหว้ครูก่อนการเล่าตามกฏมณเฑียรบาล ซึ่งผู้รู้บางท่านสันนิษฐานว่า ตั้งขึ้นในรัชกาลสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ราว พ.ศ. 2011 ตอนที่ว่าด้วยกำหนดเวลาอันเป็นพระราชานุกิจ ของพระเจ้าแผ่นดินกล่าวถึงเสภาว่า “หกทุ่มเบิกเสภาดนตรี” (อมรา กล้าเจริญ อ่างถึงใน มนตรี ตราโมท, น. 30)

2. เสภาทรงเครื่อง

เสภาทรงเครื่อง เป็นการขับเสภาที่มีการร้องส่งให้เครื่องเป่าพาทย์บรรเลงรับ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงโปรดการขับเสภา ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดวงเป่าพาทย์บรรเลงประกอบการขับเสภาเพื่อให้คนขับเสภาได้มีเวลาพักเหนื่อย โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แทรกเพลงร้องส่งให้เป่าพาทย์รับ และบรรเลงเพลงหน้าพาทย์ เช่นเดียวกับการแสดงละครคือ ตอนที่ดำเนินเรื่อง ใช้วิธีการขับเสภา ตอนที่เป่าพาทย์รับหรือข้อความอันควรแก่การร้องส่งก็ใช้วิธีการร้องส่ง เครื่องเป่าพาทย์ที่ประกอบเสภาในช่วงนี้มีเพียงระนาดเอก ซอวงใหญ่ ปี กลอง ตะโพน ภายหลังทรงเห็นว่า การใช้ตะโพนตีจังหวัดประกอบการร้องภายในอาคารดังเกินไป จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้ “เปิงมาง” ตีประกอบจังหวะแทนตะโพน เรียกชื่อว่า “กลองสองหน้า” การขับและร้องส่งให้เครื่องเป่าพาทย์รับในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยนี้ เรียกว่า เป่าพาทย์ประกอบเสภา

ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว วงเป่าพาทย์ได้ขยายตัวเป็นเป่าพาทย์เครื่องใหญ่ เมื่อเป่าพาทย์โหมโรงจะเริ่มด้วยเพลง “ริ้วประลอง เสภา” ต่อด้วย “เพลงโหมโรง” เช่น เพลงไอยเรศ เพลงสะบัดสะบั้ง หรือบรรเลงเป็นชุดสั้นๆ เช่น เพลงครอบจักรวาล แล้วบรรเลงเพลงม้าย่อง เป็นต้น สิ่งสำคัญของชุดเพลงโหมโรงจะต้องบรรเลงเพลงสุดท้ายด้วยเพลงวา จึงจะเป็น “โหมโรงเสภา” ในยุคนี้นี้มีความนิยมในเรื่องวงเป่าพาทย์กันมากขึ้น ทำให้การขับเสภาที่เคยเป็นสิ่งสำคัญ วงเป่าพาทย์เป็นเพียงส่วนประกอบ กลายเป็นความสำคัญอยู่ที่วงเป่าพาทย์ การขับเสภาเป็นเพียงส่วนประกอบเท่านั้น จึงทำให้วิธีการบรรเลงเพลงก็เปลี่ยนไป คือ จากเดิมบรรเลงเพลง 2 ชั้น ต่อมาประดิษฐ์เป็นเพลง 3 ชั้น ใช้วิธีการขับเสภาแล้วมีร้องส่งให้เป่าพาทย์บรรเลงรับ จึงเรียกว่า “เสภาทรงเครื่อง”

3. เสภารำ

เสภารำ เกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 กระบวนการเล่น มีคนขับเสภาและเครื่องเป่าพาทย์ บางครั้งใช้มโหรีแทน มีตัวละครออกแสดงบทบาทตามคำขับเสภา และรำตามจังหวะการบรรเลงเพลงของวงพาทย์ วิธีขับเสภาประกอบการร้องมีพาทย์บรรเลงและมีตัวละครเป็นผู้รำตามบทนี้ เรียกว่า “เสภารำ” รูปแบบการแสดงเสภารำ ผู้ขับจะขับไปตามบทที่ร้อยกรองอย่างเคร่งครัด ผู้รำก็รำอย่างงดงามและมีแบบแผน

4. เสภารำแนวตลก

เสภารำแบบตลก เกิดขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีนักขับเสภาได้คิดแต่งเสภารำแบบตลกขึ้น โดยอาศัยเค้าเรื่องเดิมในการดำเนินเรื่อง แต่ให้มีบทตลกแทรกความขบขันอยู่ตลอดเวลา เสภารำแบบตลกนี้นิยมแสดงเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนขุนแผนเข้าห้องแก้วกิริยา และตอนขุนแผนเข้าห้องนางวันทอง วิธีแสดงของเสภารำแบบตลกนี้ คนขับเสภาจะเป็นตัวเอก สามารถใช้ถ้อยคำในบทขับและเจรจาด้วยปฏิภาณทำให้เกิดความสนุกสนานขบขันแทรกอยู่ ในการดำเนินเรื่องการขับเสภาจะเน้นตัวนายโรง (ขุนแผน) แก่ล้งตัวตลก บางครั้งเป็นบทเกี่ยวพาราตีตัวนาง การใช้ถ้อยคำและสำนวนในการขับนั้น ต้องใช้ศิลปะในการใช้ภาษาเป็นอย่างมาก จะออกเป็นสองแง่สองง่าม บางตอนก็ฟังหยาบโลนบ้าง

5. ละครเสภา

ละครเสภา เกิดในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ริเริ่มคือ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ ทรงปรับปรุงการแสดงจากเสภารำ โดยมีแนวลักษณะของการแสดงแบบละครนอก ต่างกันแต่เพียงละครเสภา ใช้การขับเสภาในการดำเนินเรื่องเป็นส่วนใหญ่ ในช่วงแรกตัวละครจะต้องและขับเสภาเอง และรำรำไปด้วย ต่อมาจนถึงการแสดงในปัจจุบัน ใช้ต้นเสียง ลูกคู่ร้องส่ง และมีผู้ขับเสภาแทนผู้แสดงตลอดเรื่อง แสดงติดต่อกันเป็นเรื่องราว เรียกว่า “ละครเสภา” ละครเสภาที่แสดงเรื่องแรกคือเรื่องไกรทอง

โอกาสที่ใช้ในการแสดงละครเสภา

การเล่นเสภาในปัจจุบันส่วนมากจะเล่นเสภาแนวสุภาพบ้าง เสภารำแนวตลกบ้าง และละครเสภา เรื่องที่นิยมแสดงละครเสภา คือ เรื่องขุนช้างขุนแผน ราชาราช ไกรทอง และนิทานบางชนิด เช่น นิทานอีสป แต่เรื่องที่ได้ได้รับความนิยมและนำมาแสดงอยู่เสมอคือ เรื่องขุนช้างขุนแผน

กรับเสภา

กรับเสภา อุปกรณ์สำคัญของการเล่นเสภาคือ “กรับ” ลักษณะกรับของเสภาจะทำด้วยไม้ การใช้กรับของเสภาในระหว่างการขับเสภา นั้น เรียกว่า “ขยับกรับ” เพลงกรับที่ใช้ขยับมาแต่โบราณ มีลักษณะดังนี้ คือ (อมรา กล้าเจริญ, น.30)

1. **กรอ** ใช้เวลาก่อนเริ่มต้นที่จะขับเสภาเป็นการลองกรับ และเตือนประสาทของมือที่จะขยับกรับ และใช้ใน ช่วงระหว่างพักที่ระยะขับเสภาตอนดำเนินเรื่อง

2. **ไม้หนึ่ง** ใช้ขยับกรับในการขับเสภาไหว้ครู และใช้ตอนร้องส่งปีพาทย์ด้วยเพลง 3 ชั้นด้วย

3. **ไม้สอง** ใช้ในตอนขับเสภาไหว้ครูในตอนท้าย และใช้ในเวลาร้องเพลงส่งเพลง 2 ชั้น โดยจะขยับกรับไม้สองนี้สอดคล้องไปกับการตีกลองสองหน้า

4. **ไม้รบ** (บางทีก็เรียกว่าไม้สาม) ขยับกรับเป็นจังหวะถี่ ๆ เมื่อฟังแล้วให้ความรู้สึกสนุกสนาน ใช้ในตอนดำเนินเรื่องที่ดุเดือด โหดโผน เช่น ตอนรบกัน หึงหวงกัน หรือทะเลาะกัน เป็นต้น

นอกเหนือจากการขยับกรับทั้ง 4 ลักษณะนี้แล้ว ยังมีเพลงกรับอื่นๆ อีก เล่นไม่เดิน สกัดสั้น และสกัดยาว ซึ่งในทางปฏิบัติผู้ที่ขับเสภาจะพิจารณาถึงความเหมาะสม ถ้อยคำหรือข้อความที่ปรากฏอยู่ในบท แล้วใช้ศิลปะและความสามารถเฉพาะตนพลิกแพลงการขยับกรับไปตามความเหมาะสมของเรื่อง

แบบแผนในการขับเสภา

แบบแผนในการขับเสภา มีขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

1. ปีพาทย์โหมโรง คนขับ ขับเสภาไหว้ครูและดำเนินเรื่อง
2. ร้องส่งเพลงพม่า 5 ท่อน ขับเสภาดำเนินเรื่อง
3. ร้องส่งเพลงจะเข้หางยาว แล้วขับเสภาคั่น
4. ร้องส่งเพลงสี่บท แล้วขับเสภาคั่น
5. ร้องส่งเพลงบุหลัน แล้วขับเสภาคั่น
6. ต่อจากนั้นไม่กำหนดเพลงจนจบการขับเสภา

ปัจจุบันการร้องเพลงประกอบการรำจะนิยมเพลง 2 ชั้น ให้เข้ากับบรรยากาศและอารมณ์ตัวละคร และใช้ขับเสภาดำเนินเรื่อง

เรื่องที่แสดง

เรื่องที่แสดงละครเสภา เป็นเรื่องที่น่ามาจากรรณกรรม และนิทานพื้นบ้าน นิยมแสดงเรื่องไกรทอง และขุนช้างขุนแผน

โรง/สถานที่แสดง

แต่เดิมละครเสภาคมักได้รับการว่าจ้างไปแสดงตามโรงบ่อน การปรับเวทีสอดคล้องตามบริบทของสถานที่ที่แสดง ดังนั้น จึงไม่มีโรงละครหรือสถานที่แสดงเฉพาะ คล้ายกับละครเร่ การจัดเวทีแสดงของแต่ละคณะ จะเป็นไปตามความต้องการที่จะจัดให้ละครของตนแตกต่างไปจากคณะละครอื่น

เรื่องย่อละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก

ขุนแผน มีภรรยาด้วยกัน 3 คนคือ คนแรกได้แก่ นางวันทอง ธิดาพันศรโยธากับนางศรีประจัน เจ้าเมืองสุพรรณบุรี มีบุตรชายร่วมกัน ชื่อ พลายงาม ซึ่งต่อมามีความดีความชอบ พระพันวษาโปรดแต่งตั้งให้เป็นจมื่นไวยวรนาถ ภรรยาคนที่สองคือ นางลาวทอง ธิดาแสนคำแมน นายบ้านจอมทองกับนางสีเงินยวง มีบุตรชายร่วมกัน ชื่อ พลายณรงค์ ซึ่งต่อมาโปรดให้เป็นหลวงต่างใจ แล้วทรงแต่งตั้งให้ไปครอบครองเมืองจอมทอง (ซึ่งบัดนี้เป็นอำเภอจอมทองในจังหวัดเชียงใหม่) สืบต่อแสนคำแมนผู้เป็นตา และภรรยาคนที่สามคือ นางแก้วกิริยา ธิดาพระยาสุโขทัยกับคุณหญิงเพ็ญจันทร์ โดยมีบุตรกับนางแก้วกิริยาหนึ่งคนชื่อพลายชุมพล ต่อมาโปรดแต่งตั้งให้เป็นหลวงนายฤทธิ

พลายงามผู้เป็นบุตรชายคนโตของขุนแผน ได้ทำสงครามมีชัยชนะกลับมา พระพันวษาจึงโปรดแต่งตั้งให้เป็นจมื่นไวยวรนาถ และโปรดให้แต่งงานกับหญิงสาว 2 คนคือ นางศรีมาลา ธิดาเจ้าเมืองพิชิตรคนหนึ่ง และนางสร้อยฟ้า ธิดาเจ้าเชียงใหม่อีกคนหนึ่ง ต่อมาสตรีทั้งสองผู้เป็นภรรยาจมื่นไวยฯ นั้นไม่มีความปรองดองและเกิดหึงหวงกัน นางสร้อยฟ้าจึงพึงหมอเสน่ห์ ทำให้จมื่นไวยฯ ลุ่มหลง แม้ขุนแผนผู้เป็นพ่อจะตักเตือนว่ากล่าว จมื่นไวยฯ ผู้เป็นบุตรก็ไม่เชื่อฟัง ขุนแผนจึงออกอุบายให้พลายชุมพลปลอมเป็นมอญใหม่ยกทัพมารบกับพระไวย จนทัพของพระไวยพ่ายแพ้

สุดท้ายเรื่องจึงถึงแก่พระพันวษา พระพันวษาจึงโปรดชำระคดีความระหว่างนางศรีมาลากับนางสร้อยฟ้า เมื่อทำการพิสูจน์และจับได้ว่านางสร้อยฟ้าเป็นผู้หาหมอทำเสน่ห์ให้เจ้าจมื่นไวยฯ ลุ่มหลง พระพันวษาจึงโปรดให้เนรเทศนางสร้อยฟ้าออกจากพระราชอาณาเขต นางสร้อยฟ้าจึงเดินทางกลับขึ้นไปอยู่กับบิดามารดาของตน ณ นครเชียงใหม่ โดยเวลานั้นทั้งนางศรีมาลาและนางสร้อยฟ้าต่างก็ตั้งครคร์ลูกของจมื่นไวยวรนาถ นางศรีมาลานั้นมีบุตรกับจมื่นไวยวรนาถด้วยกันสองคน คือพลายเพชร กับพลายบัว ส่วนบุตรของนางสร้อยฟ้า มีชื่อว่า พลายยง ภายหลังขุนแผน จมื่นไวยวรนาถ และพลายชุมพล ได้

ลวงลับไปตามอายุชัย บุตรทั้งสามคนของจมีนไวยวรรณานั้นต่างเป็นผู้มีฝีมือในการศึกสงคราม เช่นเดียวกับบิดาและปู่ พระเจ้ากรุงศรีอยุธยาได้โปรดแต่งตั้งพลายยง บุตรนางสร้อยฟ้ากับจมีนไวยวรรณาน ให้เป็นพระเจ้าเชียงใหม่ ครองเชียงใหม่สืบต่อทางพระเจ้าตา พลายยงจึงแต่งตั้งพี่ชายเป็นนายด่านพร้อมด้วยพลไพร่ ให้มีหน้าที่ป้องกันอาณาเขตด้านใต้ตั้งอยู่ ณ เส้นทางระหว่างจอมทองกับเชียงใหม่ พลายยงปกครองแคว้นแคว้นขอบขัณฑสีมาด้วยปรีชาสามารถ ราษฎรอยู่เย็นเป็นสุข แต่นางสร้อยฟ้ามารดาของพลายยง จิตยังคงแค้นเคืองผูกพยาบาทนางศรีมาลาอยู่ไม่เหือดหาย จึงยุให้ลูกชายทำการแก้แค้นนางศรีมาลา โดยส่งพรรคพวกแกล้งทำเป็นโจรขึ้นปล้นบ้านแล้วให้ฆ่านางศรีมาลาเสีย แต่พรรคพวกที่มานั้นเมื่อฟันนางศรีมาลาตกน้ำหายไป จึงนึกว่านางศรีมาลาตายแล้ว ก็ทำที่เก็บข้าวของทรัพย์สมบัติแล้วหนีไป แต่แท้จริงแล้วนางศรีมาลาได้ตกลงไปค้างอยู่บนสวระที่ลอยน้ำ ทำให้ไปติดอยู่ที่บันไดสะพานหน้าวัดแห่งหนึ่ง พระภิกษุสามเณรมาพบเข้าก็ช่วยกันแก้ไขฟื้นขึ้น

ฝ่ายพลายเพชร กับพลายบัว เวลานั้นกำลังบวชและศึกษาเล่าเรียนวิทยาอาคมอยู่ในวัดอีกแห่งหนึ่ง ในคืนวันที่มารดาถูกทำร้ายนั้น บังเอิญให้เกิดเหตุสังหารมัจจุ จึงรีบไปเยี่ยมมารดา เดินทางผ่านมาเห็นพระภิกษุสามเณรกำลังช่วยมารดาของตนให้ฟื้นขึ้น ก็สอบถามทราบความว่ามารดาของตนถูกทำร้ายโดยพลายยงกับนางสร้อยฟ้า ที่ส่งคนมาประทุษร้าย พระภิกษุพลายเพชรกับสามเณรพลายบัวก็โกรธแค้น คิดจะตอบแทนการกระทำของพลายยงและนางสร้อยฟ้าให้สาสม ครั้นพยาบาลมารดาให้ค่อยทุเลาแล้ว ทั้งสองจึงรำลึมารดา จะพากันเดินทางขึ้นไปเมืองเหนือ นางศรีมาลาสั่งให้ไปหาหลวงต่างใจ นายบ้านจอมทองซึ่งเป็นน้องต่างมารดาของเจ้าจมีนไวยฯ และเป็นอาของพลายเพชร พลายบัว แต่อากับหลานทั้งสองยังไม่เคยรู้จักกัน เพราะจากกันไปตั้งแต่พลายเพชรยังเล็กและพลายบัวยังไม่เกิด ครั้นเดินทางมาถึงจอมทอง พระภิกษุพลายเพชรกับสามเณรพลายบัว สองคนพี่น้อง เห็นมีวัดตั้งอยู่ ณ เชิงเขาสระบาป ก็พากันเข้าไปหาท่านสมภาร ขอพักอาศัยเพื่อสืบหาบ้านหลวงต่างใจผู้เป็นอา สมภารก็เมตตาให้เข้าพักอยู่ ณ กุฏิหลังหนึ่ง ซึ่งตั้งอยู่ใกล้ป่าช้าริมปากกล้วยตานี ในเวลานั้นพลายบัวทำอุบายขออนุญาตจากพี่ชายลาสิกขาบท สืบจากสามเณรมาเป็นฆราวาสในวันใกล้กับดิถีขึ้นปีใหม่ พอดีกับหลวงต่างใจพาภริยากับแวนแก้วธิดาสาว พร้อมด้วยบ่าวไพร่ไปอาบน้ำที่เขาสระบาป ตามประเพณีของวันขึ้นปีใหม่ จึงผ่านวัดที่ทั้งสองพักอยู่ พลายบัวแอบเห็นแวนแก้วก็หลงรัก ครั้นตักตักจึงขโมยเครื่องรางของขลังทั้งหลายไปในขณะที่พลายเพชรหลับอยู่ มุ่งสู่บ้านหลวงต่างใจ ระหว่างทางพลายบัวได้นางตานีเป็นบริวารหนึ่งตน พลายบัวสะกดแวนแก้วออกจากบ้าน แล้วพาไปหลบซ่อนอยู่ที่ถ้ำกลางป่าและได้มีน้ำนิลล้นปานกับดาบโพรงแก้วมาเป็นกรรมสิทธิ์ และได้ใช้เวทมนต์ดลใจนางแวนแก้วยินยอมเป็นภรรยาตน

กล่าวถึงปองเป้อพรานป่า พบพลายบัวกับนางแวนแก้ว เห็นแวนแก้วมีรูปโฉมงดงามก็อยากได้ จึงใช้ปืนยิงพลายบัวหวังสังหารให้สิ้นชีวิต แต่ลูกปืนไม่สามารถทำอันตรายแก่พลายบัวได้ พลายบัวโกรธจึงชักดาบเข้าไล่ฟันสองพรานป่า วิ่งหนีไปโดยไม่คิดชีวิต หลวงต่างใจยกพวกติดตามหาแวนแก้ว ได้พบปองเป้อ ชักถามได้ทราบที่หลบซ่อนของพลายบัว จึงให้ปองเป้อนำทางไป ครั้นพบหน้ากัน หลวงต่างใจก็เกิดความแค้นใจที่แวนแก้วกลับอ่อนน้อมยอมให้บิดาฆ่าฟันพลายบัวสามีตน หลวงต่างใจตรงเข้ารุกไล่ทำ

ร้ายพลายบัว พอดีกับที่พลายเพชรซึ่งบวชเป็นพระตามมาทัน ทั้งหมดจึงได้รู้ความจริงว่าเป็นอาหลานกัน และได้ปรึกษาหารือในการที่จะแก้แค้นนางสร้อยฟ้า ที่ยุยงให้พลายยงลูกชาย คนส่งไปทำร้ายนางศรีมาลาได้สำเร็จ หลวงต่างใจให้พระภิกษุพลายเพชรสึกจากเพศบรรพชิต แล้วไปผูกหุ่นหูกาคา เสกเป็นกองทัพพม่า ยกออกไปต่อสู้กับพลายยง

หลวงต่างใจ พลายเพชร พลายบัว ปลอมกายเป็นทหารพม่า คุมกองทัพหุ่นมาจนถึงด่านเชียงใหม่ จึงเข้าล้อมค่ายไว้ ขณะนั้นเพี้ยอำมาตย์ด่าน คุมทหารเข้าต่อสู้แต่สู้ไม่ได้จึงหลบหนีไปส่งข่าวให้พลายยงทราบเรื่อง พลายยงโกรธมาก สั่งให้แสนคำอินคุมกองทัพหน้า ส่วนตนเองคุมกองทัพหลวงออกรบ ทั้งสองทัพต่อสู้กันจนในที่สุดแสนคำอินกับพลายยงก็ถูกพลายเพชร พลายบัว และหลวงต่างใจจับตัวได้

ลักษณะและรูปแบบการแสดง

การแสดงละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนี้ เป็นการใช้อาวุธในรูปแบบการแสดงที่เป็นเอกเทศ โดยจะนำเสนอตัวละครที่เป็นตัวเอกเพียงแค่ 2 ตัวเท่านั้น คือ พลายยง และ พลายบัว ดังนั้น การออกฉากของตัวแสดง จะมีความแตกต่างกันในเรื่องของทำนองเพลง และคำร้อง ของการแสดง ที่แสดงประกอบการแสดงเป็นเรื่องราวแบบเป็นชุดเป็นตอน

ภาพที่ 1 ภาพการแสดงการรบระหว่างพลายยงและพลายบัว

ที่มา: สำนักการสังคีต กรมศิลปากร (2562)

ขนบและขั้นตอนของศิลปะการแสดงการรำคู่เชิงต่อสู้

การไหว้ครูเป็นขนบที่ปรมาจารย์ได้กำหนดไว้อย่างมีแบบแผน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้ การไหว้ครูมีนัยยะ 2 ประการ คือ เป็นการไหว้ปรมาจารย์ผู้ประดิษฐ์กระบวนท่ารำและครูผู้ถ่ายทอดให้ก่อนทำการแสดง ดังนั้น จะเห็นการไหว้ครูปรากฏอยู่ในรูปแบบการแสดง ทั้งการแสดงที่เป็นชุดเป็นตอน หรือการแสดงแบบเอกเทศก่อนเข้าสู่กระบวนท่ารบ ตัวอย่าง การไหว้ครูในศิลปะการต่อสู้ด้วยอาวุธสั้นประเภทดาบ มีชื่อท่ารำและกระบวนท่ารบ ดังนี้

ท่ารำ ได้แก่ ท่าพรหมสี่หน้า ท่าเสื่อทำลายห้าง ท่ามอญซ้อนกุ่ม ท่ารามสูร ท่าสอยดาว

กระบวนท่ารบ ได้แก่ การตีรุก การตีรับ การฟันขนาน การฟันเฉียง การฟันงัด การฟันหัว การแทง การหลบ การรับ และการปิด

การแสดงรำคู่เชิงศิลปะการต่อสู้ สิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้และถือเป็นจุดเด่นของการแสดงประเภทนี้ นั่นก็คือ “อาวุธ” ที่ใช้ประกอบการแสดงนั้นๆ นั่นเอง ในการแสดงละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ได้มีการใช้อาวุธอยู่ 2 ชนิดด้วยกันคือ ทวน และ ดาบ โดยเป็นการรบระหว่างหลวงต่างใจกับแสนคำอินทร์ อาวุธที่ใช้คือ ทวน และการรบระหว่างพลายยกกับพลายบัว อาวุธที่ใช้คือ ดาบ ในการแสดงละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ซึ่งเป็นการแสดงประเภทชุดเอกเทศนี้ จะใช้อาวุธชนิดเดียว คือ ดาบที่อยู่ในรูปแบบการแสดงรำดาบสองมือ

ภาพที่ 2 ทวน

ที่มา: <https://www.masasom.com/product/1691/ทวน-อาวุธโบราณ-2>

ภาพที่ 3 ดาบ

ที่มา: <https://www.masasom.com/article/65/ลักษณะของดาบไทย>

ภาพที่ 4 รำดาบสองมือ

ที่มา: วิพิธทัศนา (2542)

องค์ประกอบการแสดง

องค์ประกอบการแสดงการใช้อาวุธ ละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชร
พลายบัวออกศึก ฉากรบ มีองค์ประกอบการแสดง ดังนี้

บทละคร

บทละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ (กรมศิลปากร, 2496) มีสาระดังนี้

บทละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

-ปี่พาทย์ทำเพลงเชิด-

-ร้องร่าย-

เมื่อนั้น

รีบลงจากอาษาไม่ช้าที

พลายบัวร้องไปภูไม้หนี

แกว่งดาบรีเงื้อง่าราเข้าไป

-ร้องร่าย-

เมื่อนั้น

ควงดาบถลันวิ่งเข้าชิงชัย

พลายบัวกลับกลอกแกล้งหลอกลื้อ

พลายยงฟันผิดหวัดอินทรี

พลายยงองอาจไม่หวาดไหว

หมายใจจะสังหารผลาญชีวี

เลี้ยวล่อรอร่าทำท่าหนี

ดีต่อดีหาญต่อหาญเข้าราญรอน

-ทำเพลงสระระหมา โยน แล้วแปลง -

-ขับเสภา-

พลายยงถอยหลังปลั่งเสียหลัก

พลายบัวโยนดาบผึ้งโตดตึงกร

หลวงต่างใจโดดผางวางเข้าช่วย

จึงสั่งให้ไพร่พลรณรงค์

ดาบหักหลุดกระเด็นเป็นสองท่อน

พลายยงแรงอ่อนถลาล่าง

รีบฉวยมือมัตรัดรวบส่ง

กรูตรงไววิ่งเข้าชิงชัย

-ปี่พาทย์ทำเพลงเชิด-

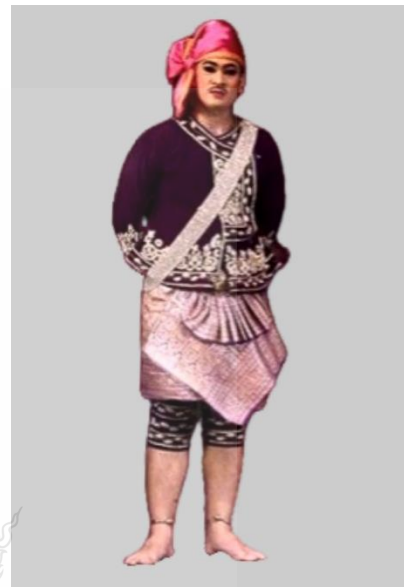
เครื่องแต่งกาย

ละครเสภา ผู้แสดงจะแต่งกายตามเนื้อเรื่อง บ่งบอกเชื้อชาติและบรรดาศักดิ์ เช่นเดียวกับละครพื้นทาง

ภาพที่ 5 การแต่งกายพलयง

ที่มา: อนุรักษ์นันท์ จันนินวงศ์ (2557)

ภาพที่ 6 การแต่งกายพलयบัว

ที่มา: สำนักการสังคีต กรมศิลปากร

บทร้องและทำนอง

เพลงที่ใช้มีลักษณะคล้ายกับละครพื้นทาง นิยมใช้เพลงอัตรา 2 ชั้น แต่อาจมีบางตอนที่ใช้เพลงอัตรา 3 ชั้น เช่น ตอนขุนแผนขึ้นเรือนขุนช้าง ในตอนนี้มีการใช้เพลงพม่าห้าท่อนประกอบการแสดง ซึ่งเพลงนี้มีอัตราจังหวะ 3 ชั้น เป็นต้น โดยในการแสดงละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพलयเพชรพलयบัวออกศึก ฉากรบจะประกอบไปด้วยเพลงเชิด เพลงสระระหม่า โยน แล้วแปลง

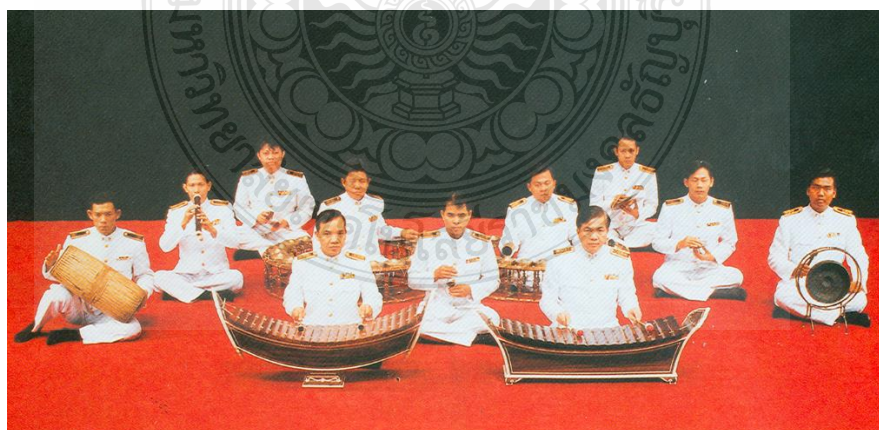
วงดนตรี

การแสดงละครเสภา นิยมใช้วงปี่พาทย์เสภาเครื่องคู่ มีรูปแบบการจัดวง ดังนี้

ภาพที่ 4.7 การจัดวงปี่พาทย์เสภาเครื่องคู่

ที่มา: ขนิษฐา ภูละมูล (2566)

ภาพที่ 4.8 วงปี่พาทย์เสภาเครื่องคู่

ที่มา: <https://th.wikipedia.org/wiki/วงปี่พาทย์เสภา>

โอกาสที่แสดง

การแสดงละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพलयเพชรพलयบัวออกศึก ฉากรบ ที่ผู้วิจัยพัฒนาเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งเป็นชุดหนึ่งในรายวิชา ไร่เดี่ยว-ไร่คู่ ดังนั้นรูปแบบของการแสดง จึงเป็นการแสดงที่นำไปใช้ในรูปแบบการแสดงแบบเอกเทศ

ใบงานที่ 1 เรื่อง การแสดงละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก

คำชี้แจง ให้นักศึกษาแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน ร่วมกันศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมทั้งจากเอกสารประกอบการสอน และข้อมูลจาก Internet เรื่อง ชุดการแสดงละคร เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก โดยให้ดำเนินการต่อไปนี้

1. เลือกหัวหน้ากลุ่ม
2. ส่งตัวแทนออกมาจับฉลากลำดับการรายงาน
3. ร่วมกันสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆทั้งจากใบความรู้และ การใช้เทคโนโลยี ค้นคว้าในการหาข้อมูล (Internet) ในหัวข้อต่อไปนี้
 - 3.1 ประวัติความเป็นมาของละครเสภา
 - 3.2 เนื้อเรื่องย่อละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก
 - 3.3 ลักษณะและรูปแบบการแสดงทั้งแบบชุดการแสดงที่เป็นเอกเทศและแบบการแสดงในละครเป็นชุดเป็นตอน
 - 3.4 องค์ประกอบของละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก
 - 3.5 โอกาสที่ใช้แสดง
4. ร่วมกันวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลที่ได้ ที่นอกเหนือจากเอกสารประกอบการสอน ภายในระยะเวลา 30 นาที
5. นำเสนองานแบบ Mind Mapping กลุ่มละ 10 นาที

แบบประเมินการนำเสนองาน ใบงานที่ 1

เรื่อง การแสดงละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก
ระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565

คำชี้แจง ใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริง

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ												รวม	หมายเหตุ	
		ความถูกต้องของเนื้อหา				การนำเสนอ				การมีส่วนร่วม						
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4			
1																
2																
3																
4																
5																
6																

*หมายเหตุ ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางสาวชนิดา ภูละมูล)

เกณฑ์คะแนนระดับคุณภาพ การให้คะแนน

คะแนน 8 - 10 ระดับคุณภาพ 4 ดีมาก

คะแนน 6 - 7.5 ระดับคุณภาพ 3 ดี

คะแนน 2.6 - 5 ระดับคุณภาพ 2 พอใช้

คะแนน 1 - 2.5 ระดับคุณภาพ 1 ปรับปรุง

เกณฑ์ระดับคุณภาพความรู้

ที่	รายการประเมิน	ด้านความรู้			
		1	2	3	4
1	ความถูกต้องของเนื้อหา	เนื้อหาไม่ครอบคลุมขาด 3 ส่วนขึ้นไป	เนื้อหาไม่ครอบคลุมขาด 2 ส่วน	เนื้อหาไม่ครอบคลุมขาด 1 ส่วน	เนื้อหาที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วน
2	การนำเสนอ	นำเสนอเนื้อหาขาด 3 ส่วนขึ้นไป	นำเสนอเนื้อหาขาด 1-2 ส่วน	การนำเสนอครบถ้วน	
3	การมีส่วนร่วม	แสดงให้เห็นถึงความผิดพลาดหรือการไม่ปฏิบัติ การช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่มอย่างชัดเจนในหัวข้องานที่กำหนดไว้	แสดงให้เห็นเพียงบางส่วนในทักษะการมีส่วนร่วม เช่น การช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่มเพียงอย่างเดียว หรือตั้งคำถามหรือข้อสงสัยเฉพาะกับเพื่อนกลุ่มอื่น	แสดงให้เห็นถึงทักษะการมีส่วนร่วมทั้งกับเพื่อนในกลุ่มและนอกกลุ่ม เช่น การอภิปราย ข้อมูลภายในกลุ่ม, การร่วมค้นหาข้อมูล, การตั้งคำถามหรือข้อสงสัยกับเพื่อนกลุ่มอื่น เป็นต้น	

*หมายเหตุ ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน

เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับการใช้อาวุธ ในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน

ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

คำชี้แจง ให้นักศึกษาเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

ตอนที่ 1 ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

- ข้อใดคือความหมายของละครเสภา
 - เป็นละครที่ปรับปรุงขึ้นมาจากการเล่านิทาน
 - มีการขับเสภาประกอบการรำ
 - การแสดงคล้ายกับละครนอกและละครพื้นทาง
 - ถูกทุกข้อ
- จงเรียงลำดับวิวัฒนาการของเสภาให้ถูกต้อง
 - ขับเสภาเพื่อเล่านิทาน, เสภาทรงเครื่อง, เสภารำ, เสภารำแนวตลก, ละครเสภา
 - ขับเสภาเพื่อเล่านิทาน, เสภารำ, เสภารำแนวตลก, เสภาทรงเครื่อง, ละครเสภา
 - ขับเสภาเพื่อเล่านิทาน, เสภารำ, เสภาทรงเครื่อง, เสภารำแนวตลก, ละครเสภา
 - ขับเสภาเพื่อเล่านิทาน, เสภารำแนวตลก, เสภารำ, เสภาทรงเครื่อง, ละครเสภา
- บทเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน มีการปรับปรุงบทเพื่อใช้แสดงมาตั้งแต่รัชสมัยใด
 - พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก
 - พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
 - พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
 - พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ในบทละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบนั้น มีการใช้สำเนียงที่บอกภาษาตามเชื้อชาติตัวละคร โดยการใช้การขับเสภาชนิดใด
 - เสภาพม่า
 - เสภาลาว
 - เสภาคมอญ
 - เสภาจีน
- “การร้องบรรยายเรื่องราว เพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร เป็นการเจรจาโต้ตอบให้รวดเร็วกว่าร้องเพลง ทำให้ผู้ติดตามเนื้อเรื่องได้รวดเร็ว” ลักษณะข้างต้นนี้ คือการร้องชนิดใด
 - พากย์
 - การเจรจา
 - การขับเสภา
 - การร้องรำ

6. อะไรคือข้อสำคัญของ “โหมโรงเสภา”
ก. เพลงโหมโรงจะต้องลงด้วยเพลงวา ข. เพลงโหมโรงจะต้องออกด้วยเพลงม้าย่อง
ค. เพลงโหมโรงจะต้องลงด้วยเพลงกลม ง. เพลงโหมโรงจะต้องออกด้วยเพลงแม่ศรี

ตอนที่ 2 ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและรูปแบบการแสดงละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

7. ข้อใดคือลักษณะของละครเสภา
ก. มีการขับเสภาประกอบการร้องและบรรเลงปี่พาทย์ ข. ผู้แสดงร้องเพลงสลับกับการพูด
ค. เน้นการรำร่าที่อ่อนช้อย สวยงาม ง. ใช้ผู้ชายแสดงล้วน
8. ขณะที่ตัวละครเสภาจะออกมาแสดงนั้นจะมีคำขึ้นต้นบทว่าอย่างไร
ก. น้องเอ๋ยน้องรัก ข. มาจะกล่าวบทไป
ค. เมื่อนั้น หรือ บัดนั้น ง. เฮ้ ฮัดข้า
9. ก่อนเริ่มการแสดงละครเสภา วงปี่พาทย์จะเริ่มบรรเลงโหมโรงด้วยเพลงอะไร
ก. เพลงรัวประลอง เสภา ข. เพลงวา
ค. เพลงสองชั้น ง. เพลงหน้าพาทย์
10. เพลงที่ใช้ประกอบละครเสภา นิยมใช้เพลงประเภทใด
ก. เพลงหน้าพาทย์ ข. เพลงอัตราจังหวะชั้นเดียว
ค. เพลงอัตราจังหวะ 2 ชั้น ง. เพลงอัตราจังหวะ 3 ชั้น
11. ข้อใดคือลักษณะการแต่งกายของละครเสภา
ก. แต่งกายเลียนแบบเครื่องทรงพระมหากษัตริย์ ข. แต่งกายตามเชื้อชาติของแต่ละตัวละคร
ค. แต่งกายเลียนแบบชาวบ้านในสมัยอยุธยา ง. แต่งกายยืนเครื่อง
12. ละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน นำศิลปะการแสดงชนิดใดมาเป็นแบบแผนในการดำเนินเรื่อง
ก. ละครนอก ข. ละครโน
ค. ละครตึกตาบรพพ์ ง. ละครพันทาง

13. อุปกรณ์สำคัญของการเล่นเสภา คือ
ก. กรับ	ข. ตะโพน
ค. กลองแขก	ง. ฉาบ
14. จุดเด่นของการแสดงละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ คืออะไร
ก. การตีบทประกอบการขับเสภา	ข. การตีบทประกอบการรำร้อง
ค. การตีบทประกอบการคำเจรจา	ง. การใช้ศิลปะการรำคู่ในเชิงต่อสู้

ตอนที่ 3 ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการใช้อาวุธ ในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

15. ข้อใดไม่ใช่ท่ารำแบบศิลปะการต่อสู้ด้วยอาวุธสั้นประเภทดาบ
ก. ท่ามอญซ้อนกึ่ง	ข. ท่าสอยดาว
ค. ท่าหงส์สองคอ	ง. ท่าพรหมสี่หน้า
16. ข้อใดไม่ใช่การรำแบบกระบวนท่ารบ
ก. การฟันหัว	ข. การตีรุก
ค. การแทง	ง. การถีบ
17. ดนตรีที่บรรเลงประกอบการรำไหว้ครูอาวุธโบราณ ดัดแปลงมาจากหน้าทับอะไร
ก. หน้าทับปรบไก่	ข. หน้าทับสองไม้
ค. หน้าทับพิเศษ	ง. หน้าทับสามไม้
18. เพลงสรรเสริญที่ใช้ในการแสดงละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ใช้หน้าทับใดบ้าง
ก. โยนดาบ	ข. โยน
ค. แปลง	ง. โยนและแปลง
19. “จ๊ะ โจ๊ะ โจ๊ะ โจ๊ะ ดิงตังติงตัง” คือจังหวะลูกกลองหน้าทับใด
ก. หน้าทับโยน	ข. หน้าทับแปลง
ค. หน้าทับปรบไก่	ง. หน้าทับสองไม้

20. จารีที่สำคัญในการรำ การใช้อาวุธ (ดาบ) ประกอบการแสดงละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ตรงกับข้อใด

ก. การไหว้ครู

ข. กระทบวนรบ

ค. การตีบทประกอบคำร้อง

ง. การใช้อาวุธประกอบจังหวะหน้าทับ

หมายเหตุ

เมื่อนำคะแนนจากการนำเสนอรายงาน (10 คะแนน) มารวมกับคะแนนจากการทำแบบทดสอบ (10 คะแนน) รวมคะแนนในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 มี 20 คะแนน แล้วนำคะแนนมาเทียบกับเกณฑ์ระดับคุณภาพ ดังนี้

เกณฑ์คะแนนระดับคุณภาพ (20 คะแนน)

คะแนน	16 - 20	ระดับคุณภาพ 4 ดีมาก
คะแนน	11 - 15	ระดับคุณภาพ 3 ดี
คะแนน	6 - 10	ระดับคุณภาพ 2 พอใช้
คะแนน	1 - 5	ระดับคุณภาพ 1 ปรับปรุง

รหัสวิชา 07211308 รายวิชา รำเดี่ยว-รำคู่
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การใช้อาวุธ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การปฏิบัติทำรำการใช้อาวุธ ช่วงที่ 1

คณะศิลปกรรมศาสตร์
ระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3
เวลา 18 ชั่วโมง
เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การฝึกใช้อาวุธดาบ 2 มือ ในละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ รวมถึงการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ โดยปฏิบัติทำรำในทำนองเพลงเชิด และเพลงร่าย ตั้งแต่คำร้องที่ว่า “เมื่อนั้นพลายบัวร้องไป กูไม่หนี” ถึงคำร้องที่ว่า “ดีต่อดีหาญต่อหาญ เข่าราษฎร์รอน”

2. สมรรถนะการเรียนรู้

ด้านคุณธรรมจริยธรรม

มีจิตสาธารณะ อดทนอดกลั้น มีความเสียสละ ซื่อสัตย์ต่องานที่ได้รับมอบหมาย

ด้านความรู้

มีความรอบรู้ในหลักการ วิเคราะห์ความรู้และเนื้อหาวิชาอย่างลึกซึ้ง และนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเอง

ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ต่อตนเอง ต่อคู่มือ และต่อส่วนรวม สามารถช่วยเหลือและแก้ปัญหาตนเอง กลุ่ม และระหว่างกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์

ด้านวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้

จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการฝึกปฏิบัติทำรำการใช้อาวุธ (ดาบ) ช่วงที่ 1 ในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

3. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ผู้เรียนสามารถปฏิบัติทำรำการใช้อาวุธดาบ 2 มือ และทิศทางในการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ได้

2. ผู้เรียนสามารถปฏิบัติทำรำในทำนองเพลงเชิด และเพลงร่าย ตั้งแต่คำร้องที่ว่า “เมื่อนั้นพลายบัวร้องไป ภูไม้หนึ่” ถึงคำร้องที่ว่า “ดีต่อดีหาญต่อหาญ เข้าวรณ” ได้

4. สาระการเรียนรู้

1. การใช้อาวุธดาบ 2 มือ

2. การเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้

3. การปฏิบัติทำรำตั้งแต่ทำออกทำนองเพลงเชิด และเพลงร่าย ตั้งแต่คำร้องที่ว่า “เมื่อนั้นพลายบัวร้องไป ภูไม้หนึ่” ถึงคำร้องที่ว่า “ดีต่อดีหาญต่อหาญ เข้าวรณ”

5. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ผู้สอน สนทนาทบทวนความรู้เรื่องละครเสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

2. ผู้สอนนำอาวุธดาบที่ใช้สำหรับการแสดงมาให้ผู้เรียนได้ทดลองจับ จนครบทุกคน

ขั้นสอน

1. ผู้สอนบรรยายวิธีการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ โดยใช้ดาบและปฏิบัติทำรำ โดยเปิดสื่อวีดิทัศน์การแสดง เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ช่วงที่ 1 ประกอบการเรียนการสอน แล้วให้ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายและเปิดโอกาสให้ซักถาม

2. ให้ผู้เรียนจับคู่ ฝึกการจับดาบและการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนศิลปะการต่อสู้โดยใช้ดาบ

3. ผู้สอนเปิดทำนองเพลงเชิดและเพลงรำย ที่ใช้ประกอบการแสดงละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ให้ผู้เรียนได้ฟังและทำความเข้าใจกับ จังหวะและบทร้องของแต่ละตัวละคร

4. ผู้สอนสาธิตทำรำตั้งแต่ทำนองเพลงเชิด ทำนองเพลงรำย และเริ่มคำร้องที่ว่า “เมื่อนั้นพลายบัวร้องไป กูไม่หนี” ถึงคำร้องที่ว่า “ดีต่อดีหาญต่อหาญ เขารามูรอน” โดยปฏิบัติทำรำซ้ำๆ ทีละท่า จากนั้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติตามที่ละท่าจนจบคำร้องที่ว่า “เขารามูรอน” แล้วให้ผู้เรียนปฏิบัติซ้ำ จนสามารถปฏิบัติทำรำได้

5. ให้ผู้เรียนแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน ฝึกปฏิบัติทำรำตั้งแต่ทำนองเพลงเชิด ทำนองเพลงรำย และเริ่มคำร้องที่ว่า “เมื่อนั้นพลายบัวร้องไป กูไม่หนี” ถึงคำร้องที่ว่า “ดีต่อดีหาญต่อหาญ เขารามูรอน” แล้วสลับกันออกมารำ ให้ผู้สอนตรวจความถูกต้อง

ขั้นสรุปและทบทวน

1. ให้ผู้เรียนจับคู่ เพื่อฝึกเป็นตัวละครพลายยงกับพลายบัว
2. ให้ผู้เรียนแบ่งออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน จับคู่ ฝึกเป็นตัวละครพลายยงกับพลายบัว โดยใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนฝึกหัดทำรำร่วมกัน

6. การวัดและประเมินผล

ให้ผู้เรียนออกมาสอบปฏิบัติทำรำทีละ 3 คู่ ที่หน้าชั้นเรียน โดยเรียกตามเลขที่ ปฏิบัติทำรำ ตั้งแต่ทำนองเพลงเชิด ทำนองเพลงรำย และเริ่มคำร้องที่ว่า “เมื่อนั้นพลายบัวร้องไป กูไม่หนี” ถึงคำร้องที่ว่า “ดีต่อดีหาญต่อหาญ เขารามูรอน” จนครบทุกคน

7. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อวีดิทัศน์ประกอบการสอน เรื่อง การแสดงในละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก
2. อาวุธดาบ ที่ใช้สำหรับการแสดง
3. บทละครเสภา เรื่อง เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ
4. แบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำ เรื่องการใช้อาวุธ ในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ตั้งแต่ทำนองเพลงเชิด ทำนองเพลงรำย และเริ่มคำร้องที่ว่า “เมื่อนั้นพลายบัวร้องไป กูไม่หนี” ถึงคำร้องที่ว่า “ดีต่อดีหาญต่อหาญ เขารามูรอน”

8. บันทึกผลการจัดการเรียนรู้

1) ผลการเรียนรู้

.....
.....
.....

2) ปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....

3) แนวทางแก้ไข/ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(นางสาวชนิดา ภูละมูล)

ผู้สอน

ประธานหลักสูตรสาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ

(.....)

ประธานหลักสูตรสาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา

แบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำ เรื่องการใช้อาวุธ
ในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ
ระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565

การปฏิบัติทำรำตั้งแต่ ตั้งแต่ทำนองเพลงเชิด ทำนองเพลงร่าย และเริ่มคำร้องที่ว่า
 “เมื่อนั้นพลายบัวร้องไป กุไม่หนี” ถึงคำร้องที่ว่า “ดีต่อดีหาญต่อหาญ เขาราดรอน”

คำชี้แจง ใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริง

ที่	ชื่อ-นามสกุล	จังหวะถูกต้อง					ความถูกต้องของทำรำ					ความสัมพันธ์ระหว่างคู่					รวม			
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		15		

*หมายเหตุ ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (นางสาวชนิดา ฤกษ์มุล)

เกณฑ์การให้คะแนนระดับคุณภาพ

- คะแนน 12 - 15 ระดับคุณภาพ 4 ดีมาก
- คะแนน 8 - 11.25 ระดับคุณภาพ 3 ดี
- คะแนน 4 - 7.5 ระดับคุณภาพ 2 พอใช้
- คะแนน 1 - 3.75 ระดับคุณภาพ 1 ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินทำรำ

การปฏิบัติทำรำตั้งแต่ ทำออกเพลงเซ็ด จนถึงคำร้องที่ว่า “เข้าราญรอน”

ร.ล.	รายการประเมิน	ด้านทักษะการปฏิบัติทำรำ				
		5	4	3	2	1
1	จังหวะถูกต้อง	ปฏิบัติทำรำตรงตามจังหวะและทำนองเพลง โดยไม่มีความผิดพลาด	ปฏิบัติทำรำไม่ตรงตามจังหวะและทำนองเพลง 2-3 จังหวะ	ปฏิบัติทำรำไม่ตรงตามจังหวะและทำนองเพลง 4-5 จังหวะ	ปฏิบัติทำรำไม่ตรงตามจังหวะและทำนองเพลง 6-7 จังหวะ	ปฏิบัติทำรำไม่ตรงตามจังหวะและทำนองเพลง 8 จังหวะขึ้นไป
2	ความถูกต้องของทำรำ	ปฏิบัติทำรำถูกต้องตลอดทั้งบทเพลง โดยไม่มีความผิดพลาด	ปฏิบัติทำรำไม่ถูกต้อง 2-3 ท่า	ปฏิบัติทำรำไม่ถูกต้อง 4-5 ท่า	ปฏิบัติทำรำไม่ถูกต้อง 6-7 ท่า	ปฏิบัติทำรำไม่ถูกต้อง 8 ท่าขึ้นไป
3	ความสัมพันธ์ระหว่างคู่	ปฏิบัติทำรำสอดรับกันกันอย่างกลมกลืนและคงทิศทางในการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้	ปฏิบัติทำรำไม่มีความสอดรับกันอย่างกลมกลืนและไม่คงทิศทางในการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ 2-3 ท่า	ปฏิบัติทำรำไม่มีความสอดรับกันอย่างกลมกลืนและไม่คงทิศทางในการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ 4-5 ท่า	ปฏิบัติทำรำไม่มีความสอดรับกันกันอย่างกลมกลืนและไม่คงทิศทางในการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ 6-7 ท่า	ปฏิบัติทำรำไม่มีความสอดรับกันอย่างกลมกลืนและไม่คงทิศทางในการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ เกินกว่า 8 ท่าขึ้นไป

คะแนน	14 - 15	ระดับคุณภาพ	4 ดีมาก
คะแนน	11 - 13	ระดับคุณภาพ	3 ดี
คะแนน	8 - 10	ระดับคุณภาพ	2 พอใช้
คะแนน	0 - 7	ระดับคุณภาพ	1 ปรับปรุง

รหัสวิชา 07211308 รายวิชา รำเดี่ยว-รำคู่
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การใช้อาวุธ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การปฏิบัติท่ารำการใช้อาวุธ ช่วงที่ 2

คณะศิลปกรรมศาสตร์
ระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3
เวลา 18 ชั่วโมง
เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การฝึกใช้อาวุธดาบ 2 มือ ในละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ รวมถึงการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ โดยปฏิบัติท่ารำในทำนองเพลงสระระหม่า

2. สมรรถนะการเรียนรู้

ด้านคุณธรรมจริยธรรม

มีจิตสาธารณะ อดทนอดกลั้น มีความเสียสละ ซื่อสัตย์ต่องานที่ได้รับมอบหมาย

ด้านความรู้

มีความรอบรู้ในหลักการ วิเคราะห์ความรู้และเนื้อหาวิชาอย่างลึกซึ้ง และนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเอง

ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ต่อตนเอง ต่อคู่มือซ้อม และต่อส่วนรวม สามารถช่วยเหลือและแก้ปัญหาตนเอง กลุ่ม และระหว่างกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์

ด้านวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้

จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการฝึกปฏิบัติทำรำการใช้อาวุธ (ดาบ) ช่วงที่ 2 ในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

3. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ผู้เรียนสามารถเคลื่อนไหวตามจังหวะและทำนองเพลงสรรเสริญได้
2. ผู้เรียนสามารถปฏิบัติทำรำการใช้อาวุธดาบ 2 มือและทิศทางในการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ในจังหวะและทำนองเพลงสรรเสริญได้
3. ผู้เรียนมีทักษะในการปฏิบัติทำรำในทำนองเพลงสรรเสริญ

4. สาระการเรียนรู้

1. การเคลื่อนไหวตามจังหวะและทำนองเพลง
2. การปฏิบัติทำรำการใช้อาวุธดาบ 2 มือ และทิศทางในการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ในจังหวะและทำนองเพลงสรรเสริญ
3. การปฏิบัติทำรำในทำนองเพลงสรรเสริญ

5. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ผู้สอน สนทนาทบทวนความรู้เรื่องการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้โดยใช้ดาบ ในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ
2. ให้ผู้เรียนทบทวนการปฏิบัติทำรำการใช้อาวุธ (ดาบ) ช่วงที่ 1 ตั้งแต่ทำออกทำนองเพลงเชิด และเพลงร้าย ตั้งแต่คำร้องที่ว่า “เมื่อนั้นพลายบัวร้องไป กูไม่หนี” ถึงคำร้องที่ว่า “ดีต่อดีหาญต่อหาญ เข่าราษฎร์นอน”

ขั้นสอน

1. ผู้สอนบรรยายวิธีการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ โดยใช้อาวุธดาบ ในละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ โดยเปิดวิดีโอทัศน์ละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ช่วงที่ 2 ประกอบการเรียนการสอน

2. ผู้สอนเปิดทำนองเพลงสระระหม่า ที่ใช้ประกอบการแสดงละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ให้ผู้เรียนได้ฟังและทำความเข้าใจกับจังหวะของแต่ละตัวละคร

3. ผู้สอนสาธิตท่ารำการใช้อาวุธ ในทำนองเพลงสระระหม่า ที่ตัวละครอันได้แก่ พลายยงและพลายบัว

4. ผู้สอนสาธิตการปฏิบัติท่ารำซ้ำๆ ทีละท่า จากนั้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติตามที่ละท่า ทีละตัวละคร แล้วให้ผู้เรียนปฏิบัติซ้ำจนสามารถปฏิบัติท่ารำได้

5. ให้ผู้เรียนแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน จากนั้นจับคู่ฝึกการปฏิบัติท่ารำการใช้อาวุธ ในทำนองเพลงสระระหม่า โดยสลับกันเป็นตัวพลายยง และตัวพลายบัว โดยมีครูผู้สอนตรวจความถูกต้อง

ขั้นสรุป

1. ให้ผู้เรียนจับคู่ เพื่อฝึกเป็นตัวละครพลายยงกับพลายบัว

2. ให้ผู้เรียนแบ่งออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน จับคู่ ฝึกเป็นตัวละครพลายยงกับพลายบัว โดยใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนฝึกหัดท่ารำร่วมกัน

6. การวัดและประเมินผล

ให้ผู้เรียนออกมาสอบปฏิบัติท่ารำที่ละ 3 คู่ ที่หน้าชั้นเรียน โดยเรียกตามเลขที่ ปฏิบัติท่ารำช่วงที่ 2 ในทำนองเพลงสระระหม่า จนครบทุกคน

7. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อวีดิทัศน์ประกอบการสอน เรื่อง การแสดงในละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก

2. บทละครเสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

3. แบบประเมินทักษะการปฏิบัติท่ารำ เรื่องการใช้อาวุธ ในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ในทำนองเพลงสระระหม่า

8. บันทึกผลการจัดการเรียนรู้

1) ผลการเรียนรู้

.....
.....
.....

2) ปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....

3) แนวทางแก้ไข/ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(นางสาวชนิดา ภูละมูล)

ผู้สอน

ประธานหลักสูตรสาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ

(.....)

ประธานหลักสูตรสาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา

แบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำ เรื่องการใช้อาวุธ
ในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ
ระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565

การปฏิบัติทำรำในทำนองเพลงสรรเสริญ

คำชี้แจง ใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริง

ที่	ชื่อ-นามสกุล	จังหวะถูกต้อง					ความถูกต้องของทำรำ					ความสัมพันธ์ระหว่างคู่					รวม		
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		15	

*หมายเหตุ ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางสาวชนิดา ภูละมูล)

เกณฑ์การให้คะแนนระดับคุณภาพ

คะแนน	12 - 15	ระดับคุณภาพ 4 ดีมาก
คะแนน	8 - 11.25	ระดับคุณภาพ 3 ดี
คะแนน	4 - 7.5	ระดับคุณภาพ 2 พอใช้
คะแนน	1 - 3.75	ระดับคุณภาพ 1 ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินท่ารำ
การปฏิบัติท่ารำในทำนองเพลงสระหว่า

ที่	รายการประเมิน	ด้านทักษะการปฏิบัติท่ารำ				
		5	4	3	2	1
1	จังหวะถูกต้อง	ปฏิบัติท่ารำตรงตามจังหวะและทำนองเพลง โดยไม่มีความผิดพลาด	ปฏิบัติท่ารำไม่ตรงตามจังหวะและทำนองเพลง 2-3 จังหวะ	ปฏิบัติท่ารำไม่ตรงตามจังหวะและทำนองเพลง 4-5 จังหวะ	ปฏิบัติท่ารำไม่ตรงตามจังหวะและทำนองเพลง 6-7 จังหวะ	ปฏิบัติท่ารำไม่ตรงตามจังหวะและทำนองเพลง 8 จังหวะขึ้นไป
2	ความถูกต้องของท่ารำ	ปฏิบัติท่ารำถูกต้องตลอดทั้งบทเพลง โดยไม่มีความผิดพลาด	ปฏิบัติท่ารำไม่ถูกต้อง 2-3 ท่า	ปฏิบัติท่ารำไม่ถูกต้อง 4-5 ท่า	ปฏิบัติท่ารำไม่ถูกต้อง 6-7 ท่า	ปฏิบัติท่ารำไม่ถูกต้อง 8 ท่าขึ้นไป
3	ความสัมพันธ์ระหว่างคู่	ปฏิบัติท่ารำสอดรับกันกันอย่างกลมกลืนและคงทิศทางในการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้	ปฏิบัติท่ารำไม่มีความสอดรับกันกันอย่างกลมกลืนและไม่คงทิศทางในการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ 2-3 ท่า	ปฏิบัติท่ารำไม่มีความสอดรับกันอย่างกลมกลืนและไม่คงทิศทางในการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ 4-5 ท่า	ปฏิบัติท่ารำไม่มีความสอดรับกันอย่างกลมกลืนและไม่คงทิศทางในการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ 6-7 ท่า	ปฏิบัติท่ารำไม่มีความสอดรับกันอย่างกลมกลืนและไม่คงทิศทางในการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ เกินกว่า 8 ท่าขึ้นไป

คะแนน 14 - 15 ระดับคุณภาพ 4 ดีมาก
 คะแนน 11 - 13 ระดับคุณภาพ 3 ดี
 คะแนน 8 - 10 ระดับคุณภาพ 2 พอใช้
 คะแนน 0 - 7 ระดับคุณภาพ 1 ปรับปรุง

รหัสวิชา 07211308 รายวิชา รำเดี่ยว-รำคู่
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การใช้อาวุธ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติท่ารำการใช้อาวุธ ช่วงที่ 3

คณะศิลปกรรมศาสตร์
ระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3
เวลา 18 ชั่วโมง
เวลา 3 ชั่วโมง

1.สาระสำคัญ

การฝึกใช้อาวุธดาบ 2 มือ ในละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ รวมถึงการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ โดยปฏิบัติท่ารำในช่วงจังหวะเพลง โยนและช่วงจังหวะเพลงแปลง

2. สมรรถนะการเรียนรู้

ด้านคุณธรรมจริยธรรม

มีจิตสาธารณะ อดทนอดกลั้น มีความเสียสละ ซื่อสัตย์ต่องานที่ได้รับมอบหมาย

ด้านความรู้

มีความรอบรู้ในหลักการ วิเคราะห์ความรู้และเนื้อหาวิชาอย่างลึกซึ้ง และนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเอง

ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ต่อตนเอง ต่อคู่ฝึกซ้อม และต่อส่วนรวม สามารถช่วยเหลือและแก้ปัญหาตนเอง กลุ่ม และระหว่างกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์

ด้านวิวิทย์การจัดการเรียนรู้

จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการฝึกปฏิบัติท่ารำการใช้อาวุธ (ดาบ) ช่วงที่ 3 ในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

3. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ผู้เรียนสามารถเคลื่อนไหวตามช่วงจังหวะเพลงโยนและช่วงจังหวะเพลงแปลง ได้
2. ผู้เรียนสามารถปฏิบัติท่ารำการใช้อาวุธดาบ 2 มือ และทิศทางในการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ ในช่วงจังหวะเพลงโยนและช่วงจังหวะเพลงแปลงได้
3. ผู้เรียนมีทักษะในการปฏิบัติท่ารำในช่วงจังหวะเพลงโยนและช่วงจังหวะเพลงแปลง

4. สาระการเรียนรู้

1. การเคลื่อนไหวตามจังหวะและทำนองเพลง
2. การปฏิบัติท่ารำการใช้อาวุธดาบ 2 มือ และทิศทางในการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้
3. การปฏิบัติท่ารำในช่วงจังหวะเพลงโยนและช่วงจังหวะเพลงแปลง

5. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ผู้สอน สนทนาทบทวนความรู้เรื่องการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้โดยใช้ดาบ ในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ในทำนองเพลงสระระหม่า
2. ให้ผู้เรียนทบทวนการปฏิบัติท่ารำการใช้อาวุธ (ดาบ) ช่วงที่ 2 ในทำนองเพลงสระระหม่า

ขั้นสอน

1. ผู้สอนบรรยายวิธีการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ โดยใช้ดาบ และปฏิบัติกระบวนท่ารำ โดยเปิดสื่อวีดิทัศน์การแสดงละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ช่วงที่ 3 ประกอบการเรียนการสอน
2. ผู้สอนเปิดเพลงช่วงจังหวะเพลงโยนและช่วงจังหวะเพลงแปลง ที่ใช้ประกอบการแสดงละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ให้ผู้เรียนได้ฟังและทำความเข้าใจกับจังหวะของแต่ละตัวละคร

3. ผู้สอนสาธิตกระบวนการทำรำช่วงที่ 3 ในช่วงจังหวะเพลงโยน และช่วงจังหวะเพลงแปลง ทีละตัวละคร จากนั้นผู้สอนจึงทำการสาธิต การปฏิบัติทำรำซ้ำๆ ทีละท่า โดยให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติตามทีละท่า แล้วให้ผู้เรียนปฏิบัติซ้ำจนสามารถปฏิบัติทำรำได้

4. ให้ผู้เรียนแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน แล้วจับคู่ฝึกปฏิบัติทำรำในช่วงจังหวะเพลงโยน และช่วงจังหวะเพลงแปลง โดยสลับกันเป็นตัวพลายยงและตัวพลายบัว โดยมีครูผู้สอนตรวจความถูกต้อง

ขั้นสรุป

1. ให้ผู้เรียนจับคู่ เพื่อฝึกเป็นตัวละครพลายยงกับพลายบัว
2. ให้ผู้เรียนแบ่งออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน จับคู่ ฝึกเป็นตัวละครพลายยงกับพลายบัว โดยใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนฝึกหัดทำรำร่วมกัน

6. การวัดและประเมินผล

ให้ผู้เรียนออกมาสอบปฏิบัติทำรำที่ละ 3 คู่ หน้าชั้นเรียน โดยเรียกตามเลขที่ ปฏิบัติกระบวนการทำรำช่วงที่ 3 ในช่วงจังหวะเพลงโยนและช่วงจังหวะเพลงแปลง จนครบทุกคน

7. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อวีดิทัศน์ประกอบการสอน เรื่อง การแสดงในละครเสภา เรื่อง ชุนช้ำชุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ
2. บทละครเสภา เรื่อง เรื่อง ชุนช้ำชุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ
3. แบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำ เรื่องการใช้อาวุธ ในละครเสภาเรื่องชุนช้ำชุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ในช่วงจังหวะเพลงโยนและช่วงจังหวะเพลงแปลง

8. บันทึกผลการจัดการเรียนรู้

1) ผลการเรียนรู้

.....
.....
.....

2) ปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....

3) แนวทางแก้ไข/ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(นางสาวชนิดา ภูละมูล)

ผู้สอน

ประธานหลักสูตรสาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ

(.....)

ประธานหลักสูตรสาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา

**แบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำ เรื่องการใช้อาวุธ
ในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ
ระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565**

การปฏิบัติทำรำในช่วงจังหวะเพลงโยนและช่วงจังหวะเพลงแปลง

คำชี้แจง ใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริง

ที่	ชื่อ-นามสกุล	จังหวะถูกต้อง					ความถูกต้องของทำรำ					ความสัมพันธ์ระหว่างคู่					รวม	
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		15

*หมายเหตุ ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางสาวชนิดา ภูละมูล)

เกณฑ์การให้คะแนนระดับคุณภาพ

คะแนน	12 - 15	ระดับคุณภาพ 4 ดีมาก
คะแนน	8 - 11.25	ระดับคุณภาพ 3 ดี
คะแนน	4 - 7.5	ระดับคุณภาพ 2 พอใช้
คะแนน	1 - 3.75	ระดับคุณภาพ 1 ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินท่ารำ
การปฏิบัติท่ารำในทำนองเพลงโยนและเพลงแปลง

ที่	รายการประเมิน	ด้านทักษะการปฏิบัติท่ารำ				
		5	4	3	2	1
1	จังหวะถูกต้อง	ปฏิบัติท่ารำตรงตามจังหวะและทำนองเพลง โดยไม่มีความผิดพลาด	ปฏิบัติท่ารำไม่ตรงตามจังหวะและทำนองเพลง 2-3 จังหวะ	ปฏิบัติท่ารำไม่ตรงตามจังหวะและทำนองเพลง 4-5 จังหวะ	ปฏิบัติท่ารำไม่ตรงตามจังหวะและทำนองเพลง 6-7 จังหวะ	ปฏิบัติท่ารำไม่ตรงตามจังหวะและทำนองเพลง 8 จังหวะขึ้นไป
2	ความถูกต้องของท่ารำ	ปฏิบัติท่ารำถูกต้องตลอดทั้งบทเพลง โดยไม่มีความผิดพลาด	ปฏิบัติท่ารำไม่ถูกต้อง 2-3 ท่า	ปฏิบัติท่ารำไม่ถูกต้อง 4-5 ท่า	ปฏิบัติท่ารำไม่ถูกต้อง 6-7 ท่า	ปฏิบัติท่ารำไม่ถูกต้อง 8 ท่าขึ้นไป
3	ความสัมพันธ์ระหว่างคู่	ปฏิบัติท่ารำสอดรับกันกันอย่างกลมกลืนและคงทิศทางในการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้	ปฏิบัติท่ารำไม่มีความสอดรับกันกันอย่างกลมกลืนและไม่คงทิศทางในการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ 2-3 ท่า	ปฏิบัติท่ารำไม่มีความสอดรับกันกันอย่างกลมกลืนและไม่คงทิศทางในการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ 4-5 ท่า	ปฏิบัติท่ารำไม่มีความสอดรับกันอย่างกลมกลืนและไม่คงทิศทางในการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ 6-7 ท่า	ปฏิบัติท่ารำไม่มีความสอดรับกันอย่างกลมกลืนและไม่คงทิศทางในการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ เกินกว่า 8 ท่าขึ้นไป

คะแนน 14 - 15 ระดับคุณภาพ 4 ดีมาก
 คะแนน 11 - 13 ระดับคุณภาพ 3 ดี
 คะแนน 8 - 10 ระดับคุณภาพ 2 พอใช้
 คะแนน 0 - 7 ระดับคุณภาพ 1 ปรับปรุง

รหัสวิชา 07211308 รายวิชา รำเดี่ยว-รำคู่
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 รำคู่เชิงศิลปะการต่อสู้
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การปฏิบัติทำรำการใช้อาวุธ ช่วงที่ 4

คณะศิลปกรรมศาสตร์
ระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3
เวลา 18 ชั่วโมง
เวลา 3 ชั่วโมง

1.สาระสำคัญ

การฝึกใช้อาวุธดาบ 2 มือ ในละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ รวมถึงการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ โดยปฏิบัติทำรำในคำร้องขับเสภา ตั้งแต่คำร้องที่ว่า “พลายงดอยหลังปลั่งเสียหลัก” ถึงคำร้องที่ว่า “กรูตรงไววังเข้าชิงชัย” และเพลงเชิด

2. สมรรถนะการเรียนรู้

ด้านคุณธรรมจริยธรรม

มีจิตสาธารณะ อดทนอดกลั้น มีความเสียสละ ซื่อสัตย์ต่องานที่ได้รับมอบหมาย

ด้านความรู้

มีความรอบรู้ในหลักการ วิเคราะห์ความรู้และเนื้อหาวิชาได้อย่างลึกซึ้ง และนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเอง

ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ต่อตนเอง ต่อคู่ฝึกซ้อม และต่อส่วนรวม สามารถช่วยเหลือและแก้ปัญหาตนเอง กลุ่ม และระหว่างกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์

ด้านวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้

จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการฝึกปฏิบัติทำรำการใช้อาวุธ ช่วงที่ 4 ในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

3. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ผู้เรียนสามารถเคลื่อนไหวตามจังหวะและทำนองเพลงตามคำร้องขับเสภาได้
2. ผู้เรียนสามารถปฏิบัติท่ารำการใช้อาวุธดาบ 2 มือ และทิศทางในการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ ในคำร้องขับเสภา ตั้งแต่คำร้องที่ว่า “พลายยังถอยหลังพลั้งเสียหลัก” ถึงคำร้องที่ว่า “กรูตรงไวยิ่งเข้าชิงชัย” และเพลงเชิด ได้
3. ผู้เรียนมีทักษะในการปฏิบัติท่ารำ ในคำร้องขับเสภา ตั้งแต่คำร้องที่ว่า “พลายยังถอยหลังพลั้งเสียหลัก” ถึงคำร้องที่ว่า “กรูตรงไวยิ่งเข้าชิงชัย” และเพลงเชิด

4. สารการเรียนรู้

1. การเคลื่อนไหวตามจังหวะและทำนองเพลง
2. การปฏิบัติท่ารำการใช้อาวุธดาบ 2 มือ และทิศทางในการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้
3. การปฏิบัติท่ารำในคำร้องขับเสภา ตั้งแต่คำร้องที่ว่า “พลายยังถอยหลังพลั้งเสียหลัก” ถึงคำร้องที่ว่า “กรูตรงไวยิ่งเข้าชิงชัย” และเพลงเชิด

5. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ผู้สอน สนทนาทบทวนความรู้เรื่องการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ โดยใช้ดาบ ในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ช่วงที่ 3
2. ให้ผู้เรียนทบทวนการปฏิบัติท่ารำการใช้อาวุธ (ดาบ) ช่วงที่ 3 ในช่วงจังหวะเพลง โยนและช่วงจังหวะเพลงแปลง

ขั้นสอน

1. ผู้สอนบรรยายวิธีการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ โดยใช้ดาบ และท่ารำ โดยเปิดวิดีโอที่ต้นละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ช่วงที่ 4 ประกอบการเรียนการสอน

2. ผู้สอนเปิดคำร้องขับเสภา ที่ใช้ประกอบการแสดงละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ให้ผู้เรียนได้ฟังและทำความเข้าใจกับจังหวะและบทร้อง

3. ผู้สอนสาธิตทำรำตั้งแต่คำร้องที่ว่า “พลายยงถอยหลังปลั่งเสียหลัก” ถึงคำร้องที่ว่า “กรูตรงไวยิ่งเข้าชิงชัย” และเพลงเชิด ทีละตัวละครอันได้แก่ พลายยงและพลายบัว

4. ผู้สอนสาธิตการปฏิบัติทำรำซ้ำๆ ทีละท่า จากนั้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติตามทีละท่า ทีละตัวละคร จนจบคำร้องที่ว่า “กรูตรงไวยิ่งเข้าชิงชัย” จนถึงออกเพลงเชิด แล้วให้ผู้เรียนปฏิบัติซ้ำจนสามารถปฏิบัติทำรำได้

5. ให้ผู้เรียนแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน โดยจับคู่ฝึกปฏิบัติทำรำตั้งแต่คำร้องที่ว่า “พลายยงถอยหลังปลั่งเสียหลัก” ถึงคำร้องที่ว่า “กรูตรงไวยิ่งเข้าชิงชัย” และเพลงเชิด โดยสลับกันออกมารำ ให้ผู้สอนตรวจความถูกต้อง

ขั้นสรุปและทบทวน

1. ให้ผู้เรียนจับคู่ เพื่อฝึกเป็นตัวละครพลายยงกับพลายบัว

2. ให้ผู้เรียนแบ่งออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน จับคู่ ฝึกเป็นตัวละครพลายยง กับพลายบัว โดยใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนฝึกหัดทำรำร่วมกัน

6. การวัดและประเมินผล

ให้ผู้เรียนออกมาสอบปฏิบัติทำรำทีละ 3 คู่ ที่หน้าชั้นเรียน โดยเรียกตามเลขที่ ปฏิบัติทำรำตั้งแต่คำร้องที่ว่า “พลายยงถอยหลังปลั่งเสียหลัก” ถึงคำร้องที่ว่า “กรูตรงไวยิ่งเข้าชิงชัย” และเพลงเชิดจนครบทุกคน

7. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อวีดิทัศน์ประกอบการสอน เรื่อง การแสดงในละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก

2. บทละครเสภา เรื่อง เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

3. แบบประเมินทักษะการปฏิบัติพำรำ เรื่องการใช้อาวุธ ในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ตั้งแต่คำร้องขับเสภา ในคำร้องที่ว่า “พลาวยงถอยหลังปลั่งเสียวหลัก” ถึงคำร้องที่ว่า “กรูตรงไวยิ่งเข้าชิงชัย” จนจบเพลงเชิด

8. บันทึกผลการจัดการเรียนรู้

1) ผลการเรียนรู้

.....
.....
.....

2) ปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....

3) แนวทางแก้ไข/ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(นางสาวชนิดา ภูละมูล)

ผู้สอน

ประธานหลักสูตรสาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ

(.....)

ประธานหลักสูตรสาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา

แบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำ เรื่องการใช้อาวุธ
ในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ
ระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565

การปฏิบัติทำรำตั้งแต่คำร้องที่ว่า “พลายยงถอยหลังพลั้งเสียหลัก” ถึงคำร้องที่ว่า “กรูตรงไวยิ่งเข้าชิงชัย” และเพลงเข็ด

คำชี้แจง ใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริง

ที่	ชื่อ-นามสกุล	จังหวะถูกต้อง					ความถูกต้องของทำรำ					ความสัมพันธ์ระหว่างคู่					รวม	
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		15

*หมายเหตุ ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางสาวชนิตา ภูละมูล)

เกณฑ์การให้คะแนนระดับคุณภาพ

คะแนน	12 - 15	ระดับคุณภาพ 4 ดีมาก
คะแนน	8 - 11.25	ระดับคุณภาพ 3 ดี
คะแนน	4 - 7.5	ระดับคุณภาพ 2 พอใช้
คะแนน	1 - 3.75	ระดับคุณภาพ 1 ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินทำรำ
การปฏิบัติทำรำตั้งแต่ คำร้องที่ว่า “พลาวยงถอยหลังพลังเสียดหลัก” ถึงคำร้องที่ว่า
“กรูตรงไววังเข้าชิงชัย” และเพลงเชิด

ที่	รายการประเมิน	ด้านทักษะการปฏิบัติทำรำ				
		5	4	3	2	1
1	จังหวะถูกต้อง	ปฏิบัติทำรำตรงตามจังหวะและทำนองเพลงโดยไม่มีความผิดพลาด	ปฏิบัติทำรำไม่ตรงตามจังหวะและทำนองเพลง 2-3 จังหวะ	ปฏิบัติทำรำไม่ตรงตามจังหวะและทำนองเพลง 4-5 จังหวะ	ปฏิบัติทำรำไม่ตรงตามจังหวะและทำนองเพลง 6-7 จังหวะ	ปฏิบัติทำรำไม่ตรงตามจังหวะและทำนองเพลง 8 จังหวะขึ้นไป
2	ความถูกต้องของทำรำ	ปฏิบัติทำรำถูกต้องตลอดทั้งบทเพลงโดยไม่มีความผิดพลาด	ปฏิบัติทำรำไม่ถูกต้อง 2-3 ท่า	ปฏิบัติทำรำไม่ถูกต้อง 4-5 ท่า	ปฏิบัติทำรำไม่ถูกต้อง 6-7 ท่า	ปฏิบัติทำรำไม่ถูกต้อง 8 ท่าขึ้นไป
3	ความสัมพันธ์ระหว่างคู่	ปฏิบัติทำรำสอดรับกันกันอย่างกลมกลืนและคงทิศทางการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้	ปฏิบัติทำรำไม่มีความสอดรับกันอย่างกลมกลืนและไม่คงทิศทางการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ 2-3 ท่า	ปฏิบัติทำรำไม่มีความสอดรับกันอย่างกลมกลืนและไม่คงทิศทางการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ 4-5 ท่า	ปฏิบัติทำรำไม่มีความสอดรับกันอย่างกลมกลืนและไม่คงทิศทางการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ 6-7 ท่า	ปฏิบัติทำรำไม่มีความสอดรับกันกันอย่างกลมกลืนและไม่คงทิศทางการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ เกินกว่า 8 ท่าขึ้นไป

คะแนน 14 - 15 ระดับคุณภาพ 4 ดีมาก
 คะแนน 11 - 13 ระดับคุณภาพ 3 ดี
 คะแนน 8 - 10 ระดับคุณภาพ 2 พอใช้
 คะแนน 0 - 7 ระดับคุณภาพ 1 ปรับปรุง

รหัสวิชา 07211308 รายวิชา รำเดี่ยว-รำคู่
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การนำเสนอการแสดงการใช้อาวุธ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การนำเสนอการแสดงการใช้อาวุธ

คณะศิลปกรรมศาสตร์
ระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3
เวลา 18 ชั่วโมง
เวลา 3 ชั่วโมง

1.สาระสำคัญ

การแสดงการใช้อาวุธดาบ 2 มือ ในละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพलयบัว
ออกศึก ฉากรบ รวมถึงการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้

2. สมรรถนะการเรียนรู้

ด้านคุณธรรมจริยธรรม

มีจิตสาธารณะ อดทนอดกลั้น มีความเสียสละ ซื่อสัตย์ต่องานที่ได้รับมอบหมาย

ด้านความรู้

มีความรอบรู้ในหลักการ วิเคราะห์ความรู้และเนื้อหาวิชาอย่างลึกซึ้ง และนำไป
ประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเอง

ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ต่อตนเอง ต่อคู่มือซ่อม และต่อส่วนรวม สามารถ
ช่วยเหลือและแก้ปัญหาตนเอง กลุ่ม และระหว่างกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์

ด้านวิิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้

ออกแบบการบริหารจัดการแสดงละคร เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพलयบัว
ออกศึก ฉากรบ บนเวที

3. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ผู้เรียนสามารถนำเสนอกระบวนการทำรำ การแสดงการใช้อาวุธ(ดาบ) ในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ในเชิงอนุรักษ์ได้

4. สาระการเรียนรู้

การปฏิบัติทำรำการใช้อาวุธ (ดาบ) ในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

5. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ผู้สอน ทบทวนการใช้อาวุธในละคร เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

ขั้นสอน

1. ผู้สอนบรรยายรูปแบบการใช้อาวุธในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

2. ให้ผู้เรียนจับคู่ปฏิบัติทำรำการใช้อาวุธในละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ด้วยตนเอง โดยแบ่งเป็นตัวละครพลายยง และตัวละครพลายบัว เป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3 คู่

ขั้นสรุป

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนปฏิบัติทำรำด้วยตนเอง เป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3 คู่

2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามเมื่อมีข้อสงสัย

6. การวัดและประเมินผล

ให้แต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 3 คู่ สอบปฏิบัติทำรำ การนำเสนอการแสดงการใช้อาวุธ ในละครเสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ โดยเรียกตามรายชื่อ

7. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. บทละครเสภา เรื่อง เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

2. แบบประเมินทักษะการปฏิบัติท่ารำ เรื่องการใช้อาวุธ ในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

8. บันทึกผลการจัดการเรียนรู้

1) ผลการเรียนรู้

.....
.....
.....

2) ปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....

3) แนวทางแก้ไข/ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(นางสาวชนิดา ฤๅมมูล)

ผู้สอน

ประธานหลักสูตรสาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

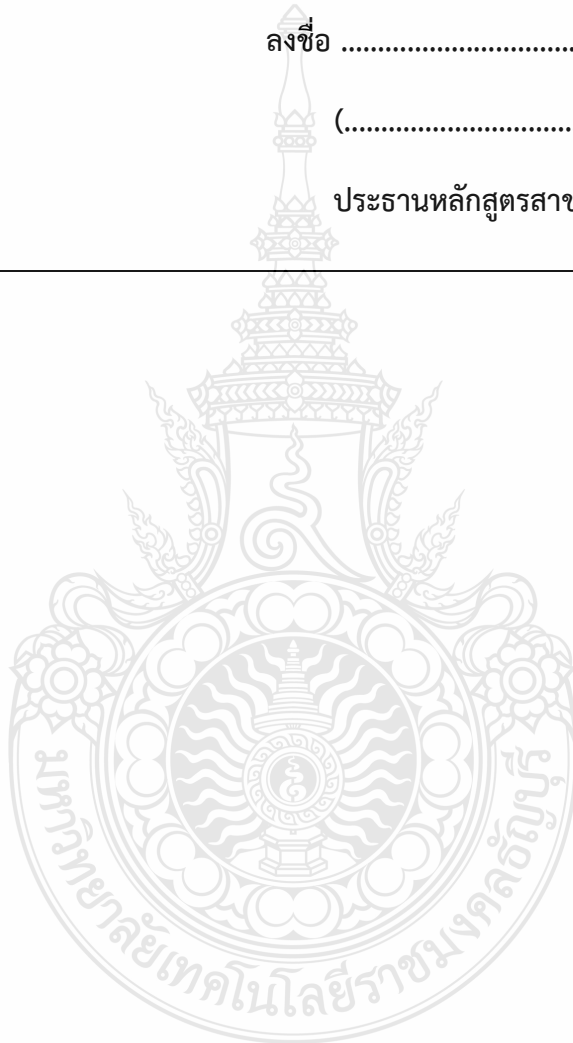
ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ

(.....)

ประธานหลักสูตรสาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา

เกณฑ์การประเมินท่ารำ
การปฏิบัติท่ารำการแสดงการใช้อาวุธ ในละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน
ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

ที่	รายการประเมิน	ด้านทักษะการปฏิบัติท่ารำ				
		5	4	3	2	1
1	จังหวะถูกต้อง	ปฏิบัติท่ารำตรงตามจังหวะและทำนองเพลงโดยไม่มีผิดพลาด	ปฏิบัติท่ารำไม่ตรงตามจังหวะและทำนองเพลง 2-3 จังหวะ	ปฏิบัติท่ารำไม่ตรงตามจังหวะและทำนองเพลง 4-5 จังหวะ	ปฏิบัติท่ารำไม่ตรงตามจังหวะและทำนองเพลง 6-7 จังหวะ	ปฏิบัติท่ารำไม่ตรงตามจังหวะและทำนองเพลง 8 จังหวะขึ้นไป
2	ความถูกต้องของท่ารำ	ปฏิบัติท่ารำถูกต้องตลอดทั้งบทเพลงโดยไม่มีผิดพลาด	ปฏิบัติท่ารำไม่ถูกต้อง 2-3 ท่า	ปฏิบัติท่ารำไม่ถูกต้อง 4-5 ท่า	ปฏิบัติท่ารำไม่ถูกต้อง 6-7 ท่า	ปฏิบัติท่ารำไม่ถูกต้อง 8 ท่าขึ้นไป
3	ความสัมพันธ์ระหว่างคู่	ปฏิบัติท่ารำสอดรับกันกันอย่างกลมกลืนและคงทิศทางในการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้	ปฏิบัติท่ารำไม่มีความสอดรับกันกันอย่างกลมกลืนและไม่คงทิศทางในการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ 2-3 ท่า	ปฏิบัติท่ารำไม่มีความสอดรับกันกันอย่างกลมกลืนและไม่คงทิศทางในการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ 4-5 ท่า	ปฏิบัติท่ารำไม่มีความสอดรับกันกันอย่างกลมกลืนและไม่คงทิศทางในการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ 6-7 ท่า	ปฏิบัติท่ารำไม่มีความสอดรับกันกันอย่างกลมกลืนและไม่คงทิศทางในการเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแผนในศิลปะการต่อสู้ เกินกว่า 8 ท่าขึ้นไป

ที่	รายการประเมิน	ด้านทักษะการปฏิบัติทำร่ำ				
		5	4	3	2	1
4	การใช้เวที	การใช้เวทีมีความสมดุทุกกระบวนท่า	การใช้เวทีขาดความสมดุ 1-2 กระบวนท่า	การใช้เวทีขาดความสมดุ 3-4 กระบวนท่า	การใช้เวทีขาดความสมดุ 5-6 กระบวนท่า	การใช้เวทีขาดความสมดุ 7 กระบวนท่าขึ้นไป

คะแนน	18 - 20	ระดับคุณภาพ 4 ดีมาก
คะแนน	14 - 17	ระดับคุณภาพ 3 ดี
คะแนน	10 - 13	ระดับคุณภาพ 2 พอใช้
คะแนน	0 - 9	ระดับคุณภาพ 1 ปรับปรุง

แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชา รำเดี่ยว-รำคู่
เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ

ตอนที่ 1 ด้านความพึงพอใจ

คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องระดับความพึงพอใจตามความคิดเห็นของนักศึกษา

5	หมายถึง	ความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ความพึงพอใจในระดับมาก
3	หมายถึง	ความพึงพอใจในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ความพึงพอใจในระดับน้อย
1	หมายถึง	ความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

ประเด็นข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
ด้านการชี้แจงและการนำเข้าสู่บทเรียน					
1. แจ้งจุดประสงค์ของการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน					
2. มีการนำเข้าสู่บทเรียนอย่างเป็นระบบ					
3. มีการนำเข้าสู่บทเรียนที่ดึงดูดความสนใจได้ดี					
4. มีความพร้อมในการเตรียมการสอน					
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน					
1. วิธีสอน/กิจกรรม สอดคล้องกับเนื้อหา จุดประสงค์ และความสนใจของผู้เรียน					
2. มีการจัดเนื้อหาการสอนเป็นลำดับเหมาะสมกับผู้เรียน					
3. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย					
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และร่วมกันอภิปราย					
5. กิจกรรมการเรียนสนุกและน่าสนใจ					
6. ผู้สอนให้ความสนใจแก่ผู้เรียนอย่างทั่วถึงขณะสอน					
7. การจัดบรรยากาศการเรียนรู้เอื้อต่อการเรียนการสอน					
ด้านสื่อการสอน					
1. ใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและช่วยให้เกิดการเรียนรู้					
2. ใช้สื่อการสอน หรืออุปกรณ์ที่มีอยู่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน					
3. ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยประกอบการสอน					
4. แนะนำการใช้สื่อออนไลน์ (Internet) ให้เกิดประโยชน์ในการเรียน					

(ต่อ)

ประเด็นข้อคำถาม	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
ด้านการวัดและประเมินผล					
1. มีวิธีการประเมินผลการเรียนชัดเจนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้					
2. มีการแจ้งเกณฑ์การประเมินผลให้ทราบล่วงหน้า					
3. มีการวัดผลและประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลาย					
4. มีการวัดผลและประเมินผลที่ยุติธรรม					
5. มีการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเอง					

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง

ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของคู่มือการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินหลักสูตรและคู่มือการจัดกิจกรรม การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา									
รายการคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวมคะแนน			
1. กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 3	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
2. กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
3. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถสร้างทักษะปฏิบัติท่ารำการใช้อาวุธในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ได้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
4. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะปฏิบัติ เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ในแต่ละด้านได้จริง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
5. เนื้อหาสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
6. จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมมีความชัดเจน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
7. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สามารถปฏิบัติได้จริง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
8. เนื้อหาสาระของกิจกรรมสอดคล้องกับหลักการของกิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
9. แผนการเรียนรู้ชัดเจนครอบคลุมเนื้อหา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
10. ความสอดคล้องของชื่อแผนการจัดการเรียนรู้ สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
11. เนื้อหาสาระมีความถูกต้อง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินหลักสูตรและคู่มือการจัดกิจกรรม การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา									
รายการคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวมคะแนน			
12. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
13. เนื้อหาสาระของกิจกรรมเหมาะสมกับทักษะของผู้เรียน จัดเรียงลำดับขั้นตอนความยากง่ายของเนื้อหาสาระได้เหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
14. เนื้อหาสาระของกิจกรรมมีความน่าสนใจกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นและสนใจร่วมกิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
15. สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
16. ภาษาที่ใช้มีความชัดเจน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
17. จัดเรียงลำดับความยากง่ายของเนื้อหาสาระได้เหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
18. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการจัดกิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
19. การวัดและประเมินผลสามารถนำมาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้านทักษะปฏิบัติท่ารำ การใช้อาวุธในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ณากรบ ได้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
20. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีประโยชน์ในการพัฒนาต่อยอดสามารถนำไปปรับใช้กับการแสดงชุดอื่นๆได้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา									
รายการคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวมคะแนน			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน									
1. จุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
2. เนื้อหาสาระมีความสอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
3. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
4. กิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามลำดับ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
5. สื่อประกอบการเรียนรู้มีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
6. ใบความรู้ ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาสาระมากยิ่งขึ้น	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
7. ระยะเวลาการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
8. การประเมินตรงตามจุดประสงค์	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การปฏิบัติท่ารำการใช้อาวุธช่วงที่ 1									
1. จุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
2. เนื้อหาสาระมีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
3. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรรายศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา								
รายการคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา
4. กิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามลำดับ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
5. สื่อ/อุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้มีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
6. ระยะเวลาการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
7. การกำหนดเนื้อหาในการฝึกปฏิบัติมีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
8. การวัดและประเมินผลสอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การปฏิบัติทำรำการใช้อาวุธช่วงที่ 2								
1. จุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2. เนื้อหาสาระมีความสอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
4. กิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามลำดับ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
5. สื่อ/อุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้มีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
6. ระยะเวลาการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
7. การกำหนดเนื้อหาในการฝึกปฏิบัติมีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา								
รายการคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา
8. การวัดและประเมินผล สอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติท่ารำการใช้อาวุธช่วงที่ 3								
1. จุดประสงค์การเรียนรู้มีความ สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2. เนื้อหาสาระมีความสอดคล้อง ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3. กิจกรรมการเรียนรู้มีความ เหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
4. กิจกรรมการเรียนรู้เป็นไป ตามลำดับ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
5. สื่อ/อุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้ มีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
6. ระยะเวลาการจัดกิจกรรมมี ความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
7. การกำหนดเนื้อหาในการฝึก ปฏิบัติมีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
8. การวัดและประเมินผล สอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การปฏิบัติท่ารำการใช้อาวุธช่วงที่ 4								
1. จุดประสงค์การเรียนรู้มีความ สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา									
รายการคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวมคะแนน			
2. เนื้อหาสาระมีความสอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
3. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
4. กิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามลำดับ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
5. สื่อ/อุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้มีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
6. ระยะเวลาการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
7. การกำหนดเนื้อหาในการฝึกปฏิบัติมีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
8. การวัดและประเมินผลสอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การนำเสนอการแสดงการใช้อาวุธ									
1. จุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
2. เนื้อหาสาระมีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
3. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
4. กิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามลำดับ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
5. สื่อ/อุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้มีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
6. ระยะเวลาการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา									
รายการคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวมคะแนน			
7. มีความชัดเจนในการปฏิบัติทำร่า	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
8. การวัดและประเมินผลสอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินแบบทดสอบ และใบความรู้ การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา								
รายการคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา
แบบทดสอบก่อนเรียน/ แบบทดสอบหลังเรียน (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1)								
1. แผนกิจกรรมสอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2. การใช้ภาษาในแบบทดสอบอ่าน แล้วเข้าใจง่าย	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3. ข้อคำถามในแบบทดสอบมี ความชัดเจน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
4. ข้อคำถามไม่ยากและไม่ง่าย จนเกินไป	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
5. ข้อคำถามในแบบทดสอบไม่ซ้ำ แนะนำคำตอบ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
6. คำถามมีความเหมาะสมกับ ศักยภาพของผู้เรียน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ใบความรู้ เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับ ละครเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1)								
1. เนื้อหามีความชัดเจนเข้าใจง่าย	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2. การใช้ภาษาในแบบทดสอบอ่าน แล้วเข้าใจง่าย	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3. เนื้อหาเป็นไปตามลำดับ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
4. เนื้อหามีความสอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินแบบทดสอบ และใบความรู้ การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา								
รายการคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา
แบบประเมินการนำเสนอรายงาน ใบงานที่ 1 เรื่องการแสดงละคร เสภา เรื่อง ชุนช้างชุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1)								
1. ความถูกต้องของเนื้อหา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2. การนำเสนอ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3. การมีส่วนร่วม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

<p>ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน ละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึกฉากรบ (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1) การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา</p>								
รายการคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา
มีความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ								
1. ละครเสภา หมายถึง ละครที่ปรับปรุงมาจากการเล่านิทาน มีการขับเสภาประกอบการรำ รูปแบบการแสดงคล้ายกับละครนอกและละครพื้นทาง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2. วิวัฒนาการของเสภาเริ่มจากขับเสภาเพื่อเล่านิทาน, เสภาทรงเครื่อง, เสภารำ, เสภารำแนวตลก, ละครเสภา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3. บทเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน มีการปรับปรุงบทเพื่อใช้แสดงมาตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
4. ในบทละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบนั้น มีการใช้สำเนียงที่บอกภาษาตามเชื้อชาติตัวละคร โดยมีการขับเสภาลาว	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

<p>ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน ละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึกฉากรบ (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1) การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา</p>								
รายการคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา
5. “การร้องบรรยายเรื่องราว เพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร เป็นการเจรจาโต้ตอบให้รวดเร็ว” ลักษณะข้างต้นนี้ คือการร้องรำย	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
6. ข้อสำคัญของโหมโรงเสภา เพลงโหมโรงจะต้องลงด้วยเพลงวาเท่านั้น	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
อธิบายลักษณะและรูปแบบการแสดงละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ได้								
7. ลักษณะของละครเสภา จะมี การขับเสภาประกอบการร้องและบรรเลงปี่พาทย์	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
8. ขณะที่ตัวละครเสภาจะออกมาแสดงนั้นจะมีคำขึ้นต้นบทว่า “เมื่อนั้น หรือ บัดนั้น”	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
9. ก่อนเริ่มการแสดงละครเสภา วงปี่พาทย์จะเริ่มบรรเลงโหมโรงด้วยเพลงร่ำประลอง เสภา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
10. เพลงที่ใช้ประกอบละครเสภา นิยมใช้เพลงอัตราจังหวะ 2 ชั้น	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
11. ลักษณะการแต่งกายของละครเสภาจะแต่งกายตามเชื้อชาติของแต่ละตัวละคร	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

<p>ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน ละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึกฉากรบ (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1) การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา</p>								
รายการคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา
12. ละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน นำศิลปะการแสดงละครนอกมาเป็นแบบแผนในการดำเนินเรื่อง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
13. อุปกรณ์สำคัญของการเล่นเสภา คือ กรับ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
14. จุดเด่นของการแสดงละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ คือ การใช้ศิลปะการรำคู่ในเชิงต่อสู้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
อธิบายวิธีการ การใช้อาวุธในละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ได้								
15. ท่าหงส์สองคอ ไม่ใช่ท่ารำแบบศิลปะการต่อสู้ด้วยอาวุธสั้นประเภทดาบ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
16. การถีบ ไม่ใช่การรำแบบกระบวนท่ารบ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
17. ดนตรีที่บรรเลงประกอบการรำไหว้ครูอาวุธโบราณ ดัดแปลงมาจากหน้าทับปรบไก่	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
18. เพลงสรรเสริญที่ใช้ในการแสดงละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ ใช้หน้าทับช่วงจังหวะเพลงโยนและช่วงจังหวะเพลงแปลง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

<p>ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน ละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึกฉากรบ (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1) การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา</p>								
รายการคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา
19. “จ๊ะ โจ๊ะ โจ๊ะ โจ๊ะ ดิงทั้งดิงทั้ง” คือจังหวะลูกกลองหน้าทับ ช่วงจังหวะเพลงโยน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
20. การไหว้ครู คือ จารัตสำคัญในการรำ การใช้อาวุธ (ดาบ) ประกอบการแสดงละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉากรบ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

<p>ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินทักษะปฏิบัติสอดคล้องตามแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง รำคู่เชิงศิลปะการต่อสู้ (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2-6) การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา</p>																
รายการคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ															
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา								
<p>แบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำ รำ เรื่องการใช้อาวุธ ในละคร เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉาก รบ การปฏิบัติทำรำตั้งแต่ ตั้งแต่ ทำนองเพลงเชิด ทำนองเพลงร่าย และเริ่มคำร้องที่ว่า “เมื่อนั้นพลายบัวร้องไป กุไม่หนี” ถึงคำร้องที่ว่า “ดีต่อดีหาญต่อหาญ เข้าราญรอน” (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2)</p>																
1. ความถูกต้องของจังหวะ									1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2. ความถูกต้องของท่ารำ									1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3. ความสัมพันธ์ระหว่างคู่									1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
<p>แบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำ รำ เรื่องการใช้อาวุธ ในละคร เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉาก รบ การปฏิบัติทำรำในทำนองเพลงสะ ระหม่า (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3)</p>																
1. ความถูกต้องของจังหวะ									1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2. ความถูกต้องของท่ารำ									1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3. ความสัมพันธ์ระหว่างคู่									1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

<p>ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินทักษะปฏิบัติสอดคล้องตามแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง รำคู่เชิงศิลปะการต่อสู้ (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2-6) การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา</p>								
รายการคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา
<p>แบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำ รำ เรื่องการใช้อาวุธ ในละคร เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉาก รบ การปฏิบัติทำรำในช่วงจังหวะเพลง โยนและช่วงจังหวะเพลงแปลง (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4)</p>								
1. ความถูกต้องของจังหวะ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2. ความถูกต้องของท่ารำ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3. ความสัมพันธ์ระหว่างคู่	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
<p>แบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำ รำ เรื่องการใช้อาวุธ ในละคร เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉาก รบ การปฏิบัติทำรำตั้งแต่คำร้องที่ว่า “พลายยังถอยหลังปลั่งเสียหลัก” ถึงคำร้องที่ว่า “กรูตรงไวยิ่งเข้าชิง ชัย” และเพลงเชิด (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5)</p>								
1. ความถูกต้องของจังหวะ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2. ความถูกต้องของท่ารำ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3. ความสัมพันธ์ระหว่างคู่	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

<p>ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินทักษะปฏิบัติสอดคล้องตามแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง รำคู่เชิงศิลปะการต่อสู้ (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2-6) การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา</p>								
รายการคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา
<p>แบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำ รำ เรื่องการใช้อาวุธ ในละคร เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก ฉาก รบ การนำเสนอการแสดง (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6)</p>								
1. ความถูกต้องของจังหวะ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2. ความถูกต้องของท่ารำ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3. ความสัมพันธ์ระหว่างคู่	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
4. การใช้เวที	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ประวัติผู้เขียน

ประวัติผู้เขียน	นางสาวชนิดา ภูละมูล
วัน เดือน ปีเกิด	13 กรกฎาคม 2524
ที่อยู่	คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2565	ปริญญาโท ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
พ.ศ. 2546	ปริญญาตรี ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (ศษ.บ.) สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
พ.ศ. 2544	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) วิชาเอก นาฏศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2549-ปัจจุบัน ธัญบุรี	ตำแหน่งอาจารย์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
พ.ศ. 2547-2549	ตำแหน่งครู ปฏิบัติการสอนวิชานาฏศิลป์ โรงเรียนพระหฤทัยนันทบุรี
เบอร์โทรศัพท์	099 292 9423
อีเมล	khanita_p@rmutt.ac.th